

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatická umění
Dramatická výchova

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MLADÁ SCÉNA

RNDr. Lenka Janyšová

Vedoucí práce: prof. Jaroslav Provazník

Oponent práce: MgA. et Mgr. Roman Černík

Datum obhajoby: 2020

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2020

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE
THEATRE FACULTY

Dramatic Arts
Drama in Education

MLADÁ SCÉNA

RNDr. Lenka Janyšová

Supervisor: prof. Jaroslav Provazník

Opponent: MgA. et Mgr. Roman Černík

Date of Apology: 2020

Academic Degree: MgA.

Prague, 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

MLADÁ SCÉNA

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce
a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 31. 7. 2020

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že ji vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

Abstrakt

Práce si klade za cíl zmapovat celostátní přehlídku studentského divadla Mladou scénu. Zabývá se obecně zrodem a vývojem celostátní přehlídky studentského divadla. Mladou scénu zasazuje do kontextu s celostátní přehlídkou Náchodská Prima sezóna a vymezuje ji vůči ostatním studentským přehlídkám. Dotkne se i historie studentského a mladého divadla, počátků vzniku studentských přehlídek.

Práce mapuje místa a soubory, které se účastní studentských přehlídek a uvede specifika i tendence vývoje studentských souborů.

Klíčová slova: studentská přehlídka, studentské divadlo, Mladá scéna.

Abstract

This diploma thesis deals with national festival of student theatre Mladá scéna, nowadays annually held in Ústí nad Orlicí. From a brief genesis of student theatre festivals through their evolution to the current form of the festival, this paper puts Mladá scéna in context with national festival Náchodská Prima sezóna and focuses on the differences with other student festivals.

This thesis also maps the ensembles that participated in Mladá scéna and provides the specifics and tendencies of the development of student ensembles.

Keywords: festival of student, student theatre, Mladá scéna.

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla především poděkovat prof. Jaroslavu Provazníkovi za jeho vlídné a odborné vedení, za trpělivost, cenné poznámky a všestrannou podporu při psaní mé práce.

Dále bych chtěla vyjádřit poděkování Jakubu Hulákovi, Lence Hulákové, Alexandru Gregarovi a Milanu Strotzerovi za cenné rady a poskytnutí informací, které mi pomohly moji práci doplnit. Také děkuji své rodině za podporu při studiu.

Obsah

Seznam užitých zkratk	9
ÚVOD	11
1. Studentské divadlo	12
2. Něco málo z historie	14
3. Nahlédnutí do celostátních studentských přehlídek a dílen	18
3.1. Šrámkův Písek	18
3.2. Šumperk jako Dílna Šrámkova Písku	20
3.3. Nahlížení Bechyně	21
3.4. Na(Ne)čisto Most	22
3.5. Kopřivnická Bedna, Vánočka	23
3.6. Nadělení Brno	24
3.7. Studentská Thálie Praha	24
3.8. DifSOUŠ – Divadelní festival soukromých škol Ústí nad Labem	25
3.9. Duhové divadlo Písek	25
CELOSTÁTNÍ POSTUPOVÁ STUDENTSKÁ PŘEHLÍDKA	27
4. Náchodská Prima sezóna	27
4.1. Vznik postupové divadelní studentské přehlídky	27
4.2. Náchodská Prima sezóna 2003 – 2008	30
5. MLADÁ SCÉNA (2009 – 2020)	40
5.1. Mladá scéna 2009	43
5.2. Mladá scéna 2010	48
5.3. Mladá scéna 2011	53
5.4. Mladá scéna 2012	57
5.5. Mladá scéna 2013	61
5.6. Mladá scéna 2014	65
5.7. Mladá scéna 2015	69
5.8. Mladá scéna 2016	74
5.9. Mladá scéna 2017	79
5.10. Mladá scéna 2018	85
5.11. Mladá scéna 2019	88
5.12. Mladá scéna 2020	92
ZÁVĚR	93
Seznam literatury	96
Seznam příloh	99

Seznam příloh

Příloha 1 – Soubory a inscenace celostátní přehlídky studentského divadla	99
Příloha 2 – Zpravodaje Mladá na Malý 2003 – 2019.....	DVD
Příloha 3 – Propozice celostátní přehlídky	DVD
Příloha 4 – Grafické zpracování celostátní přehlídky	112
Příloha 5 – Přehled lektorů a seminářů Mladá scéna 2009 – 2019	119

Seznam užitých zkratk

CP – celostátní přehlídka

CTD – centrum tvořivé dramatiky

CVČ – centrum volného času

ČR – Česká republika

DAMU – Divadelní fakulta Akademie múzických umění

DDM – dům dětí a mládeže

DS – divadelní soubor

DV – dramatická výchova/dramatickovýchovný

ISŠ – integrovaná střední škola

KD – kulturní dům

KVD – Katedra výchovné dramatiky

LDO – literárně-dramatický obor

MKS – městské kulturní středisko

MS – Mladá scéna

NPS – Náchodská Prima sezóna

OA – obchodní akademie

SPgŠ – střední pedagogická škola

ROH – Revoluční odborové hnutí

RVP – rámcový vzdělávací program

SKS – středisko kulturních služeb

SŠ – střední škola

SSPTA – střední škola průmyslová, technická a automobilní

SSUM – střední škola umělecko-manažerská

SVČ – středisko volného času

SZŠ – střední zdravotnická škola

ŠP – Šrámkův Písek

ŠVP – školní vzdělávací program

TPS – taneční a pohybové studio

ÚKVČ – Ústav pro kulturně výchovnou činnost

UMPRUM – uměleckoprůmyslová škola

ÚV SSM – Ústřední výbor Svazu socialistické mládeže

VOŠ – vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola

ZUŠ – základní umělecká škola

ÚVOD

V České republice existuje systém národních postupových a oborových přehlídek, do kterých se řadí i Mladá scéna jako celostátní přehlídka studentských divadelních souborů. Je jednou z nejmladších postupových přehlídek a patří dnes již k tradičním divadelním studentským akcím.

Cílem diplomové práce je poskytnout vhled do studentského divadelního hnutí, přiblížit jeho historii, uvést příklady několika typů studentských přehlídek, někde i s jejich vývojem, a především se zaměřit na zrod, vývoj a koncepci celostátní postupové přehlídky počínaje v Náchodě a poté Ústí nad Orlicí, tedy od roku 2003 do současnosti.

Práce obsahuje koncepci přehlídky Mladá scéna, uvádí její specifika. Dále poskytuje rejstřík hrajících souborů s jejich inscenacemi, přehledy dílen a lektorů, zpravodaje přehlídky a statistické zmapování a vyhodnocení údajů o místech působnosti souborů, typů hrajících souborů, aj. Práce shrnuje tendence vývoje studentského divadla ve vztahu k otázkám, které divadelní přehlídka poskytuje. (Nejedná se o detailní rozbor inscenací, spíše o směry, které se vyskytují ve studentském divadle.) Práce obsahuje i reflexe členů lektorského sboru či účastníků přehlídky, pokouší se nastínit atmosféru jednotlivých ročníků a náměty pro jejich vnímání.

Velká část práce vychází z mých vlastních zkušeností jako organizátora národní přehlídky Mladá scéna v Ústí nad Orlicí.

1. Studentské divadlo

Studentské divadlo je poměrně rozsáhlou součástí amatérské (popř. profesionální) divadelní scény.¹ Mým cílem je více prozkoumat oblast.

Studentské amatérské divadlo, kromě svých tradičních podob nejrozličnějších typů spolkových divadel či podobných divadelních uskupení, má svůj domicil především na středních či vysokých školách nejrozličnějšího typu, a samozřejmě také na uměleckých školách, zaměřených speciálně (i) na divadlo, nebo v rozsáhlé síti základních uměleckých škol či v divadelních kroužcích DDM apod. Jak si však odpovědět na otázku, co – v podstatě – „studentské“ divadlo je?

Václav Bartoš uvádí: *„Pro studentské divadlo je specifické jednogenerační složení souboru a z něj plynoucí omezenost výrazových prostředků. Ta se projevuje nedostatkem věkového členění pro klasickou dramaturgii. S tím souvisí i specifická dramaturgie tohoto typu divadla. Ve studentském divadle je mnohem větší prostor pro generační výpověď. Jistým způsobem si mladí konstituují i své etické a morální normy, což se v jejich tvorbě zákonitě odráží.*

Dalším specifikem je divácká adresnost, odrážející věkové složení souboru. Případná generační výpověď je směřována především vrstevníkům – často jen kamarádům, kteří jsou s to ji dešifrovat, pochopit nebo ocenit. Studentští tvůrci mají mnohem větší uměleckou volnost, nenarážejí na závaznou inscenační tradici a mají i určitou existenční bezstarostnost, nejsou motivováni finančně ani nejsou vázáni pracovní smlouvou, která by pohlížela na jejich umělecký výkon jako na produkt nebo počítala s pokutami v případě jeho nenaplnění. A konečně je zde i velký prostor pro tvůrčí revoltu se vším, co k ní patří.“²

Existence studentského divadla, resp. studentského souboru, je časově omezená, často souvisí s obdobím školním. Po absolvování školy se soubory rozpadají, proměňují (někdy i přecházejí na profesionální dráhu) popřípadě se včleňují k amatérským souborům dospělých. Činnost studentského divadla je svobodná – od volby dramaturgie, přes proces zkoušení až k výsledku, kterým nemusí být nutně hotová inscenace.

¹ Rozdíl mezi pojmem amatérský a profesionální vnímám především v tom, zda je založen vlivem systematické přípravy a výuky divadelního jazyka na divadelních školách a směřuje k divadelní profesi nebo se mladý člověk divadelní přípravě věnuje zájmově, ve volném čase, často mimoškolně v různých zařízeních pod vedením pedagoga, vedoucího nebo je sám tvůrcem bez jakéhokoli vedení.

² BARTOŠ, Václav. Studentské divadlo: specifika, typologie a charakteristika. *Tvořivá dramatika*. 2011, roč. XXII, č. 62, s. 11-13.

Označení studentské divadlo spíše směřuje k další specifikaci různorodých divadelních forem: neoznačuje se jím typ uměleckého zaměření nebo žánru, popř. přichylnost k divácké adrese, tedy zaměření na generačně spřízněné publikum. Pro studentské divadlo je rozhodující kritérium věkové a zčásti i institucionální (kde divadelní produkce vznikají a kde se provozují). Může ovšem zahrnovat množství typů nebo žánrů (divadlo činoherní, hudební, loutkové, pohybové včetně baletu, divadlo poezie apod.). Obdobně je kritérium věku určující pro další „příznakové“ oblasti divadla – divadlo dětské (divadlo hrané dětmi či divadlo s dětmi) a divadlo seniorské.

Studentské divadlo, jeho dnešní podoba, je výsledkem obecnějšího historického vývoje divadla: studentské divadlo bývalo (a stále samozřejmě je) určitou součástí kulturního (i politického) rozvoje společnosti po řadu století.

2. Něco málo z historie

Počátky divadla hraného dětmi a mládeží spadají už do období středověku. Školní divadelní hry provozovali žáci latinských škol i jezuitských gymnázií. Jak uvádí Eva Machková: „*V pojetí humanistů měly školské hry čtyři úkoly: cvičit paměť, zdokonalit v latině, naučit dobrému vystupování a vychovávat k mravnosti.*“³ Tehdejší školní řády přímo nařizovaly, kolik divadelních her se má během roku odehrát.

Lze např. připomenout význam jezuitského divadla, které v českých zemích zažilo svůj boom už v době raně barokní. Historik Petr Polehla, zabývající se jezuitským divadlem např. píše „...*jezuité převzali divadlo jako součást svého školského systému od jiných subjektů, zejména z prostředí protestantského, kde bylo školské drama běžnou záležitostí, a zakrátko je překonali jak kvalitou, tak četností produkce.*“⁴ Cílem jezuitského školského divadla byla tzv. *docta pietas* (učená zbožnost, resp. učenost a zbožnost). Alexandr Gregar v publikaci *Město a (jeho) divadlo* (Kant, AMU 2013) však připomíná, že takové divadelní produkce byly nejen přirozenou součástí vzdělávacího procesu (*declamatoria actio* – přednes spojený s hraním, vystupováním).⁵ Přestože většina provozovaných her měla náboženský charakter, studenti si (v královéhradecké jezuitské koleji) zřídili i první, dá se říci regulérní divadelní sál, a to v jakési zvláštní „divadelní síni“. Historik Jaroslav Mikan píše, že „...*hradecké jezuitské divadlo v produkci tzv. čtvrté jezuitské divadelní generace 1650–1680 (hradecké začátky spadají do období tzv. třetí generace 1618–1648) zaznamenalo značný rozmach, zvláště díky technickým prostředkům, novým divadelním technologiím, které měly vliv na světské scény.*“⁶

Propagátorem školních her byl i Jan Amos Komenský, který dosáhl velkého významu pro vývoj pedagogického pojetí divadla. „*Byl zřejmě první, kdo vědomě odlišil divadlo jakožto druh umění od školní hry jakožto pedagogického prostředku. Před ním se užívalo jako výchovného nebo vyučovacího prostředku divadla.*“⁷ Aby oživil učení se latině, zavedl pro žáky vystupování na jevišti v tomto jazyce. Za jeho pobytu v Lešně nastudovali studenti tamního gymnázia mezi jiným i hry, např. *Diogenes cynik* (*Diogenes cynicus redivius*), komedii s antickým námětem, a *Patriarcha Abraham* na biblický námět, jejichž autorem byl sám Komenský.

³ Machková, Eva. Tendence dětského a školního divadla – Jan Amos Komenský. In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998. s. 37-40.

⁴ Polehla, Petr. *Jezuitské divadlo ve službách zbožnosti a vzdělanosti*. Červený Kostelec, 2011, s. 46.

⁵ Tamtéž, s. 24.

⁶ Mikan, Jaroslav. *Jezuitské divadlo v Hradci Králové*. Hradec Králové 1939, s. 8.

⁷ Machková, Eva. Tendence dětského a školního divadla – Jan Amos Komenský. In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998. s. 38.

V Blatném potoku v Uhrách byly pak studenty potocké školy předvedeny hry z Brány jazyků, kterou Komenský zdramatizoval ve spise Schola ludus. „*Jeho text byl rozdělen do osmi her. První předvádí věci přírodní, druhá až pátá člověka a lidská umění, šestá, sedmá a první jednání osmé hry poměry v lidské společnosti. Zbytek osmé hry je věnován náboženství. Nápad měl příznivou odezvu. Žáci vystupovali na scéně rádi. Výsledek přinesl učebné zlepšení v latině a byl užitečný i pro společenské vystupování studentů. Hry měly sice ráz školsky didaktický, ale vyznačovaly se i jistou dramatickou životností.*“⁸

Eva Machková píše: „*Komenským končí linie českého utrakvistického divadla, nikdo na něj ani doma, ani v emigraci nenavázal. Řádové katolické divadlo na latinských školách existovalo ještě více než sto let, v polovině 18. století se však barokní školské divadlo přežilo, ztratilo přitažlivost pro obecnost, kromě toho řízení státu ovládl osvícenský racionalismus a spolu s tím ztratilo význam i nepraktické vzdělání humanistického typu. Proto byl ještě před zrušením jezuitského řádu (1773) a před školskou reformou (1774) vydán zákaz veřejného předvádění školských her (1764), později byla zakázána i neveřejná (1769). Tím školské hry na středních školách v Rakousku zanikly a neměly v našich zemích pokračování.*“⁹

V 19. století se objevují divadelní aktivity na základních školách jen jako zájmová a mimoškolní činnost. S myšlenkou školního divadla opět přišla skupina pokrokových pedagogů, vychovatelů a osvětových pracovníků mezi dvěma světovými válkami. Výchovu dramatizací měly ve svých osnovách především pokusné reformní školy, jako bylo například Komenium v Praze 5 – Nuslích.

Nejvýznamnější osobností tohoto reformního období ve vztahu k rozvoji dramatických činností je Miloslav Disman (1904–1981). Vedl Recitační klub, od r. 1935 do konce 60. let vystupoval v rozhlasu s Dismanovým rozhlasovým dětským sborem, který založil – připravoval s dětmi divadelní inscenace a systematicky rozvíjel schopnosti dětí, aby působil na rozvoj jejich osobnosti.¹⁰

Studentské divadlo také stálo u zrodu fenomenálních jevů českého divadla – např. slavný pražský kabaret Červená sedma, jímž později prošla celá plejáda významných českých umělců, založil v roce 1909 Jiří Červený, ale v podstatě ho začal formovat o několik let dříve při královéhradeckém studentském spolku Mansarda, jehož členem byl krátce i Karel Čapek.

⁸ <http://komensky.trenck.cz/schola-ludus-ide387>

⁹ Machková, Eva. *Nástin historie a teorie dramatické výchovy*, NAMU Praha 2018, s. 24.

¹⁰ Machková, Eva. *Tendence dětského a školního divadla do roku 1945*. In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998, s. 106.

„Spolek Mansarda se později sloučil se zvláštním studentským sdružením zvaným Mrtvolna, které mělo za účel provádět různé „psiny“ a recese ve smyslu tehdy populárního hesla ‚épatez les bourgeois‘. Splynutím Mrtvolny s Mansardou došlo k tomu, že kromě seriózní stránky (knihovna, debaty, umění a literatura) měla Mansarda i stránku zábavnou. Bylo to divadlo, kuplety, různé legrace v kabaretním stylu, který prosazoval hlavně Jiří Červený a jeho bratr Václav.“¹¹

Studentské divadlo stálo také u zrodu dalších významných uměleckých uskupení, např. u vzniku divadelní dvojice Voskovec a Werich, jejichž prvotní dotek s divadlem tvoří studentské aktivity. Významná jsou např. i studentská divadla v šedesátých letech minulého století, kdy v době „politického tání“, přinášela nový vítr do tehdejší obecnější umělecké stagnace, zpočátku především, a hlavně více v oblasti tzv. divadla poezie. Mezi tento nový fenomén patřila např. brněnská (Vašinkova) Ikska, později Divadlo X Zdeňka Turby-Čecháčka nebo prostějovský (Lošťákův) Větrník, v době rané normalizace přichází Potužilovo a Jelínkovo Divadlo na okraji, v Prostějově s mladými pracuje Svatopluk Vála (Divadelní studio LŠU), v Plzni vede mládežnický soubor Dominik Alena Nuhličková (později Zemančíková).¹²

Takové studentské divadlo je i u zrodu tzv. alternativní scény, zvláště v jeho „autorské“ podobě – Jan Císař píše, že část těchto souborů, z části středoškolských, ale také vysokoškolských, byla inspirována hlavně polským divadlem, byť „*Byl ale mezi nimi rozdíl – jestliže polské divadlo poezie bylo projevem převážně vysokoškolským, české vysokoškolské soubory byly výjimečné. Objevovaly se především tehdy, když tuto aktivitu na vysokou školu vnesl někdo, kdo jí byl už předtím ‚poznamenán‘*“. A dále poznamenává, že se (především v divadle poezie tohoto období) v jeho „*osobnostním a metaforickém vyjadřování na divadelní scéně zrodila specifická poetika autorského a alternativního divadla.*“¹³ Později lze mezi tyto typy divadel zařadit mj. i Divadelní klub Jirásek v České Lípě, pražské Anebdivadlo nebo uskupení kolem Vávrova a Šteindlerova Divadla Sklep (také Vpřed, Mimosa), rovněž Divadlo Nepojízdná housenka, popř. Nehouse, Aleše Bergmana, pozornost přitahovala i Regina Břeclav, Dramatický klub Třebíč vedený Jaroslavem Dejlem a další, nemluvě o špičkových, většinou činoherních souborech, jako bylo např. Léblovo Jak se vám Jelo (Jelo), brněnský Ochotnický kroužek, Šupina Vodňany ad.¹⁴

¹¹ Červený, Jiří. *Paměti Mansardy*. Havlíčkův Brod: Východočeské nakladatelství 1962 (in Landsmanová Petra. *Hradecký stříbrný vítr*. Knihovna města Hradec Králové, 2008).

¹² Šrámková, Vítězslava. Divadlo poezie v letech 1945-1989. In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998, s. 241-262.

¹³ Císař, Jan. Amatérské činoherní a alternativní divadlo v letech 1970-1989. In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998, s. 283-322

¹⁴ *Tamtéž*, s. 283-322

Podobné tendence a nové formy divadla objevovali i loutkoherci jako Hana Budínská, Jiří Oudes, Milada Mašatová aj. Hledala se nová témata, nové výrazové prostředky především s důrazem na hravost a tvořivost. Nové podněty přineslo hledání v literatuře, hudbě i výtvarném umění. Směřování k nepravidelné dramaturgii vidíme např. u souboru Paraple (Luděk Richter, Jaroslav Provazník), Céčko (Karel Šefrna), Tatrmani (Josef Brůček) ad.¹⁵

Lenka Lázněvská v publikaci *Cesty amatérského divadla* popisuje léta po sametové revoluci (1992–1995) jako „pád a vzestup amatérského divadla“, v němž se, hlavně díky jiným starostem jejich vedoucích (začali např. podnikat), řada tzv. mladých souborů dostala do útlumu nebo zcela zmizela. „*V amatérském divadle mladé generace začínají v první polovině 90. let sehrávat významnou roli – věkem středoškolské – soubory základních uměleckých škol, vyrostlé z dětských dramatických oddělení a souborů ‚odchovaných‘ dramatickou výchovou.*“¹⁶ Lázněvská připomíná např. královéhradecké divadlo Jesličky, kde značnou část jeho „příležitostných“ divadelních uskupení tvoří studenti středních a vysokých škol, připomíná také stálou aktivitu středoškolského souboru Regina Břeclav či Naivně poetické divadlo Plzeň, práci Olgy Strnadové v ZUŠ Žamberk, „alternativní“ pardubické pohybové divadlo Jumping Hamada a další.

Všechna tato nejrozličnější divadelní uskupení mladých, převážně studentských souborů, se (již od konce 50. let min. století) potkávala na Wolkerově Prostějově nebo na Šrámkově Písku (od r. 1957), na Šrámkově Sobotce od roku 1964 (první byla již v roce 1947), na FEMADU v Poděbradech a Libici nad Cidlinou (1972–1996), na Náchodské Prima sezóně od r. 1998, od roku 2009 pak na orlickoústecké Mladé scéně a dalších divadelních festivalech.

Současný význam studentského divadla nesporně navazuje na období předchozí. I dnes, stejně jako v minulosti, je vyjádřením postojů jejich tvůrců k současnosti, k vnějšímu i vnitřnímu světu jeho tvůrců. I dnes nabízí pojem „mladé divadlo“ souvislosti kulturně společenské, morální i politické, lze jím označit i usilování o moderní, řekněme současnou tvář divadla – jak po stránce myšlenkové, tak i formální. A v tomto duchu se i dnes nese úloha celostátních přehlídek tohoto typu divadla. Tvůrčí počiny, s nimiž se na takových přehlídkách setkáváme, jsou sice jen vrcholem ledovce, ukrývající pod hladinou rozsáhlé podhoubí, ale lze z nich usuzovat i obecnější stanoviska. Proto není od věci prozkoumávat současnou podobu „studentského divadla“, jak ho lze – v jeho vrcholné podobě – každoročně sledovat právě na celostátních přehlídkách.

¹⁵ Vašíček, Pavel. Loutkové divadlo 1970-1989. In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998. s. 323-339.

¹⁶ Lázněvská Lenka. Dovětek 1990-1997 In: *Cesty českého amatérského divadla*, IPOS Praha 1998. s. 353-372.

3. Nahlédnutí do celostátních studentských přehlídek a dílen

V současné době se mohou studentské a mladé soubory účastnit mnoha přehlídek a seminářů, které jim poskytují možnosti zahrát inscenaci, účastnit se jejího rozboru, získávat i divadelní dovednosti a zkušenosti. Většina přehlídek je nesoutěžních a nepostupových. Protože se moje práce v širších souvislostech bude zabývat systémovou postupovou přehlídkou v Náchodě a Ústí nad Orlicí, uvedu pro srovnání příklady několika dalších, především současných přehlídek, kam studenti míří (nebo mířili) se svými inscenacemi.

3.1. Šrámkův Písek

Šrámkův Písek začal v roce 1957 jako ústřední kolo divadelní činnosti dětí a mládeže. Tehdy vystoupilo 16 souborů a soutěž se konala v rámci tehdejší státní kulturní linie STM (Soutěže tvořivosti mládeže). Forma přehlídky se v průběhu let značně proměňovala – začala jako soutěžní přehlídka amatérských souborů a jednotlivců v různých typech pódiových vystoupení určených mladému publiku. Byla pod vlivem politiky poloviny padesátých let a téma a charakter byly odvozeny z bezprostředního výkladu smyslu básnickova díla (Fráni Šrámka). Další dva roky se odehrávaly ve stejném duchu. Od roku 1960 se stává přehlídkou malých jevištních forem – v tomto období započal odliv mladých lidí od tradičního divadla právě k malým jevištním formám. Mladí divadelníci se pokoušejí hledat svůj výraz, vyjádřit své názory na současnou společenskou problematiku a dobový styl života společnosti. Tehdejší úroveň divadel byla velmi špatná (dětské divadlo bylo více méně stále nápodobou dospělého – vlastně přetrvává tradice z 1. republiky, dramaturgie katastrofální, jen opačná ideologická znaménka). Z tristní úrovně se vymykaly jediné soubory Josefa Mlejnků. Prvních šest ročníků do roku 1962 bylo věnováno dětským a mládežnickým souborům.

V roce 1963 byl Šrámkův Písek jen krajským kolem malých jevištních forem Jihočeského kraje; v roce 1964 a 1965 byl sice celostátní přehlídkou, ale tzv. estrádních a kabaretních skupin. Až 10. ročník (1966) – se opět orientoval na problematiku dětských a mládežnických divadelních souborů ve všech žánrech divadelní tvorby a zabýval se tvořivostí dětí. Velký úspěch zde zaznamenaly loutkářské soubory.

V roce 1969 se pozměňuje statut na přehlídku amatérských divadelních souborů, divadel poezie a smíšených uměleckých skupin spojenou se setkáním mládeže. Setkání probíhala většinou v první polovině června.

Život a dílo F. Šrámka mělo být už jen podnětem pro divadelní tvořivost. Malé formy se potýkají s dramaturgickým výběrem textu a do popředí se dostávají divadla poezie (1970).

Šrámkův Písek 1974 je vyvrcholení národní soutěže o nejpodnětnější inscenaci v oboru malých jevištních forem. Ve stejném roce vyšel ve zpravodaji ŠP rozhovor s Dr. Pavlem Boškem, který odpovídá na dotaz, jak by měl vypadat ideální festival mladých divadelních amatérů: „Bylo by ideální, kdyby každá taková přehlídka se ve větší míře projevovala jako tvůrčí dílna a jako větší konfrontace autorů a inscenačních postupů. Pro mne je někdy daleko přijatelnější ještě nehotový tvar, jehož neuspořádanost, formální nedokonalost, vznikla v důsledku přemíry nápadů, než „nagejšlená“ jakási akademie, secvičená pro tu kterou příležitost...“¹⁷

Proměny písecké přehlídky byly součástí politického vývoje doby – malé jevištní formy ale zůstávají v Písku dodnes. Postupně tuto přehlídku opustily děti a stala se přehlídkou mladých dramatických kolektivů, divadel poezie. V letech 1980–1990 se konala jako bienále s podtitulem netradičního autorského divadla. Pak již každoročně jako festival mladého divadla – divadla, které má odvahu pálit mosty, stavět hrady, bořit mýty. Úroveň je hodně proměnlivá. V průběhu celých devadesátých let stále klesala divácká návštěvnost a diváky se tak stávali vesměs sami účinkující.

Od roku 2001 se hlavním pořadatelem stává Kulturní klub města Písku. O odbornou spolupráci se po revoluci stará IPOS-ARTAMA Praha (dnes NIPOS-ARTAMA). Přehlídka se vymezuje souborům, které chtějí experimentovat, překračovat hranice divadla, otevřít se paradivadelním světům aj. V roce 2002 získává podtitul „mladého experimentálního divadla“, přičemž slovo mladé by mělo být vnímáno ne jako dosud, tj. věkem, nýbrž duchem a formou. (Informace byly čerpány z publikací: Šrámkův Písek v přesýpacích hodinách, Brožura k 50. výročí Šrámkova Písku aneb Posledních deset ročníků, Bibliografie českého amatérského divadla).

I studentské experimentující soubory se mohou účastnit této národní postupové přehlídky. V současnosti se jedná o třídní setkání souborů, které získávají zpětnou vazbu od diváků a lektorů. Kromě soutěžních inscenací lze vidět i inspirativní profesionální soubory.

Přehlídka v současnosti neumožňuje, aby zde probíhaly vzdělávací semináře (z časových důvodů – až 14 představení během 40 hodin), dílny ale probíhají, a to pravidelně v Šumperku.

¹⁷ Princ, Milan. In: Šrámkův Písek v přesýpacích hodinách tisíciletí, PRAAM spol. s r.o. Písek, 2001, str. 17.

3.2. Šumperk jako Dílna Šrámkova Písku

Koncem 70. let minulého století se uvažovalo, jak oživit festival Šrámkův Písek. Tehdejší představitelé města požadovali, aby přehlídka nabízela divadlo, na které bude chodit více občanů (dle politiků: divadlo lepší kvality, aby se svítilo apod.) I proto se začala rodit myšlenka nabídnout divadelníkům možnost „vzdělávání se“. A od roku 1985 se s drobnými přestávkami v Šumperku koná národní divadelní dílna (v její prehistorii najdeme tzv. Dílny, které od roku 1980 proběhly ještě v Prostějově, Milenovicích či v Brně). Tehdy také vznikla myšlenka střídání ročníků přehlídek a dílen (v sudých letech probíhala přehlídka v Písku, v lichých Dílna v Šumperku). Takže – soubory se mohly vzdělávat – do Šumperka se od roku 1985 až do roku 1989 jezdilo ob rok. Tuto Národní divadelní dílnu vyhlášovalo a pořádalo oddělení kultury ÚV SSM za odborné spolupráce divadelního oddělení ÚKVČ za vydatné podpory šumperských a Domu kultury ROH Pramet.

Tématem prvního ročníku (r. 1985) šumperské dílny bylo *Divadlo a společnost* a byl určen aktivním amatérským divadelníkům ve věku 17–30 let. Pracovalo se celodenně ve „třídách“ pod vedením profesionálního lektora: Klasický text – netradičně vedli Ewald Schorm a Zdeněk Potužil, Hudebně pohybové divadlo účastníci studovali s Ondřejem Šothem, M. Kovářovou, Publicistické divadlo s Ondřejem Pavelkou, Miki Jelínkem, Evou Salzmannovou, téma Generační divadlo vedli Jan Borna, Roman Ráček, pohybové rozcvičky Mirka Kovářová a hlasovou výchovu Regina Szymiková. Na závěr se uskutečnilo společné představení všech tříd. V doplňkovém programu vystoupilo Divadlo na provázku Brno, Nepojízdná housenka Brno a byly uvedeny i filmové projekce významných režisérů.

Od roku 1985 se s menšími přestávkami srpnová pracovní setkání v Šumperku konají pravidelně dosud. Prvotní myšlenka dílen, kde se intenzivně, koncentrovaně a tvořivě pracuje po dobu téměř 10 dní, stále přetrvává, a tak dílna patří k ojedinělým národním akcím, které slouží mladým divadelníkům k získání nových zkušeností pod vedením profesionálních dramaturgů, režisérů, scénografů, tanečníků, hudebníků aj. Dílna je zaměřena především na možnost osobního rozvoje, na praktické využití zkušeností v další práci ve vlastních souborech a otevřena je i okrajovým divadelním oborům. Pro některé účastníky dokonce znamenala i start k profesionální tvorbě. Její význam je mezinárodní, neboť tato šumperská dílna je dnes po rozdělení původní republiky jednou z mála platforem pro setkávání a vzájemnou inspiraci českých a slovenských divadelníků.

Setkání je také doprovázeno inspirativními vystoupeními, např. z právě skončeného Šrámkova Písku, nebo zajímavými inspirativními inscenacemi lektorů dílen a jejich žáků, koncerty a filmovými ukázkami doplňujícími tvůrčí práci v dílnách (takže je i jakousi divadelní a filmovou minipřehlídkou). Výsledky práce jednotlivých tematických skupin šumperské Dílny vždy směřují k závěrečné společné prezentaci. Jedná se o divadelně všestranně inspirující akci, která od roku 2006 upřesnila svůj název na S. M. A. D. – Setkání mladých amatérských divadelníků. (Informace byly čerpány z publikace: Ohlédnutí za šumperskými dílnami.)

3.3. Nahlížení Bechyně

Nahlížení patří mezi výjimečnou a netradiční divadelní přehlídku studentských a mladých souborů. Její výjimečnost spočívá v tom, že soubor může přivést nedokončenou nebo rozpracovanou inscenaci. Přehlídka je nesoutěžní, nehodnotí se, kdo je lepší, ale probíhá jako inspirativní pracovní dílna. Je nutností, aby vybrané soubory setrvaly po celou dobu přehlídky a zapojily se do všech tvůrčích aktivit nabízených organizátory. Hledají se otázky, sdělují se názory na viděná představení, často i velmi netradiční formou (např. koláží sestavených předmětů, pohybovou etudou, hudebním sdělením nebo sochou vytvořenou v prostoru apod.). Diskutuje se v kruhu se všemi účastníky přehlídky i s lektory, a to ve snaze, aby soubor získal zpětnou reflexi o předvedeném, o jeho srozumitelnosti a současně uvěřitelnosti použitých prostředků.

Začátky této oblíbené přehlídky spadají do roku 1987 a do Nového Města nad Metují. Tehdy to ještě nebyla studentská přehlídka, ale seminář pro vedoucí a učitele středoškolských a učňovských souborů. Její název byl Národní seminář pro vedoucí středoškolských divadelních, loutkářských a recitačních souborů, a probíhal zde až do r. 1992 (5 ročníků). U zrodu a přípravy semináře stál zkušený tým divadelníků, který se původně vytvořil kolem Hany Budínské: Jaroslav Provazník, Jiří Provazník, Luděk Richter a o něco později Jakub Hulák. Každá dílna měla svoje téma a východisko (např. drobný dramatický text, hudební skladby, obraz, předmět – konkrétně např. dveře, experimentální báseň apod.) hledaly se cesty k pochopení, výkladu, jevištnímu ztvárnění. Koncepce dílen se postupně proměňovala, její cíl ale zůstal stejný – podívat se pod pokličku studentského a mladého divadla.

V roce 1993 se přehlídka přesunula do Bechyně jako Celostátní dílna středoškolské dramatiky a mladého divadla na začátku nové cesty. Jakub Hulák uvedl v rozhovoru: „*Díky dvěma divadelním sálům ale navíc umožnila obohacení programu o inspirativní představení. Vystoupení divadelních souborů jsou od té doby samozřejmou součástí dílny až do současnosti.*

Od roku 1996 má v názvu Nahlížení a od roku 2002 (13. ročník) pak zahájilo novou éru jako přehlídka mladého divadla s diskusemi a doplňkovými dílnami. Ty byly od začátku specifické tím, že byly založeny na společné práci účastníků bez lektorů – což byl jeden z důležitých rysů, kterým se Nahlížení lišilo od jiných podobně zaměřených akcí, zejména brněnského Nadělení nebo šumperského Setkání mladých amatérských divadelníků. V roce 2002 také poprvé proběhl řádný výběr souborů na základě zaslaných přihlášek, textů a videozáznamů představení. Počet souborů byl v prvním roce stanoven na šest, později rozšířen na osm.“ (Ústně podaná informace ze dne 5. 6. 2020)

Studentské soubory se pravidelně od roku 2002 sjíždějí do Bechyně a tráví zde čtyři podzimní dny naplněné specifickými aktivitami, které vedou k přemýšlení o divadle z různých úhlů pohledu. Jedná se o pracovní a velmi inspirativní setkání mladých lidí, kteří díky společné a svobodné komunikaci a spolupráci ve skupinách si utvářejí názory, učí se toleranci a kritickému myšlení. Snahou organizátorů je, aby účastníci přehlídky zachytili dojmy z představení, a to kreativním a tvůrčím způsobem, aby vyjádřili podstatu inscenací. Každý rok navrhnou organizátoři specifický prostředek, kterým by měly skupiny zachytit svoje vnímání předvedených inscenací a díky němu pak iniciovat diskusi o představení – jednou je tím prostředkem optická báseň, jindy jím bylo vytváření encyklopedického hesla o inscenacích, reportáž atd.

Jednotlivé skupiny si průběžně připravují krátký jevištní vstup. Ten je předveden před společnou diskusí a často nabízí netradiční rozpoutání diskuse o hodnoceném představení. Tento výstup z dílen může poskytnout hrajícímu souboru kritickou zpětnou vazbu, může nastolit otázku vývoje či dokončení inscenace. Může vyvolat diskusi s ostatními účastníky a je i zajímavým vhledem -náctiletých, jak přemýšlejí o inscenaci. Společné diskuse jsou přítomni i vedoucí souborů a lektori, kteří vnímají všechny názory a vyjadřují se jako poslední. Diskusi řídí moderátor, který aktivně vše koordinuje, posunuje témata, když dojde k jejich vyčerpání, a odborně rozvíjí nadnesená témata, třeba i velmi kontroverzní, a přitom nepodsouvá svůj názor. Velkým kladem přehlídky je také připravenost a propracovanost tvůrčích dílen ze strany organizátorů, a přátelská, až rodinná atmosféra.

3.4. Na(Ne)čisto Most

Nepostupová a nesoutěžní přehlídka dětského, studentského i dospělého amatérského divadla napříč žánry vznikla v roce 2006 v Liberci s cílem poskytnout divadelním souborům platformu a příležitost k představení nové inscenace – tzv. nanečisto (ve smyslu generálky před publikem). Soubor tak získá první reakce diváků a vyslechne i hodnocení odborné poroty.

Cenná zpětná vazba a rady pak umožňují aktérům jejich inscenace a výstupy dopracovat, a to dříve, než se zúčastní některé z postupových přehlídek.

Nultý ročník divadelního festivalu proběhl jako experiment (hlavním organizátorem byl Pavel Skála a jednalo se o jednodenní akci pro místní soubory, konanou v libereckém Experimentálním divadle). Ten se zdařil, a proto se festival zopakoval. Roku 2007 byla navázána spolupráce také s nízkoprahovým V-klubem a vedle souborů se na akci přihlásila i řada místních recitátorů, kteří měli zájem o zhodnocení svého projevu profesionálními lektory. Rokem 2008 se festival otevřel i mimolibereckým souborům (byl již dvoudenní). Roku 2009 se *Na(Ne)čisto* propojilo s krajskou postupovou přehlídkou přednesu a divadla poezie Wolkrovým Prostějovem. Další roky znamenaly rozšiřování účasti souborů z celé ČR a doplnění programu o doprovodné akce. Od roku 2010 se jako součást festivalu konají s velkým úspěchem i vzdělávací divadelní semináře. Ve svém 15. ročníku se přehlídka rozrostla na pětidenní a od roku 2018 je přesunuta do Mostu. Přehlídka je celostátní a může se jí zúčastnit jednotlivci i kolektivi napříč žánry i věkem. Každoročně se na ni sjíždějí soubory ze všech krajů ČR (v posledních letech kolem 20 souborů), což přináší možnost široké socializace a výměny zkušeností jak účastníků mezi sebou, tak vedoucích souborů i profesionálních lektorů a porotců. V rámci programu přehlídky se konají i inspirativní představení. Součástí festivalu jsou také různé koncerty, umělecké večírky, výstavy a diskusní fóra, na kterých se hodnotí to, co mladí umělci na scéně předvedli.

3.5. Kopřivnická Bedna, Vánočka

Tyto nepostupové přehlídky dětského, studentského a jinak mladého divadla vznikly v roce 2001. Jsou otevřené všem divadelním oborům a lze na ně přivést i rozpracovaný tvar inscenace. *Bedna* se koná v květnu, *Vánočka* v prosinci a jejich pořadatelem je DS Údivadlo DDM Kopřivnice v čele s Danem Brchelem.

Cílem obou přehlídek je vzájemná inspirace souborů a předávání zkušeností. Soubory mezi sebou diskutují o předvedeném, diskuse řídí moderátor, není tu porota jako u mnohých jiných přehlídek. Probíhá také divácká soutěž. Diváci totiž mají možnost jednotlivá představení hodnotit, a to vhozením kuličky do otvoru v hlasovacím zařízení (bedna s otvory, nad kterými je napsáno: úlet, dobré, dost dobré, výborné a no comment), který svým popisem co možná nejvíce odpovídá divákovu dojmu z představení bezprostředně po jeho skončení. Na závěr se uskutečňuje happening, kdy se promítají fotky z jednotlivých představení a předávají ceny.

3.6. Nadělení Brno

Přehlídka byla historicky jednou z prvních, která dávala příležitost mladým amatérským divadelníkům se setkat a ukázat si navzájem své divadelní výtvary. Vznikla v roce 1995 (u zrodu stál Tomáš Mohapl Doležal). Jako nesoutěžní přehlídka a dílna studentského a jiného mladého divadla se konala v brněnském Středisku volného času Lužánky. Probíhala v čase předvánočním až do roku 2011.

Nadělení mělo pokaždé jiné rámcové téma, které bylo zároveň tématem doprovodných dílen a dalších programů. V minulosti to byla např. témata Rituál / rytmy / rýmy (1995), Pointy / anekdota / komika (1996), Pohyb / prostor / atmosféra (1998), Příběh / konflikt / situace (1999), Gesto / slovo / akce (2000), Dialog / smrt / monolog (2001), Lidé / země / doba (2002), Nebe / peklo / ráj (2004), ...tři tečky; neboli to, co je za divadlem (2008).

Každý rok se jí účastnilo okolo sto třiceti studentů a další mládeže z celé České republiky i ze zahraničí (Slovensko, Polsko, Rakousko, Maďarsko). *Nadělení* pořádalo Středisko dramatické výchovy SVC Lužánky a Středoškolská divadelní společnost Kšandy (později ve spolupráci s brněnským bezbariérovým divadlem Barka). Přehlídka byla jiná především v tom, že ji připravovali studenti studentům, probíhaly zde diskusní kluby mezi studenty a pro vedoucí byl přítomen i odborník.

3.7. Studentská Thálie Praha

Jedná se o značně odlišnou přehlídku od výše uvedených akcí. Studentská Thálie je celorepubliková soutěžní přehlídka studentské autorské tvorby napříč žánry, realizovaná ve dvou sekcích, v Autorském tvaru (scénický výstup 1–15 minut)) a Autorském počínu (text básně, povídky, scénáře, hudební texty, blogy) a ve dvou hlavních kategoriích: divadelní a literární. Poskytuje příležitosti talentům ze středních, vysokých a základních uměleckých škol České republiky a propaguje autorskou tvorbu. Do soutěže se hlásí studenti (jednotlivci či skupiny) neuměleckých i uměleckých škol ČR v kategoriích zpěváci, tanečníci, herci i autoři.

Každý ročník má svoje inspirační téma – např. To je síla! Motivací a výsledkem tvůrčího úsilí zúčastněných jsou Performance Studentské Thálie a Setkání s tvůrci v Divadle Na Prádle a Tyršově domě. Jednotlivé počiny posuzují poroty složené z profesních odborníků. Výkony studentů neuměleckých a uměleckých škol se při tom hodnotí zvlášť.

Přehlídka probíhá ve spolupráci s Hereckou asociací, Staroměstskou radnicí, Novou scénou Národního divadla a Divadlem Na Prádle. Je značně medializovaná a uvádí, že je prestižní soutěží pro mladé talenty.

Ceny pro výherce se předávají v rámci Gala na Nové scéně Národního divadla v Praze s prezentací vybraných tvarů a počinů, včetně hereckého, hudebního, tanečního a výtvarného doprovodného programu. Její prestiž lze vnímat nikoliv v inspirativních výpovědích studentů, jako spíše v její profesionální organizaci, propagaci a v poskytnutí zážitku na úrovni komerční kultury.

3.8. DifSOUŠ – Divadelní festival soukromých škol Ústí nad Labem

Divadelní soutěžní festival vznikl v roce 1993 jako přehlídka divadel soukromých škol (především gymnázií). Na soukromém gymnáziu Schola Ludus v Ústí nad Labem se vyučoval předmět nazvaný Divadlo, jehož pedagogem byl Karel Tománek (bývalý člen souboru pedagogické fakulty Firma Grátys, syn a spol., dnes pedagog DAMU). Pod jeho vedením vznikl soubor, který se později pojmenoval Rodinné divadlo Hlína, a ten byl strůjcem a organizátorem festivalu. Bohužel po třech ročnících skončil.

Odlišnost festivalu spočívala v tom, že soutěžně se ho mohly účastnit jen soubory soukromých škol z České republiky – především gymnázií s inscenacemi her z vlastní tvorby na libovolné téma, přičemž autorem mohl být student, pedagog či jiný zaměstnanec školy, popřípadě i příslušníci jejich rodin. Podmínkou bylo, že hru musí herecky realizovat pouze příslušníci školy. Na režii se mohl podílet kdokoli. Doba představení byla limitována 20 až 60 minutami. Přehlídka byla hodnocena lektory a vybírala soubory na Šrámkův Písek. Jednalo se o pětidenní festival, který měl i bohatý doprovodný program – koncerty, divadelní představení profesionálů, happening a dokonce závěrečný bál.

3.9. Duhové divadlo Písek

Je přehlídkou waldorfských ZŠ a SŠ z celé republiky a v posledních letech i ze zahraničí. Od roku 2006 až dosud jí patří první červnový víkend, na přehlídku se sejde v Písku přes čtyři sta mladých herců, je uvedeno i přes 30 inscenací.

Na stránkách akce se píše: *„Pozitivním vzorem a inspirací je pro mladé herce vždy účast profesionálního hosta, jeho představení a následné divadelní workshopy s ním. Přehlídka je nesoutěžní, důraz je dán na proces tvorby představení jako takový – výroba kulis, kostýmů, hudební doprovod, práce na sobě, práce v kolektivu apod.*

*Slouží k podpoře osobnostního růstu dětí – herců, umožňuje rozvoj klíčových kompetencí v souladu se současným RVP, možnost uvědomit si své schopnosti a role, bez obav plně projevit svou jedinečnou osobnost při tvořivé činnosti, a to vše v bezpečném prostředí.*¹⁸

Studentských soutěžních i nesoutěžních přehlídek v současnosti probíhá velmi mnoho. Každé dva roky probíhají mezinárodní Ostrovské soukání v Ostrově nad Ohří a Národní přehlídka LDO ZUŠ, postupové přehlídky Wolkrův Prostějov, Loutkářská Chrudim a další. Není třeba se jimi dále zabývat, předchozí text má vytvořit pouze vhled do oblasti festivalů, kde se studenti mohou prezentovat a získávat zkušenosti. Není přitom důležité, zda je přehlídka místní, oblastní nebo mezinárodní. Vždy se jedná o setkání mladých lidí, kteří si tak předávají více či méně svoje divadelní zkušenosti a mají možnost rozšířit si nejen pohled na divadlo, literaturu, umění obecně, ale skrze setkávání se s jinými lidmi formovat i pohled na svět.

¹⁸ <https://zssvobodna.cz/duhove-divadlo/o-projektu/>

CELOSTÁTNÍ POSTUPOVÁ STUDENTSKÁ PŘEHLÍDKA

4. Náchodská Prima sezóna

V úvodu této kapitoly je třeba předeslat, že pro nastínění hlavních etap vývoje NPS a načrtnutí kontextu, do něhož později vstoupila Mladá scéna, pokládám za užitečné využívat obsáhlých citací z článků, které o přehlídce vyšly především v Amatérské scéně, protože jsou to až na výjimky jediné materiály, které poskytují informace o podobě NPS.

Náchodská Prima sezóna je multikulturní studentský festival, který se od roku 1998 koná každoročně v květnu. Jedná se o festival studentské tvořivosti v oborech divadlo, hudba, poezie, próza, výtvarná tvorba, objekty a plastiky, fotografie, filmový a divadelní scénář a nově také film. Celkem se festivalu aktivně účastní svou tvorbou přes 400 mladých lidí. Myšlenka založit tento festival vznikla v roce 1997, jejím autorem byl doktor Jaroslav Suchý, knihovník, současník a přítel Josefa Škvoreckého, který přišel s nápadem, aby všechny náchodské kulturní organizace uspořádaly společný kulturní týden a nazvaly ho Náchodská Prima sezóna jako reminiscenci na knihu Josefa Škvoreckého.

Kulturní organizace Děčko Náchod (Středisko volného času) připravovalo programy pro mladé lidi a jeho ředitelka Ludmila Pohanková vymyslela soutěž studentské tvořivosti v oborech, kterými se bavili gymnazisti ve Škvoreckého Prima sezóně. Na první ročník byly pozvány školy okresu Náchod, festival se velice líbil a postupně narostl do rozměrů celostátních. Finále se účastnili studenti z celé České republiky.

NPS nabízela studentům základních, středních a vyšších odborných škol příležitost představit svoji tvorbu v různých uměleckých oborech. Soutěžní i nesoutěžní přehlídky v daných oborech probíhaly v prostorách Městského divadla Dr. Josefa Čížka, Městské knihovny Náchod, ZUŠ Náchod, kina Vesmír a ve venkovních prostorách Masarykova náměstí. Součástí festivalu byla hudební vystoupení, workshopy a odborné dílny pod vedením zkušených lektorů. Dnes se už chystá 23. ročník.

4.1. Vznik postupové divadelní studentské přehlídky

Cílem NPS vždy bylo setkávání všech oborů umění a také prestiž města Náchod. Proto se v jejím rámci etablovala divadelní přehlídka, která se postupně během let proměňovala, jak popisuje Jakub Hulák: *„Do roku 2002 byla hlavní platformou pro středoškolské a mladé divadlo celostátní postupová přehlídka Šrámkův Písek.*

Vzhledem k vymezení ŠP jako přehlídky či setkání mladého a netradičního divadla (v průběhu let se podtitul proměňoval, objevovaly se zde i přívlastky, „autorské“, „experimentální“, „divadlo v pohybu“ ad.) se zde setkávaly inscenace od souborů „náctiletých“ žáků ZUŠ pracujících pod vedením pedagoga až po svébytné dospělé soubory alternativního divadla s vyvráslou poetikou (Bílé divadlo, Teatr novogo fronta, Jumping Hamada, Alternativní scéna pohybového divadla aj.). Spojení tak různorodých souborů na jedné přehlídce bylo v zásadě neproduktivní a soubory se v Písku spíš míjely, než setkávaly. V žádném případě přehlídka neumožňovala hlubší péči o středoškolské a mladé divadlo jako svébytný obor s vlastními potřebami a specifiky. Pozornějším a systematictější vnímáním mladého divadla se tak po dlouhá léta zabývalo pouze Nahlížení, celostátní dílna středoškolské dramatiky a mladého divadla (od r. 1987 do r. 1992 v Novém Městě nad Metují, od r. 1993 až dodnes v Bechyni). Ta však stojí mimo postupový systém a nedosahuje rozměrů velké celostátní přehlídky s postupovými koly. Na stejnou věkovou skupinu se orientovalo také Nadělení, celostátní přehlídka a dílna studentského a jiného mladého divadla – poměrně rozsáhlý nepostupový a nesoutěžní festival, organizovaný v letech 1998–2009 Střediskem volného času Lužánky v Brně. A právě absence samostatné celostátní přehlídky se systémem postupových kol vedla v roce 2002 pracovníka NIPOS-ARTAMA Milana Strotzera k návrhu na vytvoření celostátní přehlídky studentského divadla na platformě festivalu Náchodská Prima sezóna.“ (Ústně podaná informace pracovníka ARTAMY Jakuba Huláka ze dne 10. 3. 2020)

Na Prima sezónu se do té doby mohl přihlásit kdokoli – pokud splňoval striktně požadovaný status studenta. Výběr se neřídil žádnými pravidly a závisel na jedné jediné osobě. Nedalo se tedy mluvit o žádné koncepční celostátní akci. Festival si však během pěti let získal popularitu a tradici, studenti se sjížděli do Náchoda z celé republiky. V roce 2003 NIPOS-ARTAMA Praha nabídl NPS odbornou pomoc a pokusil se tak o zavedení systému v rámci divadelních aktivit, a to ve snaze vytvořit z NPS přehlídku postupovou, povýšit její prestiž přehlídky a přilákat i více lidí. Přehlídka měla poskytnout větší možnost konfrontace a inspirace, plně využít setkání mladých divadelníků, např. doplnit festival i inspirativními inscenacemi, přidat praktický seminář, který tvůrcům otevře další oblasti divadelního umění.

Tím došlo k rozšíření struktury celostátních systémových divadelních přehlídek, tj. těch, které začínají krajskými postupovými přehlídkami, pokračují národními (resp. celostátními) druhovými přehlídkami a vrcholí Jiráskovým Hronovem, který je celostátní mezidruhovou přehlídkou amatérského divadla.

Zde je ale třeba znovu citovat Jakuba Huláka: „*Tento zásah do systému postupových přehlídek, který nutně vedl k novému definování přehlídky Šrámkův Písek, nebyl, a to ani mezi pracovníky NIPOS-ARTAMA, vnímán jednoznačně pozitivně* (viz např. níže citovaný článek Karla Tomase pojednávající o prvním ročníku přehlídky v Náchodě, pozn. LJ). *Je ale třeba říct, že se nová přehlídka studentského divadla uchytila. I když, jak se později ukázalo, byla jen předstupněm k úplnému osamostatnění oborové přehlídky v podobě pozdějšího festivalu Mladá scéna.*“ ((Ústně podaná informace pracovníka ARTAMY Jakuba Huláka ze dne 10. 3. 2020)

Studentské divadlo tedy získalo svou celostátní přehlídku v Náchodě. Byly vytvořeny propozice (příloha 3), kde se stanoví, kdo se může přehlídky zúčastnit, kdo je pořadatelem, způsob výběru inscenací pro NPS aj. A také to, že přehlídka má porotu, která má svého garanta – člověka ze seznamu lidí s právem nominovat a doporučovat soubory na Jiráskův Hronov. Programová rada NPS (jmenovaná NIPOS-ARTAMA) stanovila program přehlídky na základě propozic celostátní divadelní přehlídky, a to z nominací a návrhů vzešlých z krajských (regionálních) postupových přehlídek. Hlavním organizátorem přehlídky v Náchodě bylo občanské sdružení Prima sezona Náchod v čele s Ludmilou Pohankovou, za ARTAMU byl pověřen Karel Tomas.

V další části se zaměříme především na uvedení hrajících souborů, jejich ocenění, uvedení dílen a lektorů-porotců a dotkneme se proměn, které se v jednotlivých ročnících NPS vyskytly.¹⁹

Každá změna s sebou přináší pozitiva i negativa. Pozitivní je, že se začalo rozšiřovat povědomí o studentském amatérském divadle, že se začalo pohlížet na studentský věk (15-26 let) jako na specifické období, které s sebou přináší jiné názory, jiné potřeby, jiné vnímání divadla a kultury světa, než mají děti a dospělí. Dále, že k vyjadřování se skrze divadlo chce mladým tvůrcům někdo pomoci. Zařazení tohoto věkového období do kulturně-vzdělávacího systému je třeba vnímat jako dobrý počín, a to jak od ARTAMY, tak všech kulturních zařízení, která divadelně-tvořivé studenty podporují. Vytvoření systému postupových přehlídek, možnosti vzdělávání, plánované setkávání se a získávání zpětných vazeb, přijímání jiných názorů na to, co dělám, to vše má pro vývoj mladých divadelníků smysl. Že se vše hned od počátku zcela nedařilo, dalo podnět k hlubšímu přemýšlení, kam se divadelní přehlídka bude ubírat dál, lze to vnímat jako dlouhodobý proces, který musí projít porodními bolestmi a překonávat různé nástrahy.

¹⁹ Této přehlídce jsem se účastnila pouze jednou, proto nemohu poskytnout více informací, než jsem získala z existujících periodik, popř. z rozhovorů.

4.2. Náchodská Prima sezóna 2003 – 2008

1. ročník CP (6. ročník NPS), 30. 4. – 7. 5. 2003

Divadelní část celostátní přehlídky trvala týden a byla opravdu nabitá. Soubory byly rozděleny na sekci soutěžní a nesoutěžní. Soutěžní část se řídila pravidly postupových přehlídek a výběr do ní schvalovala programová rada NPS na základě nominací a doporučení z krajských kol podle platných propozic. Název *soutěžní* neznamenal, že by soubory mezi sebou soutěžily, ale že budou hodnoceny odbornou porotou, která poskytne zpětnou vazbu na viděné a má možnost soubor ocenit nebo ho dále doporučit do mezidruhové divadelní přehlídky Jiráskův Hronov. Do NPS bylo vybráno 19 inscenací osmnácti souborů (příloha 1), inspirativně a nesoutěžně vystoupilo 6 souborů.

Festival Prima sezóna pak pokračoval v již ověřeném programu, který po pěti letech získal ustálenou podobu. Tak se stávalo, že do divadla se chodilo už od 8 hod. ráno, protože pořadatelé zvali školy na ranní představení. To, že divadelníci potřebují zkoušet a není dobré pro přehlídku začínat brzy ráno, se nebralo v úvahu, potřeba festivalu byla jiná. Proto také divadelní část měla i nesoutěžní blok, kam byly zvány i skupiny divadelníků hrající často i pro malé děti. Na festivalu probíhaly i různé workshopy, kterých se mohli studenti zúčastnit, pokud zrovna nehráli (např. Michal Hecht zde vedl dvoudenní dílnu pohybového divadla).

Prvního ročníku NPS se za NIPOS-ARTAMA zúčastnil Karel Tomas. Pro dokreslení začátku nové přehlídky uveďme jeho slova z Amatérské scény: *„Náchodská Prima sezóna – město studentů plné – bude alespoň napřesrok?... Základní myšlenka byla jednoduchá: divadelní představení, která jedou na NPS, postavit do pozice soutěžních, povýšit prestiž přehlídky, tak přilákat více lidí, konfrontace, inspirace, setkání. Doplnit je i divadly nesoutěžními, která napomohou naplnit stále bezednou kasu jakékoliv kulturní akce. Přidat praktický seminář, který tvůrcům otevře jednu z tisíce oblastí divadelního umění opět jiným způsobem. Jak však vydělit soubory/inscenace, které se mohou zúčastnit? Věkem? Pofidérní pozicí studenta? Žánrem? Délkou? Diváckým určením? Pořadatelé stáli před prvním složitým krokem. Po dlouhém přemýšlení byla přehlídka určena pro „studentské divadelní soubory“ z České republiky za podmínky, že nejméně 50 % jejich členů jsou studenti školy, kterou soubor reprezentuje. Navíc byla stanovena věková hranice aktivně účinkujících na jevišti na 15–26 let. Tím byla pokryta většina studentů středo- a vysokoškolských, vyšších tříd gymnázií a základních uměleckých škol. Programová rada brala v úvahu i školská zařízení typu domovů mládeže a domů dětí. Zde se však ukázalo, že rozdíly v divadelní vyzrálosti jsou veliké (odborné školy, nižší a vyšší věková skupina) a svým způsobem nesrovnatelné.*

Bohužel ne všechno vyšlo tak, jak si pořadatelé představovali. Nebo jak jsem si to představoval já? Odjížděl jsem na svoji první Náchodskou Prima sezónu s naučenou představou, že v té spoustě mladých lidí budu platit za staříka, se kterým se nikdo nebude bavit. I festivalový zpravodaj, Primáček, mě ujišťoval, že „Již šestým rokem se Náchod pere s přívalovou vlnou mládeže.“ Já ale snad byl někde jinde, než na tom správném místě.

Studentů, kteří přijedou a zůstanou na celou dobu, je vskutku minimum. Není také divu, strávit zde 9 dnů a 8 nocí, uvolnit se ze školy, utáhnout to finančně, to není nic jednoduchého. A tak se vkrádá hříšná myšlenka: pro koho tedy NPS je? Hlediště divadelních představení jsou (pokud nejde o platící místní školy) poloprázdná (někdy i čtvrtoprázdná), to co mě zajímá, tedy divadelní soubory, nechodí sobě navzájem na rozbory, takže dialog vzniká jen velmi těžko. Na předčítání autorské tvorby se objeví slabé tři desítky studentů. Na dílny se zapíše méně než deset lidí. Dokonce i studentský majáles, středobod studentského festivalu, vyznívá komorně a téměř zcela místně. A tak bych mohl pokračovat pořád dál. Něco tu nefunguje a já nevím co. Když si jako jediný pramen vezmete Primáček, máte pocit, že se Náchod 8 dní rozechvíval a pulzoval ve studentském rytmu. Já byl asi jinde...“²⁰

Divadelní část CP sledovala odborná porota ve složení Vladimír Hulec, Štěpán Filcík, Josef Tejkl, která hodnotila soutěžní i nesoutěžní soubory a rozhodla o udělení velkého počtu ocenění. Do programu Jiráskova Hronova doporučila soubory Divadlo Čára FF MU Brno s inscenacemi *Mastičkář* a *Polapená nevěra*, Divadelní studio ZUŠ Veverí Brno s inscenací *Romeo, Julie a tma*, Příjemně strávený večer JAMU Brno s inscenací *O Marišce*, ZUŠ Uherské Hradiště s *Hodinou tance*, DS Mrst'a-Prst'a ZUŠ Kouřim s autorským textem *Od La Platy k Fergussonu aneb padni, padouchu*. Soutěžního bloku se účastnilo šest souborů ze ZUŠ, dva z VŠ, dva z gymnázií, dva samostatné DS, tři z DDM, po jednom z CTD, OA, ISS a jeden z Domova mládeže.

2. ročník CP (7. ročník NPS), 30. 4. – 7. 5. 2004

Do Náchoda přijelo 22 divadelních souborů, z nichž 17 se účastnilo CP (příloha 1), nejen pro divadelníky bylo připraveno mnoho dílen jako např. hra na africké bubny djembe (lektor David Oplatek), herecká dílna (lektor Peter Janků), výrazový tanec (lektorka Kateřina Maršíková), improvizací dílna (lektorka Michaela Hlavatá), dílna poezie – hraní s rýmem (lektorka Věra Kopecká). Došlo i k malé úpravě propozic oproti 1. ročníku ve vymezení účastníků – přehlídky se mohou zúčastnit studentské divadelní soubory z České republiky za podmínky, že nejméně

²⁰ TOMAS, Karel. Náchodská prima sezóna, *Amatérská scéna*. 2003, roč. 40, č. 3, str. 4-7.

50 % jejich členů (herců, hudebníků, tanečníků atp.) jsou studenti školy či školského zařízení ve věku od 15 do 19 let. Snížila se tak horní hranice věku účinkujících z 26 let.

V tomto ročníku měla největší zastoupení gymnázia, bylo vybráno osm souborů, dále šest ze ZUŠ, jeden ze SŠ, jeden samostatný DS a jeden z CVČ. Oproti minulému roku se už neúčastnily vysoké školy.

Markéta Hoskovcová o tomto ročníku napsala: „*Prima Prima sezóna? Festival Náchodská Prima sezóna má již slušnou tradici, ale jako národní přehlídka studentského divadla v celostátním systému probíhá teprve druhý rok. Není tedy divu, že zatím se nese a asi ještě nějakou dobu bude nést v duchu učení. Především se pořadatelé a poroty krajských přehlídek učí rozeznat, na které soubory se kritéria této přehlídky vztahují (k čemuž dopomáhejte stále se zpřesňující propozice). Učí se též pořadatel Prima sezóny – jak nabízet souborům ty pravé prostory, jak získávat ty pravé diváky na jednotlivá představení, jak umožnit zájemcům z řad nesoutěžících souborů pobyt na festivalu, jak skloubit četné festivalové aktivity do kompaktnější podoby, jak správně načasovat konání dílen a doprovodných akcí a konečně i jak uspořádat vyhlášení výsledků tak, aby mělo ten správný švih a spád. Asi nejvíce se učí soubory. Jednak mají možnost srovnání (pokud chodí na představení ostatních a na diskuse, což vřele doporučuji, ba k tomu důtklivě nabádám) a jednak vidí, co s jejich inscenací udělá nevyhovující prostor nebo technické podmínky, a poučí se, že stojí za to být za otravy a asertivně si vydupávat správné místo pro své představení. Pořadatelé i technici totiž, jak se ukázalo, jsou ochotni přistoupit na aktuální rozhodnutí. Je jasné, že všechno nelze začlenit písemně do přihlášky, speciálně nezná-li soubor všechny možnosti, kde se dá hrát. Pak přijede na místo, a buď se pracně přizpůsobuje nevyhovujícímu sálu, nebo trochu zkomplikuje pořadateli situaci, ale to se ve výsledku obvykle všem vyplatí. Tato úvaha platí i pro krajské přehlídky: Milí účinkující, nebud'te hloupí! Komunikujte s pořadateli, otravujte je doplňujícími dotazy, jeďte se předem podívat, kde budete hrát, ujasněte si i takové detaily, jako jak vzdálené od sálu a od sebe navzájem jsou zvukařská a osvětlovací kabina atp. Rozumný pořadatel takový zájem uvítá, neboť předem eliminuje zmatky a nedorozumění. (...). Zajímavé bylo, že v podstatě každá zúčastněná inscenace měla svůj pandán, a že kdyby všechny soubory vydržely delší dobu a navzájem se viděly hrát, mohly navštířbat dost materiálu k přemýšlení a práci do budoucna. Kdyby se podařilo i více zainteresovat místní publikum (permanentka, divácký klub?) diskuse by mohly být mnohem živější, probublávat i mimo vyhrazený čas a prostor a mohli bychom se dozvědět víc o názorech diváků. Doufejme, že příští Náchodská Prima sezóna bude v tomto ohledu prímovější.²¹*

²¹ HOSKOVCOVÁ, Markéta. Prima Prima sezóna?. *Amatérská scéna*. 2004, roč. 41, č. 3, str. 22-27.

Porota *celostátní* přehlídky studentského divadla, která pracovala ve složení Markéta Hoskovcová, Štěpán Filcík a Josef Tejkl, nominovala na Jiráskův Hronov inscenaci *Zatracený chlapí* Divadla Jesličky Hradec Králové, doporučení dostaly inscenace *Camisutra aneb Polohy absurdity* DS Š.O.K. Praha, *Něco málo z Dekameronu* Divadla Jesličky Hradec Králové, *Jako na molu* DS HOP-HOP Ostrov nad Ohří, *Malá rošáda* souboru Motýlci a kozičky Gymnázia Pastviny Brno a *Bezva Frynta* DS Emanuela Krumpáče Rosice.²²

3. ročník CP (8. ročník NPS), 2. – 6. 5. 2005

Pozitivní změnou tohoto ročníku NPS bylo zkrácení divadelní části přehlídky (na pět dní), aby soubory mohly být přítomny po celou dobu a mohly sledovat i ostatní soubory, rozborů apod. V tomto roce bylo zařazeno 18 soutěžních inscenací do části CP. Jednalo se o inscenace sedmi souborů ze ZUŠ, tři soubory byly z gymnázií, dva z DDM, dva samostatné DS a po jednom z CTD, SVČ, SPgŠ a samostatný spolek. K drobné změně došlo v propozicích přehlídky, opět se proměnila část týkající se věku a to tak, že nejméně 60 % vystupujících členů souboru má být ve věku od 15 do 20 let. Věkové omezení se netýkalo režiséra, scénografa, autorů hudby apod. a počet hrajících souborů byl stanoven na 18 soutěžících souborů (příloha 1).

I v tomto roce byla lektorkou poroty Markéta Hoskovcová, která se o jednotlivých inscenacích a divadelním festivalu rozepsala takto: *„KOUZELNÉ DOBRODRUŽSTVÍ NA NÁCHODSKÉ PRIMA SEZÓNĚ. Jaké potěšení skýtá divadlo! Jaké potěšení skýtá amatérské divadlo! Jak velké potěšení skýtá studentské divadlo! ...Jako krásná dobrodružná cesta je to studentské divadlo. Plné odboček, steziček, slepých cest, výmolů ba i srázů. Kdo jiný, u všech všudy, si může dovolit nedbat map, rozcestníků a pevných drah a bloudit a zacházet si, jak je libo, než ti, kteří se ještě nemusí držet pohodlné přímé cesty vedoucí bez nebezpečí úrazu k divácké oblibě. [...] Letošní klikaté náchodské putování po studentských divadlech českých dovedlo mne samospádem k úvaze o zodpovědnosti pedagogů. Moc se mi líbí ty party studentů, které samy, bez jakýchkoli znalostí, vedení a podpory, uplácají nějaké představení, hrají ho, vetrou se na nějakou přehlídku a uspějí (nebo taky ne).*

²² Tuto přehlídku jsem absolvovala se svým orlickoústeckým souborem Veselé zrcadlo. Velmi jsme se do Náchoda těšili, byla to naše první celostátní přehlídka. Chtěli jsme navštívit workshopy, představení i rozborové semináře, ale bohužel se tyto akce často kryly. Dokonce jsme na NPS byli zřejmě omylem: na rozborovém semináři jsme se dozvěděli, že patříme spíše do dětské přehlídky a chvíli to vypadalo, že se s námi porota ani nebude bavit. Nakonec jsem – bez dětí – rozborový seminář absolvovala sama. V místnosti seděli lektori, já a asi další dva lidé z organizačního týmu. Prožívala jsem zvláštní pocit – na své první celostátní přehlídce... Studenti si ale přehlídku užili, odvezli si i pochvalu za představení *Celé léto v jediném dni* a já odjížděla s mnoha otázkami o divadelní přehlídce studentského divadla. I takové momenty zažívala studentská přehlídka ve svých počátcích. L. J.

Baví mě, i když třeba nepovažují jejich dílo za vrchol uměleckého vyjádření. Mám ráda i to, co dělají ZUŠ, tedy Zájmové Umělecké Školy. Tady kladu důraz na slovo „zájmové“ – tedy, že lidé, kteří tam chodí, tam chodit nemusí, ale dělají to rádi.

*A uznávám divadlo školní – tedy to, které je nějak součástí výuky nebo je podporováno školou. Jak to souvisí s tou zodpovědností? Členové obou posledně jmenovaných útvarů jsou proti svým pedagogům jaksi bezmocní. Bud' proto, že jim důvěřují a mají je rádi, nebo jim jde o známku, nebo obojí. A je na těch pedagozích, kteří jsou starší, zkušenější a mají mít rozum (jak říkala moje maminka), aby je vedli po správných cestách. Ne vždycky po těch nejpohodlnějších a nejbezpečnějších, ale směřujících ke společnému cíli. Aby jim nekladali do hlav a úst vlastní názory a ambice, aby z nich nedělali své poslušné loutky, aby byli velkorysí, tolerovali jejich zmatky a ctili jejich právo na vlastní názor. (A aby z nich dokázali ten názor dostat.) A konečně, aby rozeznali tu chvíli, kdy je na čase je přestat vodit a začít je jen doprovázet. Právě v Náchodě se ocitají soubory, které jsou v tomto hraničním věku. Děkuji těm pedagogům, kteří mají tu sílu říct si: 'Co jsem je naučil(a), to jsem je naučil(a) a teď se uvidí, co mi ukážou.' A vydrží nerežimovat, neanimovat, nevelet, nýbrž povzbuzovat, diskutovat, a radí jen, jsou-li tázáni. I s rizikem, že soubor formálně fungující ještě pořád pod jejich vedením nevyhraje na nějaké přehlídce. O to v našem potěšujícím dobrodružství přece tak úplně nejde.*²³

Odborný lektorský sbor Celostátní přehlídky studentského divadla Náchodská prima sezóna ve složení Markéta Hoskovcová, Jozef Krasula a Josef Tejkl se rozhodl nominovat na Jiráskův Hronov 2005 inscenaci *O líně a lakomém* souboru dDDD ZUŠ Děčín a doporučit inscenaci *Ani zrnko pepře pro Czermaka* souboru Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střezině Hradec Králové.

4. ročník CP (9. ročník NPS), 1. – 4. 5. 2006

Velké změny se v tomto roce týkaly hlavních organizátorů. Ředitelkou festivalu už nebyla Ludmila Pohanková a Karel Tomas, který měl do té doby mladé přehlídky na starosti, se v NIPOS začal věnovat především zahraniční agendě. Takže pořadatelství NPS bylo předáno náhodskému organizačnímu týmu, zatímco ARTAMA (resp. její odborná pracovnice Lenka Novotná) zajišťovala odbornou garanci akce.

²³ HOSKOVCOVÁ, Markéta. Kouzelné dobrodružství na Náchodské prima sezóně. *Amatérská scéna*. 2005, roč. 42, č. 3, str. 24-27.

Do CP postoupilo z krajských přehlídek 16 souborů (s převahou ZUŠ, těch bylo sedm), tři soubory DDM, dva gymnaziální, jeden z CVČ (studio Racek), jeden spolek (OLDstars) a dva samostatné DS.

Dle výroku porotce Josefa Tejkla: „...kolekce soutěžních představení byla úhrnem velmi slušné úrovně a výběrový systém až na dvě nedorozumění zafungoval, radostně konstatujeme, že letošní NPS byla kamarádká, dělná a láskyplná.

Nepřehlédnutelný počet souborů sáhl po předloze, jež se zdála být studnicí velkých témat a hereckých příležitostí, a metráži i ambicemi se blížila tzv. kusům celovečerním. Tyto studentské soubory, většinou pod pevnou rukou pedagoga, mohou skutečně v některém ohledu dosáhnout zajímavých výsledků, avšak mají obvykle pramalou šanci dospět ke kýžené syntéze. Důvodů, proč tomu tak je, bychom našli celou řadu. Tím klíčovým však bývá převaha pedagogických a výchovných hledisek, jež „upřímně řečeno“, velmi často výsledek limitují nadryze inscenačními. A řekněme rovnou, že při vši ambivalentnosti je třeba si vedoucích, kteří vědomě dokáží jít do těchto kompromisů a vstoupit s nimi do soutěže a následných polemik, neobyčejně považovat. Neboť ty podstatné výsledky se u tohoto druhu práce dostavují až s velkou setrvačností. S těmito pokusy o „velké plátno“ kontrastovaly četné drobné hříčky, jejichž devízou, jsou-li vyvedeny, je obvykle údernost a krátkost. Na tomto ledě se studenti s oblibou pohybují i bez vedoucích a jejich svoboda přináší často sice střapaté, ale jiskřivé plody. Další zaznamenanatelnou skupinu inscenací představovaly středometrážní produkce, hrané studenty a režirované vedoucím, s větším či menším podílem svěřenců na finálním tvaru.“²⁴

Odborná porota ve složení Josef Tejkl, Markéta Hoskovcová a Karel F. Tománek nominovala na Jiráskův Hronov feministickou inscenaci *Nem(ů)že může* DS Vendelín Kopřivnice a doporučila k výběru *Dentální rapsódii* souboru Ztracená existence Praha a *Tvář v ohni* souboru OLDstars Praha.

V rámci festivalu vychází po celé roky časopis Primáček, který píšou sami studenti a snaží se v něm informovat o veškerém dění na Prima sezoně. Kromě pozvánek na všechny akce si lze přečíst i jejich vtipné postřehy, ale mnohdy i příliš laické úvahy v souvislosti s celostátní divadelní přehlídkou, která by si zasloužila odbornější zprávy. Na druhou stranu Primáček není odborný divadelní list a je psán studenty za účelem zábavy.

²⁴ TEJKL, Josef. Feministky, dentisté a žháři. *Amatérská scéna*. 2006, roč. 43, č. 3, str. 33-37.

Představy organizátorů Náchodské prima sezóny jako mnohaoborového festivalu se však odlišovaly od potřeb národní přehlídky divadelníků. Nešlo jen o zábavu, ale o systematický odborný pohled na divadelní představení studentů.

Soubory už prošly výběrem okresních a krajských kol a Prima sezona pro ně znamenala vrcholnou akci, prošly sítím hodnocení různých lektorů, mnohé se o nich napsalo, měly možnost vidět ostatní soubory a do Náchoda byly vyslány proto, že jejich inscenace mají určité kvality, které oslovují diváka a vyjadřují určitý postoj mladých. A následně očekávají zpětnou vazbu diváka, lektorů, ale i různých periodik.

5. ročník CP (10. ročník NPS), 2. – 5. 5. 2007

Tento ročník byl připraven a organizován v dosud zaběhnutém modelu. Čtyřdenní divadelní festival zahajoval každý den již v půl deváté ráno, vycházel studentský časopis, probíhaly různé tematické dílny jako improvizace, tanec, africké bubny, literární dílna. Tento rok navštívilo CP čtrnáct souborů (příloha 1). Nestalo se, že by na přehlídku přijel soubor, který věkem neodpovídá, jako tomu mnohdy bylo v letech minulých. Stalo se však, že na přehlídku byly vybrány inscenace – začátečnické pokusy, které v domácím prostředí jistě pobaví, ale na celostátní přehlídku úplně nepatří. Jozef Krasula, jako člen poroty informoval o průběhu přehlídky opět v Amatérské scéně 2007, č. 3. I z jeho hodnocení vyplynul apel na krajské poroty a garanty krajských přehlídek, aby více dohlížely na výběr souborů. Pozitivní posun vnímají divadelníci v možnosti uvedení komorních inscenací s divákem na jevišti.

Tři lektori – porotci, Dominika Špalková, Josef Tejkl a Jozef Krasula zhlédli všechna představení a každý den se potkali se soubory na rozborových seminářích, navíc i s Blankou Šourkovou, taneční choreografkou, která se vyjadřovala k pohybu v dané inscenaci. Lektori nominovali na Jiráskův Hronov inscenaci *Tragaču*, *Tragaču DS* *Tragaču*, *Tragaču Prostějov* a doporučili DS *Samé vody z Černošic s Čekáním na Alberta*, inscenaci *Sny* Studia Dům Brno a *Když pán pokouše svého psa* souboru Spoušť Jihlava. Do Náchoda v tomto ročníku zavítalo šest souborů ze ZUŠ, dva z DDM, tři gymnaziální, jeden samostatný DS, jeden zřizovaný SKS (Dramatická školička) a jeden sdružený pod divadlem (studio Dům).

Tým organizátorů pracoval, jak jen nejlépe mohl. Přesto se objevovaly otázky, které podněcovaly k úvahám o samostatné studentské divadelní přehlídce – po pěti letech lze již trochu bilancovat. Možná už bylo něco řečeno, přesto použiji slova Lenky Novotné, která se studentskému divadlu začala věnovat na plný úvazek a přicházela s novými nápady a názory, jak je možné přehlídku v budoucnu dál orientovat: „*Divadelní část přehlídky v Náchodě tedy získala určitý řád. Přibyla také porota a představení se začala se studenty rozebírat na úrovni celostátní akce.*“

Jde ale o běh na dlouhou trať. Jeden z hlavních záporných hrdinů celého příběhu je termín akce. Samozřejmě, že se nedá po deseti letech fungování jen tak změnit. Náhodští jsou už připraveni na to, že ‚úderem-úpalem‘ čarodějnic přichází ‚jejich Prima sezóna‘. Tedy čas kolem prvního máje, kdy nejen že přichází lásky čas, ale hlavně jde pro studenty o čas učení, přípravy na přijímací zkoušky na vysoké školy nebo dokonce zkoušky samotné. Takže většinou soubor nemůže zůstat po celou dobu přehlídky, která je rozhozena do celého týdne. Náhod usiloval logicky o to, aby divadla hrála ve všední dny a to ještě v dopoledních hodinách pro školy, protože ty jsou na to přece zvyklé a dokonce vyžadují ‚kusy‘ pro první stupeň.

Bohužel – tedy lépe řečeno bohudík – systémem postupových přehlídek nemůžeme zajistit představení pro žáky do 12 let. Ani za devatero horami bych nenašla studentské soubory, které by hrály pro první stupeň ZŠ, jen proto, aby se to ‚líbilo‘ paním učitelkám v Náhodě. Ani za devatero lesy bych navíc nenašla divadelníka, který by si vybral na hraní půl devátou ranní. A ani za devatero řekami bych nenašla jediného pana ředitele, který by chtěl uvolnit soubor na celý týden na začátku května ze školy. Je zkrátka evidentní, že jiný je zájem města Náhoda a jiné jsou potřeby oboru studentského divadla. V této chvíli proběhlo už pět ročníků celostátní přehlídky studentského divadla, a je tedy myslím na místě položit si otázku, zda může akce dále postupovat cestou neustálých kompromisů, anebo zda se má přehlídka studentského divadla ubírat jiným směrem, než přehlídka náhodská – mezioborová. Za poslední dva roky se podařilo zkrátit divadelní část přehlídky na čtyři dny. V loňském roce měla dokonce i své vlastní vyhlášení, což by u celostátní akce mělo být samozřejmostí...“²⁵

6. ročník CP (11. ročník NPS), 1. – 4. 5. 2008

Tento ročník proběhl za účasti patnácti souborů (příloha 1). Uskutečnily se i dvě dílny pro divadelníky pod vedením Michala Hechta a Anny Caunerové. Vycházel studentský zpravodaj Primáček, který vytvářeli opět sami studenti – od článků a fotografií po tisk, skládání a distribuci. Několika účastníkům však tato forma nestačila a rozhodli se vydávat svůj vlastní časopis, kde by se objevovaly i recenze inscenací, nazvali ho Sekundárek.

²⁵ NOVOTNÁ, Lenka. Je Prima sezóna prima? Z pohádky do reality aneb Jak se daří studentskému divadlu. *Tvořivá dramatika*. 2007, roč. XVIII, č. 3/2007 (52), str. 33-35.

Josef Tejkl v úvodu svého článku k hodnocení přehlídky píše: „*Odvážné chmury – krotký humor: Celých devět inscenací z patnácti se svým způsobem spíše brodilo v různých hloubkách temnot, zbývajících šest koketovalo více s humorem. Neradostné, leč symptomatické zjištění u divadla studentského, tak bytostně okřídleného mládím. Jako by student v Čechách narážel více do stěn životních depresí a radostem již odrostl.*“²⁶

Svoje inscenace přivezlo šest ZUŠ, čtyři gymnázia, po jednom DDM, OA, CVC, SPgŠ a jeden samostatný DS. Velký zájem byl v tomto ročníku o diskuse, na některé rozborové semináře přišlo až 150 studentů, kteří se do nevyhovujících prostor (velikostí a akustikou) nedostali. Lektorský sbor pracoval ve složení Veronika Rodriguezová, Dominika Špalková, Tomáš Žižka a Josef Tejkl. Žádná inscenace přímo na JH nominována nebyla, ale tři soubory byly doporučeny k postupu na Jiráskův Hronov: soubor KUK! Praha s inscenací *Komunikační etudy*, soubor Smršť Kopřivnice s inscenací *STOP... jsme jako vy* a soubor Studia Divadla Dagmar a Pedagogické školy Karlovy Vary s inscenací *Hra na Zuzanku*.

Tento ročník byl zřejmě zlomový a také nejnáročnější v komunikaci ARTAMY s organizátory NPS. Naplno se projevilo, že odborný pohled ARTAMY na celostátní divadelní akci je odlišný od pohledu místních, náhodských. Bylo zjevné, že její zakomponování do Prima sezóny – do obrovské akce, která se zabývá různými obory (film, hudba, výtvarno aj.) a bez divadelní specializace, není nijak přínosné pro studentské divadlo. Mezi nejbolavější témata patřily opět hrací časy, omezený výběr seminářů, hrací prostory a prostor pro debaty, úroveň zpravodaje, ubytování studentů, a navíc i vysoký poplatek za účast na festivalu.

²⁶ TEJKL, Josef. Náhodská prima sezóna 2008 aneb Odvážné chmury – krotký humor. *Amatérská scéna*. 2008, roč. 45, č. 3, str. 38-42.

5. MLADÁ SCÉNA (2009 – 2020)

Na podzim roku 2008 NIPOS-ARTAMA vypsal výběrové řízení na pořadatele studentské celostátní přehlídky.²⁷ Do výběrového řízení se přihlásilo celkem pět uchazečů:

- Moravské Budějovice, městské kulturní středisko BESEDA, příspěvková organizace
- Ostrava, o.s. DIVIDLO – divadelní studio, Středisko volného času Korunka
- Turnov, Kulturní centrum – Turnovská Bohéma o.s. – Turnovské divadelní studio
- Ústí nad Orlicí, MALÁ SCÉNA Ústí nad Orlicí, o.s.
- Klatovy, o. s. JOHAN – kulturní a sociální projekty (z výběrového řízení odstoupili)

Spolupořadatele a místa pro pořádání celostátní přehlídky prověřila výběrová komise, kterou pro tyto účely jmenovala ředitelka NIPOS. Členové komise, Lenka Novotná (odborná pracovnice NIPOS pro studentské divadlo), Jakub Hulák (zástupce vedoucí útvaru ARTAMA), Dominika Špalková (členka odborné rady NIPOS), všechna přihlášená místa navštívili a projednali podmínky spolupráce se zástupci přihlášeného spolupořadatele. Do přihlášky k výběrovému řízení bylo třeba uvést tyto informace:

- jaké jsou v místě k dispozici hrací prostory (vč. rozměrů jeviště a kapacity hlediště);
- jaké je technické vybavení těchto hracích prostor;
- jaké jsou další prostory využitelné pro vzdělávací a doprovodné akce, popřípadě prostory potřebné pro organizační zázemí přehlídky (např. prostor pro rozborové semináře, místnost lektorského sboru a redakci včetně technického vybavení – PC, tiskárna, připojení na síť apod.);
- jaké jsou v místě ubytovací kapacity a možnosti stravování (z hlediska kapacitního i finančního);
- jaké personální zázemí může místo pro organizaci přehlídky poskytnout (nejen profesionální, ale např. zázemí v místním amatérském divadelním souboru);
- v čem bude konkrétní podíl místa z hlediska provozně-technického a finančního (otázka možností bezplatného poskytnutí prostor a jejich obslužného personálu, otázka výše finančního příspěvku apod.);
- stručný přehled dosavadních zkušeností uchazeče s pořádáním podobných akcí;

²⁷ Učila jsem v té době na Gymnáziu v Ústí nad Orlicí, vedla divadelní soubor mladých a byla členem občanského sdružení Malá scéna, které se staralo o kulturní dění v klubové scéně našeho města. Kombinace a znalost prostředí studentů, divadla a kulturního zařízení mě přivedla k myšlence přihlásit naše sdružení do konkurzu.

Nakonec byla vybrána Malá scéna Ústí nad Orlicí, o. s. a tak se sem v roce 2009 celostátní přehlídka studentského divadla přesunula po šesti letech z Náchoda a z multidruhového festivalu se proměnila výhradně na divadelní.

V Ústí pak byly zahájeny přípravy, nejprve bylo třeba rychle vyřešit finanční zajištění a dotační řízení.²⁸ Získali jsme podporu od Ministerstva kultury, Pardubického kraje i Města Ústí nad Orlicí. Za Malou scénu Ústí nad Orlicí, o. s. jsem vyřizovala všechny dotace a stala se jakousi hlavní organizátorkou ústecké přehlídky. Za odbornou divadelní část zodpovídala Lenka Novotná (dnes Huláková) z NIPOS-ARTAMA Praha, která k důvodům vzniku Mladé scény napsala v roce 2009: „*Město Náchod pořád je a v něm stále probíhá přehlídka Náchodská Prima sezóna. Co se týká přesunu celostátní přehlídky studentských divadelních souborů, k tomu došlo hlavně z důvodu neshod a nesouladu. NPS vznikla s nádherným záměrem propojit všechny možné druhy umění, kterými se studenti zabývají – od fotografování, psaní prózy a poezie až po studentské kapely a divadelní soubory. Myšlenka, aby se všichni navzájem viděli a slyšeli a hlavně setkali, je báječná, bohužel ta setkání se nekonala. Lidi se mýjeli a nepotkávali. Když hrálo divadlo, souběžně hrála kapela a do toho se na jiném místě v Náchodě promítaly nejzajímavější fotografie z fotografické sekce, ale... Divadla také vyčnívala tím, že o inscenacích probíhaly diskuse s účastníky, na které chodilo každým rokem čím dál víc lidí. Také divadelních souborů jezdilo na celostátní přehlídku minimálně čtrnáct (tolik je krajských přehlídek) až jsme se do Náchoda zkrátka nevešli. A nemluví o tom, že jsme měli vyjít vstříc místním školám a hlavně prvnímu stupni s nabídkou inscenací, což se u celostátní přehlídky tohoto typu přece nedá ovlivnit. A ještě mě napadá ranní hraní od osmi, to by se asi nikomu nechtělo...*“²⁹

Osamostatnění a přesun přehlídky lze vnímat jako důležité rozhodnutí, které napomohlo rozvoji studentského divadla. Vědomí toho, že se jedná o specifické životní období mezi dítětem a dospělým, které má své potřeby a zaslouží si velkou pozornost, že tento druh divadla má své přívržence, kteří se chtějí potkávat a mají snahu se vzdělávat, vyjadřovat se divadelními formami k světu, to se ukazovalo už v předchozích letech.

Vyhrát výběrové řízení na pořadatele přehlídky znamenalo následně mnoho jednání, schůzek a diskutování. Každá samostatná divadelní přehlídka si určuje, jak bude vypadat její profil. A to jsme se pokusili nastavit i v Ústí nad Orlicí.

²⁸Učila jsem se proniknout do ekonomických oblastí, umět sestavit rozpočet, mít konkrétní představu, kolik peněz můžeme na jaké aktivity rozdělit

²⁹ NOVOTNÁ, Lenka. Bojím se, že přijedu do Ústí nad Labem. *Mladá na Malý*. 2009, č. 1, str. 1.

Diskutovalo se, jak vytvořit společný a zajímavý prostor pro všechny, kteří se mladým a studentským divadlem se zájmem zabývají. Z programové rady nového festivalu vzešel také nový název přehlídky – Mladá scéna. Hledala se tvář festivalu mladých, jak bude vypadat programová brožura, zpravodaj.

Vybíraly se vhodné prostory pro hraní a diskuse o představeních, jak budou diskuse vedeny a kým. Snahou bylo připravit takové místo, kde budou mladí chtít si povídat mezi sebou a nečekat pouze na vyjádření lektorského sboru.

Lenka Novotná přišla s myšlenkou „utajeného tématu“ – považovala za důležité, aby každý konkrétní ročník byl uchopený, ohraničený a záramovaný NĚČÍM – proto ono každoroční specifické téma. A utajené, protože nechtěla, aby se tím přehlídka moc řídila. Například lektoři seminářů utajené téma dopředu znají a mohou s ním pracovat, ale také nemusí, a také podle tématu lze vybírat lektory.

Byla stanovena základní struktura přehlídky: představení, workshopy, inspirativní a doprovodné programy, diskuse o zhlédnutém. K tomu se hledají další aktivity přehlídky. Spolupředatelem se stalo i Gymnázium Ústí nad Orlicí, proto byli zdejší studenti osloveni k vytvoření jejího loga – na několik let měla přehlídka svůj studentský design, vytvořený studentkou sekundy. Místní gymnaziální divadelní soubor Veselé zrcadlo se také zapojil do organizace přehlídky, pomáhal s ubytováním především v prostorách školy, uváděl jednotlivé inscenace, vykonával služby na gymnáziu a v divadlech. Vše se promýšlelo ve vztahu ke studentskému věku. Přípravy probíhaly s velkým očekáváním, ale i mrazením, zda všechno zvládneme, především na Malé scéně v Ústí nad Orlicí. Velkou výhodou bylo, že sdružení Malá scéna má v pronájmu budovu divadla a bar, kde je možné poskytovat kvalitní zázemí celé přehlídce.

Co lze vnímat jako velmi důležité: že mezi zástupci hlavních organizátorů se nastartovala velmi dobrá komunikace a spolupráce, že se přípravy Mladé scény uskutečňovaly ve velkém nadšení a pracovním nasazení.

5.1. Mladá scéna 2009

1. ročník MS (7. ročník CP), 4. – 7. 6. 2009

První ročník přehlídky v Ústí nad Orlicí byl čtyřdenní. Program byl rozdělen do čtyř částí na workshopy, divadelní představení, diskuse a doprovodnou část. Přehlídkou také prolínalo její utajené téma *Odkud směřuješ a kam*. Každý účastník si mohl popřemýšlet, zastavit se a odpovědět si. Téma se objevilo v dílnách, mezi lektory a hrající soubory se vyjadřovaly ke svému směřování.

V dopoledních hodinách (9–12 hod.) probíhaly dílny v učebnách gymnázia a Malé scény. Workshopy byly zaměřeny na získávání divadelních dovedností a účastnili se jich především studenti a vedoucí z řad hrajících souborů. Mladým byly nabídnuty čtyři dílny, jedna byla pro učitele, zapojilo se přes 60 divadelníků.

- Dílna **M jako Mim a M jako Michal aneb Beze slov** byla určena těm, kdo chtěli poznat pod vedením Michala Hechta základy klasické i moderní pantomimy, práci s imaginární rekvizitou, pantomimickou chůzí, improvizaci a etudování na zadaná témata a také zákony neverbální komunikace při praktických činnostech.
- Dílna **J jako Jéé improliga a J jako Jana** nabídla improvizaci se sportovními pravidly (improligu) a vedla ji Jana Machalíková.
- Dílna **H jako Hra a H jako Hanka** zvala studenty na hru s materiálem, předmětem a loutkou a výrobu jednoduchých spodových a závěsných loutek. Lektorem byla Hana Galetková, asistentka Irena Iškiová.
- Dílna **E jako Esa novinářská a E jako Eva** byla tvořivá žurnalistická dílna pro odvážné (vázně i nevázně). Eva Brhelová nabídla něco z novinářského řemesla a zároveň z oblasti tvořivého psaní – třeba pro čtenáře přehlídkového zpravodaje.
- Dílna **A jako A už si odpočineme a A jako Anka** – „Ranní káva v pohybu“ aneb „Jak se probudit a jak se neprobudit“ pozvala učitele na pohybově-oddychovou dílnu pod vedením Anny Caunerové, lektorky pohybové výchovy a tance.

Na závěr přehlídky proběhly i dvě tvořivé ukázky z dílen improvizace a loutek, které probíhaly v ulicích města.

Odpolední a večerní program (13.30–20.30 hod.) zaplňovaly divadelní představení a rozborové semináře. Prostory Malé scény a Roškotova divadla byly plně využity hrajícími soubory.

Na přehlídce vystoupilo 149 účinkujících. Během čtyř dní jsme zhlédli představení čtrnácti vystupujících souborů vybraných ze třiceti doporučených krajskými přehlídkami. (Účinkující soubory a jejich inscenace jsou uvedeny v příloze 1). Inscenátoři přistupovali k jevištním tvarům různými cestami, viděli jsme zastoupení interpretačního i autorského divadla. Jak uvádí lektorka Dominika Špalková: „*Uvedená představení se (specificky pro tuto přehlídku) dělila na dva proudy. Jednak zde byly inscenace, které si kompletně vytvořili sami studenti, a na druhé straně inscenace, které byly režijně vedeny vedoucími souborů. Právě v tomto střetnutí a střetávání dvou různých přístupů je přehlídka studentského divadla jedinečná. Představení vytvořená studenty měla živelnost a šťávu, i když mnohdy nakládala s divadelním jazykem nahodile a nevědomě. Naopak pevně uchopeným jevištním tvarům jako by někdy chuť a „byť ted’ a tady“ chybělo. Tento třesk a následný kvas může v mnohém inspirovat jedny i druhé. Zkušené soubory dávají nahlédnout do nakládání s divadelními prostředky. Ty ryze studentské zase naopak ukazují, že mnohá divadelní dogmata v současné době již neplatí – přesněji, že může být někdy zajímavé je nabourávat nebo uchopit předlohy nesyžetově či z jiného úhlu pohledu.*“³⁰

Autorské divadlo ve smyslu sdělení svého osobitého pohledu na svět s vytvořením autorského textu k inscenaci zastupovaly inscenace *Rubikon*, *Mrazák*, *Ženské*, *Moci nemoci*, *Školní vzpoura*.

Další vznikly na základě knižní předlohy a byly autory, režiséry nebo soubory razantně upraveny pro vlastní potřebu. Tak jsme se víc či míň mohli potkat s předlohami autorů F. Kafky, Ch. Morgensterna, D. Charmse, M. Macourka, E. Ensler, R. Adamové nebo se španělskou lidovou pohádkou v inscenacích *Krátký proces s Jelizavetou Bim Bam Bum*, *Maso*, *Holky Elky*, *Nikdo nemůže ven*, *Ve dvě na hruškách II*.

Interpretační proud založený na původním výkladu autora, byť ve vlastní úpravě souborů, byl zastoupen inscenacemi od autorů B. Srbljanoviče: *Rodinné příběhy*, S. Pekové: *Dvě sestry*, Z. Zelenky: *Rebelové*, H. Pawlowské: *Panoptikum/Každý je někdy trapný*.

Viděli jsme různé formy divadla: pohybové divadlo – scénický tanec (*Panoptikum/Každý je někdy trapný*), hudební – muzikál (*Rebelové*), loutkové divadlo (*Ve dvě na hruškách II*).

³⁰ ŠPALKOVÁ, Dominika. Odkud směřuješ a kam... *Amatérská scéna*. 2009, roč. 46 č. 4, str. 14-17.

Většina inscenací pracovala činoherní formou, kde mluvené slovo mělo dominantní prostor (*Dvě sestry*, *Rodinné příběhy*, *Rubikon*, *Holky Elky*, aj.), objevila se hromadná recitace s hudebním prvkem – voiceband (*Krátký proces s Jelizavetou Bim Bam Bum*), různé hybridní formy (*Maso*, *Nikdo nemůže ven*, *Moci nemoci*), kde vedle slova byla velmi důležitá např. výtvarná složka, scénografie, svícení apod.

Čtyři inscenace se vyjadřovaly k ženskému tématu – přijetí vlastního těla i s jeho nedokonalostmi, jaký je ženský úděl, boj za lásku, modeling – vždy se tím zabývaly dívčí soubory.

Dalšími oblastmi byly rodinné vazby a vztahy na pozadí historických událostí, také absurdita a fikce, vyjadřující se ke stavu světa zaplaveného technickými vymoženostmi a nepořádkem. A ještě školní prostředí. Zajímavé bylo, že dva klučičí, málo početné soubory, přišly výhradně s autorskými příběhy, pracovaly bez režiséra, často improvizovaly, využívaly groteskní prvky a předávaly osobitou výpověď.

Dvanáct inscenací mělo svého režiséra nebo někoho, kdo hledí na její vývoj, šest souborů bylo ze ZUŠ, čtyři z gymnázií, tři samostatné DS, jeden spolek. Většina souborů pracovala pod vedením učitele nebo vedoucího souboru nebo i studenta ze souboru, pouze dvakrát se jednalo o kolektivní režii. Je vidět, že role vedoucího souboru má význam a je žádaná.

Soubory využívaly prostory kukátkového jeviště Malé scény a Roškotova divadla. Jen jednou se využila komornější scéna s diváky na jevišti.

Diskuze o inscenacích probíhaly v salónku kulturního domu. Počasí přehlídky bylo velmi nestálé, a tak ne zcela vhodný uzavřený prostor se sloupy uprostřed místnosti, se stal nakonec dobrou variantou pro reflexe. Rozborové semináře byly vedeny studenty JAMU ve spolupráci s odbornými lektory. Studenti začínali diskuse otázkami, chtěli znát asociace k představením, nechali promlouvat mladé divadelníky a následně zapisovali do zpravodajů odpovědi na následující otázky: Dojmy, aneb Co jen tak vypadlo, Čím diváka inscenace oslovila, S čím si divák nevěděl rady. Lektorský sbor ve složení Jiřina Lhotská, Veronika Rodriguezová, Dominika Špalková, Roman Černík a Tomáš Žižka zakončovali každou diskusi doplněním a shrnutím různých postřehů studentů. Ne vždy se ale dostalo na odborný názor lektora, neboť se značná část diskuse věnovala studentským debatám. Pětičlenný tým se z časového nedostatku ve svých hodnoceních střídal, aby se diskuse příliš neprotahovaly. Na závěr přehlídky každý lektor ocenil jeden soubor. Pokusil se tak zdůvodnit, v čem spatřuje podnětnost, přínos dané inscenace.

Celá přehlídka se nesla v duchu nesoutěživosti, a proto lektorský sbor zvolil pro ocenění i lehce provokativní formulace:

- DS Bit Jihlava **za nadějný paprsek autorského divadla do hlavolamu současného světa** v inscenaci *Rubikon*
- DS SNOOP Opatovice nad Labem **za rozhodné a riskantní vysvícení vykloubenosti a vyšinutosti našeho světa** v inscenaci *Rodinné příběhy*
- UNISEX Uničov **za zaostření na současné téma a problematiku tělesnosti** v inscenaci *Maso*
- DS Na poslední chvíli Ostrov **za divadelní osvětlení textu s výraznou poetikou** v inscenaci *Nikdo nemůže ven*
- TS Magdalena Rychnov u Jablonce nad Nisou **za inspirativní fokus pro divadelní práci s prostorem, obrazem a světlem v inscenaci *Panoptikum a Každý je někdy trapný***

V průběhu přehlídky vyšly čtyři zpravodaje *Mladá na Malý* (příloha 2), o jejichž náplň se postarala redakce ve složení Simona Bezoušková, Tereza a Pavel Skálovi, žurnalistický seminář Evy Brhelové, foto Lenky Novotné, grafickou a technickou stránku zajišťovala Alena Crhová. Zpravodaj obsahuje rozhovory se soubory o vzniku souboru či seskupení, o přípravě inscenace, odkud kam směřují. Dále rubriku *Co vy na to?*, kde najdeme odpovědi účastníků festivalu k právě zhlédnutému představení. Také lze nahlédnout do dílen skrze slovo lektora semináře a jeho účastníků. Žurnalistická dílna velmi tvořivě doplňovala pevnou strukturu zpravodaje např. automatickým textem, který vznikl během osamělého putování městem nebo alegorickými básněmi, anketou aj. Fotografie obličejů, rukou a obuvi na nohách lektorů a organizátorů, rozhovory s organizátory a dalšími, doplňují celé dění studentské přehlídky.

Součástí přehlídky byla i dvě divadelní představení pro školy a inspirativní taneční představení *Padma (Lotos)* japonského tanečníka butó Ken Maie. Ken nastoupil na jeviště až po několika minutách po začátku svého představení, potřeboval absolutní klid a soustředění. Ve specifickém jazyce přenesl na diváka sugestivní pohyb s hypnotickou hudbou, taneční mantry vyjadřující abstraktní obrazy krásy i chaosu, řádu v symbolické rovině.

V doprovodném programu se mladí mohli bavit a poznávat na hudebních a filmových večerech pořádaných Malou scénou, v plánu byl i výlet na vrchol Ústí nad Orlicí – Andrlův chlum, který se z důvodu únavy souborů a deštivého počasí neuskutečnil.

Dorazily tam jen organizátorky Mladé scény (Lenka Novotná a Lenka Janyšová), aby společně oznámily divadelnímu světu, které inscenace byly označeny za inspirativní pro festival do Jiráskova Hronova. Studentskou oblast divadla tam reprezentovaly Bit Jihlava s inscenací *Rubikon* a SNOOP Opatovice nad Labem s inscenací *Rodinné příběhy*.

Dominika Špalková, lektorka diskusí, napsala v ohlédnutí za prvním ročníkem MS: „*Mladá scéno, směřuješ! Celostátní přehlídka Mladá scéna se sice musí ještě trochu ukotvit a usadit. Už po prvním ročníku v Ústí nad Orlicí je ale jasné, že dát jí samostatný prostor je naplněná příležitost stejně jako pokračující výzva. Výborný orlicko-ústecký realizační tým přehlídky v čele s Lenkou Janyšovou se pro pořádání Mladé scény ukázal být výhrou. Protože nejen organizačně-technické zajištění chodu festivalu, ale i vytvoření příjemné atmosféry přehlídky dalo znát, že ji dělají lidé, kteří mají divadlo rádi, a osobně jim konvenuje.*“³¹

Tento typ přehlídky je tvořen organizační a programovou částí, které by se měly navzájem doplňovat, v ideálním případě propojit. To se v Ústí nad Orlicí podařilo.

Malá scéna, o. s. společně s NIPOS-ARTAMA odstartovala zrod samostatné celostátní divadelní přehlídky pro věkovou kategorii 15–26 let. Šlo o pokus, který byl pro organizátory vyčerpávající, ale dopadl nad očekávání skvěle. Proto došlo k návrhu nachystat další ročník opět v Ústí nad Orlicí.

Programová rada se následně zabývala podněty vzešlými z diskuse o Mladé scéně 2009. Z nich lze uvést ty, které přímo souvisí se změnami v koncepci přehlídky:

- Délka přehlídky – prodloužení přehlídky o jedno odpoledne na pětidenní (od středy do neděle) a uzpůsobit program tak, že se začne dílnami již ve středu odpoledne; ukončení přehlídky v neděli do 14 hod.
- Zpravodaj – měl by obsahovat i odbornou recenzi inscenace (např. získat píšícího člena lektorského sboru, nezávislého recenzenta).
- Lektorský sbor – potřebuje více času na interní diskuse o viděném, zvolit roli tajemníka pro práci s lektory;
- Diskuse – je nutné určit formu/model diskuse, zkusit trochu jiný přístup, např. mít „profesionálního“ moderátora diskusí, který si vše ohlíká – časově i tematicky;
- Semináře – zapřemýšlet nad „kreativními semináři“, které nejsou založeny jen na získávání dovedností (filmový, novinářský, autorský seminář) nebo podpoří vztah k současným divadelním trendům (moderní technologie apod.)

³¹ ŠPALKOVÁ, Dominika. Odkud směřuješ a kam... *Amatérská scéna*. 2009, roč. 46 č. 4, str. 14-17.

Diskuse na Mladé scéně 2009 vyústily v řadu otázek k uvedeným inscenacím i způsobu tvorby. Stejně tak tomu bylo v následujících ročnících. Pro informaci uvedeme na závěr podkapitol k jednotlivým ročníkům MS okruhy otázek, které zazněly nejčastěji.

- Souvisí téma s volbou autorského nebo interpretačního divadla? Jak?
- Jak může vedoucí či režisér ovlivnit vznik a následně tvar chystané inscenace?
- Jak si soubory vybírají vhodný prostor pro uvedení inscenace? Jak může volba prostoru ovlivnit výsledek inscenace?

5.2. Mladá scéna 2010

2. ročník MS (8. ročník CP), 23. – 27. 6. 2010

Druhý ročník Mladé scény byl připravován s vědomím podnětů vzešlých z doporučení programové rady. Pokusily se pozměnit koncepci přehlídky, jednotlivé změny byly ku prospěchu zkvalitnění přehlídky a naprosto nenásilně se zakomponovaly do veškerého dění.

Tento ročník začal ve středu po obědě nejprve setkáním v seminářích, pěším výletem na Andrlův Chlum a inspirativním představením souboru Geisslers Hofcomoedianten Kuks. Herecká skupina přivezla „retro-byznysovou muzikálovou komedii“ *Lakomce* a tak odstartovala pětidenní divadelní klání Mladé scény.

Do seminářů přijely i nehrající soubory a jednotlivci, proto se velmi rychle naplnila kapacita sedmi nabízených dílen. Podařilo se oslovit lektory, kteří nepředávali pouze divadelní dovednosti, a téměř 100 seminaristů se setkávalo v dopoledních hodinách v těchto kreativních dílnách:

- **Seminář J jako jée animace, J jako Jana – Pojd'me dávat věcem, tvarům, fotkám... duši – pojd'me animovat.** Seminaristé spolu s Janou Machalíkovou nahlédli pod pokličku tvorby, krásy a tajemství animovaného filmu. Seznámili se s různými druhy animace a ve skupinách uskutečnili realizace nápadů ve vlastních krátkých animovaných filmech.
- **Seminář H jako hudba, H jako Honza – Co jste ještě neřekli hudbou.** Jan Matásek nabídl netradiční práci se zvuky a hudbou, a to bez znalosti not či hry na hudební nástroj. Účastníci si vyzkoušeli meditovat a aktivně odpočinout mezi zvuky svého vlastního těla a zvuky ticha. Mohli si sestavit experimentální kapelu bez ohledu na stav, pohlaví nebo hudební zkušenosti.

- **Seminář E jako exkluzivní žurnalistika, E jako Eva – Jak se píše zpravodajům?**
Tvořivá žurnalistika pro odvážné (vázně i nevázně). Eva Brhelová nabídla vyzkoušet si něco z novinářského řemesla a zároveň z oblasti tvořivého psaní. Účastníci poznali základy tvorby různých typů publicistických textů (rozhovor, sloupek, reportáž) a jejich variace, textů uměleckých a i textů literárních (textové koláže, fotografie, básně, črty a jiné otevřené texty). Odzkoušeli si i časový pracovní stres a dobrý pocit z vytvořeného.
- **Seminář G jako glosář scénického čtení, G jako Gábina – A co takhle číst na jevišti?**
Gábina Sittová se zaměřila na literárně-divadelně tvůrčí práci směřující od dílčích cvičení k samotnému scénickému čtení. Frekventanti zjišťovali, na jakých principech mohou texty vznikat a držet pohromadě, využili literární teorii k přenosu knih na jeviště a pokoušeli se hledat jejich audiovizuální cesty k posluchačům-divákům.
- **Seminář P jako příběhy fyzického básnictví, P jako Petr – Fyzické básnictví aneb Pohybová a hlasová cvičení, která může dělat kdokoliv.** Petr Váša nabídl zvláštní způsob práce s jazykem. Kromě běžné mluvené a psané řeči využíval také řeč pohybů, zvuků, gest a obrazů, v různé míře a v různých vzájemných kombinacích, vytvářel s účastníky řeč novou, osobní a přitom obecně srozumitelnou. Výsledkem byla hlasová a pohybová improvizace a mnoho prožitků jako zvláštního způsobu sebevyjádření.
- **Seminář F jako fatální síla dechu, F jako Feng-yün Song – Dýchání a život umělce.** Paní Song připravila jednodenní odpočinkový seminář pro pedagogy, kde se pokusila odpovědět na otázky: Není vás dobře slyšet? Nelíbí se vám váš hlas? Necítíte se ve své kůži? Umíte dýchat? Víte, že správným dýcháním propojujeme své fyzické tělo a mysl v jeden celek? Čtyřhodinový seminář „hlasové autoterapie“ podával základní klíč ke svému energickému tělu.
- **Seminář V jako vhodné světlo, V jako Vladimír – Jasno se světlem.** Dvoudenní seminář Vladimíra Buriana byl otevřen pro všechny, kteří se zabývají nebo zajímají o divadelní svícení. Seminaristé získali jasnější představu o používání světla v divadle, jak se připravit na svícení představení, jak nakreslit světelný plán; informace o filtrech, o intenzitě a času svícení.

Přehlídky se účastnilo čtrnáct studentských divadelních souborů (příloha 1). Dvanáct souborů připravovalo inscenaci pod vedením režiséra nebo vedoucího souboru, dva měly kolektivní režii. Tři soubory pracovaly pod ZUŠ, dva byly z gymnázií, tři samostatné DS, po jednom z DDM, CVČ, SPgŠ, SSUM, SKS a jeden spolek. Jednalo se o poměrně širokou škálu zařízení, pod kterými soubory pracují.

Devět souborů pracovalo s předlohou jako více či méně výchozím materiálem, který byl dále dramatizován, upraven. Náměty patřily autorům a jejich dílům: V. Fekar – *Sestra*, S. Leacock – *U fotografa*, H. Skoták – *Poslední den Olleho Johanssona*, V. Dyk – *Krysař*, H. Krejčí – *Hry ze smetiště*, A. Goldflam – *Červená knihovna*, A. Jirásek – *Lucerna*, R. Bradbury – *Kolo pana Coogra*, J. Penhall – *Slyšet hlasy*.

Pět souborů vytvořilo autorské projekty s vlastními texty. Z nich dva byly unikátní. Novinkou na divadelní studentské scéně byl nový cirkus, který propojoval divadlo, klauniádu, cirkusovou akrobacii a tanec. Představení *Postav na čaj!* Cirkusu Mlejn Praha mělo propracovaná artistická čísla dvou hlavních hereček-artistek na šálách a hrazdě, ale i srozumitelný příběh s množstvím vypointovaných situačních gagů.

Dalším vybočujícím, hledajícím a experimentujícím bylo představení *Z alb* souboru Dva ve jhách. Jednalo se o multimediální projekt, výtvarně stylizovanou mozaiku vzpomínek a zážitků, která byla sdělována prostřednictvím zvuků, stínohry, pohybu a projekce.

Ne všechny autorské projekty byly srozumitelné, divák tápal a často pak padala otázka – proč? Především u kolektivně vytvořeného autorského textu vznikaly nejasnosti s nerozhodnutým žánrem, absencí situací, s vytvořením dramatické struktury aj.

Mezi nejčastěji zobrazovaná témata patřily vztahy v rodině, vztahy sester, návrat k životu prarodičů – kde máme hledat kořeny, hledání partnera, hledání vlastní identity, přijetí zevnějšku. Jednotlivě pak osamocení, přetvářka a vina, národní hrdost. Některá představení nepůsobila tolik příběhem, ale více tím, jaké prostředky byly použity – výtvarné, pohybové. Měli jsme možnost se potkat s činoherními inscenacemi, groteskou, loutkovým divadlem, cirkusem, multimediálním projektem, absurdními hříčkami, pokusem o dada inscenaci a divadlo poezie. Jakýmsi charakteristickým úkazem letošní přehlídky bylo herectví, které sklízelo pochvaly u většiny souborů, i když se inscenace úplně nezdařila. Je až s podivem, jak se podařilo vybrat inspirativní představení, která nabídla různé možnosti herectví.

Představení se hrála na Malé scéně a v Roškotově divadle, oproti předchozímu roku často s divákem na jevišti. Končilo se v neděli ukázkami ze seminářů a vyhlášením oceněných souborů.

Kvalitativní proměna nastala i v obsahu zpravodaje (příloha 2). Tentokrát do Mladé na Malé přispívali redaktori Daniel Razím, Jonáš Konývka, Kamila Kostřicová (studenti divadelních škol), divadelní kritička Jana Soprová coby recenzentka inscenací, Lenka Novotná se svými fotografiemi a David Slížek v roli šéfredaktora a hlavního technika. Zpravodaj byl oproti minulému ročníku bohatší právě o recenze písíciho lektora.

Dále obsahoval rozhovory s lidmi, kteří se podíleli na rekonstrukci Malé scény, s organizátory Mladé scény, zajímavosti z dění na Mladé: rubriky o inscenacích – povídání se soubory, *Co vy na to?* – dojmy lidí z představení, krátká hodnocení ze sboru lektorů; rubriky o seminářích – rozhovory s lektory dílen, výpovědi seminaristů, návštěvy dílen redaktory. Dále *O čem se mluvilo na interně* – jako záznam z interní diskuse studentů. Přispívali i seminaristé ze žurnalistické dílny svými básněmi a texty v rubrice *Žurnál posledního dechu*.

Dobrou volbou pro tento ročník se stala nová forma diskusí. Moderátorem byl Jakub Hulák, který na začátku vyzval účastníky k prvním asociacím a názorům na jednotlivá představení. Mladí se poměrně rychle rozpovídali, lektori diskusí měli na co navázat a názory doplnit, zpřesnit nebo pozměnit. Většina diskusí probíhala venku na zahradě u Malé scény za pěkného počasí, což přispělo k uvolněné atmosféře při hodnocení inscenací. David Slížek o diskusi napsal: „*Divíte se, proč se dívím tomu, že se na Mladé scéně nad představeními živě diskutuje? Z pohledu člověka, který toho v životě projel opravdu hodně (Divadelním Děčínem počínaje a experimentujícím Pískem konče) můžu potvrdit, že to ani zdaleka nebývá obvyklé. Diskusní semináře se bohužel často stávají obětí jednoho ze tří smrtelných nepřátel: Za prvé – občas debatu nechcíc udusí sami odborní lektori, kteří se – hnáni zodpovědností – snaží všechno sami pojmenovat tak odborně, že obyčejný smrtelník v posvátné bázni mlčí, protože se (zbytečně) bojí, že se ztrapní. Za druhé může seminář pro sebe uzurpovat diskutér bez pokory, který si agresivní argumentací masíruje ego a ostatní znechutí. Občas k tomuto typu patří i členové hrajících souborů. A třetím – nejnebezpečnějším nepřítelem debaty – bývá ticho. To tehdy, když moderátor debatu otevře, ale nikdo se k němu nepřidá.*

V Ústí se zatím ani jeden z výše popsanych problémů neobjevil. A interní diskuse plynula tak přirozeně a plodně, že pro ni vyčleněná půlhodina uběhla jako nic. Vážím si toho času skoro stejně jako všech těch minut strávených dnes v divadelních sálech. Protože k čemu by nám bylo sledovat sebelepší představení, kdybychom si pak nedokázali navzájem říct, jak jsme je vnímali, co nám dala a kam nás posunula?

Což krásně ladí s kacírskou myšlenkou, která se mi už po prvním dni v Ústí nesměle líhne kdesi v neklidných vlnách mozkomíšního moku: Mladá scéna možná nebude až tak úplně obyčejná celostátní přehlídka, další v řadě, na které píšu do zpravodaje.³²

³² SLÍŽEK, David. Světová premiéra: Jak dopadla diskuse před diskusí. *Mladá na Malý*. 2010, č. 2, str. 1.

Diskuse se v této podobě ujaly a dodnes patří k jednomu z výrazných pozitiv celostátní přehlídky Mladá scéna v Ústí nad Orlicí. Diskuse je vždy velkým tématem přehlídek a v Ústí nad Orlicí se podařilo vytvořit zázemí, kam studenti i ostatní rádi zamíří i když zrovna nejsou hodnoceni.

Utajeným tématem přehlídky *Co (důležitého) jste na sebe ještě neřekli?* se představili lektoři v programové brožuře a tu a tam se objevilo v semináři či při rozhovorech ve zpravodajích. Doprovodný program zaplnila dvě inspirativní představení – *Lakomec* (zmiňovaný v úvodu MS 2010) a *Methamorphosis famfuláre* – bláznivá komediální improestráda Vojty Švejdy a Jana Kalvody. Nechyběl filmový večer a hudebně-taneční posezení s kytarou a klavírem.

Lektorský sbor pracoval ve složení Jiřina Lhotská, Zuzana Jirsová, Jiří Pokorný, Hana Galetková a moderátor Jakub Hulák. Studentský festival měl dobrou atmosféru jak na seminářích, tak při představeních i diskusích. Vzájemná podpora a radost ze společného setkání tryskala všude, kde se mladí pohybovali.

Lektorský sbor udělil pět ocenění:

- souboru Studio Divadla Dagmar a PgŠ Karlovy Vary **za herectví, dramaturgii a režii** v inscenaci *Sestra*
- souboru Dva ve jhách, Praha **za multimediální koncept** v inscenaci *Z alb*
- souboru Cirkus Mlejn, Praha **za inspirativní představení** v inscenaci *Postav na čaj!*
- souboru OLDstars, Praha **za herectví** v inscenaci *Slyšet hlasy*
- o. s. Malá scéna Ústí nad Orlicí **za nasazení, ochotu, příjemné prostředí a klidný průběh akce**

Dále lektorský sbor doporučil na Jiráskův Hronov 2010: Soubor Cirkus Mlejn, Praha s inscenací *Postav na čaj!*, soubor Dva ve jhách, Praha s inscenací *Z alb* a soubor OLDstars, Praha s inscenací *Slyšet hlasy*. Nominaci na JH získalo Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy Karlovy Vary s inscenací *Sestra*.

Hana Galetková uvedla: „*Co mne asi nejvíce zaujalo a zároveň udivilo, jak herecky vyspěli byli mladí interpreti ve většině prezentovaných inscenací. Byť šlo o středoškolskou či vysokoškolskou mládež ve věku od 15 let, v některých momentech byly jejich herecké výkony doslova strhující. Na mladém 8. ročníku Mladé scény 2010 (podruhé uskutečněné v příjemných prostorách Malé scény v Ústí nad Orlicí) jsme tedy měli možnost zhlédnout inscenace obsahově nabitě, inscenace hravé, pohybové, experimentující s obrazem, nový cirkus, loutkovou inscenaci, vždy však s osobitým potenciálem hereckým, někde plně rozvinutým a tryskajícím, jinde skrytým, ještě nepodpořeným, dřímajícím a čekajícím na probuzení.*

Rozhodně by bylo možné napsat, že Mladá scéna 2010 byla druhově i žánrově rozmanitá a herecky velmi kvalitní.“³³

Z následného jednání programové rady vznikly podněty na redukci počtu členů lektorského sboru a hledání dalších možností ubytování studentů na přehlídce.

Inscenace MS 2010 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Co by měl obsahovat fungující text a divadelní scénář?
- Jak se dostat k herectví bez přehrávání, exhibice?
- Co se skrývá za tzv. „dobrou“ formou diskuse o inscenaci?

5.3. Mladá scéna 2011

3. ročník MS (9. ročník CP), 22. - 26. června 2011

Čtrnáct krajských přehlídek doporučilo celkem třicet jedna inscenací do programu celostátní přehlídky, ale z časových důvodů nebylo možné je všechny do programu zařadit. Programová rada jich vybrala 15 (příloha 1). MS navštívilo 180 účastníků hrajících i nehrajících souborů.

Utajeným tématem přehlídky byla *Samota* – když je člověk sám, co zvládne člověk, když je sám, kdy chce být sám, a co pak dělá... Téma samoty se pak objevilo nejen v příspěvcích lektorů, ale prolínalo i do otázek činnosti souborů a dva semináře měly samotu jako stěžejní téma.

První den začal opět odpoledním seminářem, výletem a divadlem. Velký zájem (přes 100) účastníků umožnil otevřít osm seminářů, z nichž dva byly cíleny pro vedoucí souborů. Z důvodu převýšení kapacity a nemožnosti navštívit některé dílny v předchozím roce byly nabídnuty i některé se stejnými lektory a podobnou náplní v tomto ročníku, jako např. fyzické básnictví, novinářská dílna či improvizace. Setkávání probíhala ve třídách gymnázia, na Malé scéně a v baletním sále ZUŠ opět v dopoledních hodinách. A co nabízely?:

- Seminář **HaF – Ha jako Hana, F jako Franková – Když si člověk zbude sám, když chce být sám, když je sám...** Lektorka nabídla téma divadla jednoho herce – dotknutí se různých hereckých technik a jak dosáhnout autentického, uvěřitelného výkonu. Seminář se pokoušel odpovědět na otázku O co se opřít, když hercovým jediným živým partnerem je divák?

³³ GALETKOVÁ, Hana. Mladá scéna na Malé scéně nabitá, inspirující i provokující. *Amatérská scéna*, 2010, roč. 47, č. 4, str. 10-14.

- **Seminář MaV – M. Vacková a P. Hudeček – Věřím tomu, že tělo má paměť.** Lektori nabídli seminaristům různá cvičení k tomu, jak zpřítomnit jejich vlastní tělo, jeho části a jejich možnosti, propojování pohybových impulsů s hlasovým projevem. Základ je naučit se komunikovat se svým vlastním tělem!
- **Seminář MáČ – Má jako Máša, Č jako Černíková Slam poetry – Saam slam open.** Jednalo se o dílnu rytmicko-dramatických projevů, seminaristům vznikaly texty někde mezi pohybem, rytmem, hlasem a hlavou.
- **Seminář Ebr – E jako Eva, Br jako Brhelová, Od myšlenky k činu aneb redaktorem na pár dní.** Dílna nabízela vyzkoušet si něco z novinářského řemesla a zároveň z oblasti tvořivého psaní – tedy psát pro čtenáře přehlídkového zpravodaje.
- **Seminář PeV – Pe jako Petr, V jako Váša, Fyzické básnictví aneb Pohybová a hlasová cvičení, která může dělat kdokoliv.** Lektor nabídl básnictví, které kromě běžné mluvené a psané řeči používá – pokud možno prostě a originálně – také řeč pohybů, zvuků, gest a obrazů, v různé míře a v různých vzájemných kombinacích, případně, kdy běžnou řeč opouští a vytváří řeč novou, osobní a přitom obecně srozumitelnou.
- **Seminář LáK – Lá jako Láďa, K jako Karda, Improvizace aneb Překvapovat sám sebe.** Dílna nabídla improvizaci jako herecký trénink, poznání improvizčních pravidel.
- **Seminář HaV – Ha jako Hana, V jako Voříšková, Divadlo na papíře** (odpočinkový seminář pro pedagogy, tzv. za odměnu). Kreslené, malované, mačkané, trhané i rolované události. Čára, barva a papír jako živé bytosti. Účastníci se dostali od zkoumání výrazových možností čáry, barvy a papíru k etudám a příběhům.
- **Seminář JaM – Ja jako Jana, M jako Machalíková** (pro vedoucí týmů improligy), **Trenérské „jamování“ v improlize.** V semináři zazněla pravidla improligy, účastníci se seznámili s možnou stavbou efektivního tréninku, prakticky si vyzkoušeli různé kategorie, ve kterých se hraje a lektorka nabídla i rady, jak si založit vlastní tým, který si bude moci zahrát s jinými týmy po celé republice.

Odpoledne a večery patřily inscenacím a jejich rozborům, které přivezlo sedm souborů ze ZUŠ, tři z gymnázií, dva samostatné DS, dva spolky a jeden z OA. Většina souborů interpretovala předlohy textů, které si vybrala ke zpracování. Tři soubory se vydaly cestou kolektivního autorství a z nich pouze jedna inscenace měla kolektivního režiséra, ostatní soubory pracovaly pod vedením vedoucího nebo režiséra. V představeních jsme se mohli setkat s různě upravenými náměty K. J. Erbena – *Proč je dobře, že je smrt na světě*, J. Skalického –

Zamordování hraběte Schwarbrechta, K. H. Máchy a jeho tvorby, J. Londona – *Tulák po hvězdách*, P. H. Camiho hříčkami, N. Tánské – *Grotesky*, H. Hvoreckého – *Brand party*, texty D. Charmse, A. S. Puškina – *Evžen Oněgin*, W. Shakespeara a jeho hrami, E. Vilarem – *Motýlí strategie*, R. Bradburyho – *Marionety a.s.*

Co do žánrů jsme viděli činoherní inscenace založené na textu s různě kvalitním herectvím – psychologickým, stylizovaným, hravým, čistým, upřímným, civilním, hysterickým, nudným, ale i trapným. Tento ročník přehlídky se potýkal s několika tituly, kde herci přehrávali a občas zašli až za hranici vkusu. (Inscenace může fungovat pro kamarády, ale na národní přehlídce působí trapně.)

Dále jsme zhlédli parodické přednesové divadlo, absurdní hříčky, taneční vystoupení se slovem, postmoderní kabaret, frašku, ale i „rozhlasovou hru“, jak lze označit inscenaci, kde bylo mnoho textu a ne právě ideální svícení.

Tematicky byl tento ročník přehlídky různorodý, lze vyzdvihnout to, že se poprvé objevila větší potřeba hledání prostoru pro inscenaci. Byl proto využit i velký prostor kulturního domu pro arénu a také venkovní prostor zahrady, dále intimní prostor pro menší počet diváků (Roškotovo divadlo s diváky na jevišti) a samozřejmě kukátko v Malé scéně.

Netradičním a velmi inspirativním pro mladé publikum se stala loutková představení: večerníček Hanky Voříškové – *Voříšková chaloupka*, zpracování známého námětu pohádky o Jeníčkovi a Mařence a divadlo Tate yiumni s inscenací *Vlna* s loutkářskými nápady (podmořský svět, pláž a neustále se houpající moře, pomalé proplouvání zámořského parníku, báječný surfing i běh po pláži...), hrané převážně marionetkami, ale i různě kombinovanými loutkami.

Všechna představení byla zhodnocena ve veřejných diskusích kvalifikovaným lektorským týmem Emílie Zámečníkové, Hany Galetkové, Radvana Pácla a moderátorem diskusí Jakubem Hulákem. Diskuse probíhaly v zahradě, mladí účastníci otevřeně a přátelsky diskutovali o viděném a zahraném.

Lektorský sbor udělil pro rok 2011 následující ocenění:

- souboru Regina, Břeclav **za inscenaci K. H. M.**
- souboru Škytafky, Aš **za dramaturgii a inscenování textu *Zamordování hraběte Schwarbrechta***
- souboru Centrální Zadrhel, LDO ZUŠ Strakonice **za herecké uchopení textu a souhru** v inscenaci *3 × CAMI*
- souboru Roztočená vrtule, Slaný **za zpracování tématu v inscenaci *Anděl nepřišel?***
- souboru Někdo, ZUŠ F.A. Šporka Jaroměř **za inscenační uchopení textu Jacka Londona** v inscenaci *Darrell Standing*

Nominován na Jiráskův Hronov 2011 byl soubor Regina, Břeclav s inscenací *K. H. M.* a doporučení obdržely dva soubory: Škytafky, Aš s inscenací *Zamordování hraběte Schwarbrechta* a Centrální Zádrhel, LDO ZUŠ Strakonice s inscenací *3× CAMI*.

Zpravodaj Mladá na malý vedl David Slížek jako šéfredaktor společně s redaktory Kamilou Kostřicovou, Jonášem Konývkou, Luděkem Horkým. Opět se zúročila spolupráce se seminářem autorského psaní.

Jejich rubriky *Od myšlenky k (prvo-po) činu*, *Od myšlenky k činu* byly nápadité, vtipné a vypovídající. Zaběhlí redaktoři pokračovali již v ověřeném modelu psaní – o souborech, z dění na Malé, *Co na to vy?*, v rozhovorech s lektory a organizátory. Kvalitní zpravodaj ještě povýšil, když k zachyceným interním diskusím a názorům přibyly dva nezávislé pohledy profesionálních recenzentů Jany Soprové a Ludka Richtera.

Programová rada neřešila žádné připomínky k programu ani organizaci. Opět jen konstatovala, že na Mladou scénu přijíždí stále více účastníků a bude třeba hledat prostory na ubytování.

Inscenace MS 2011 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Jak vybírat inscenace, aby se na celostátní přehlídce neobjevily např. podbízivé hloupé školní besídky, kde herci přehrávají a jdou až za hranici vkusu?
- Jak používat světelnou techniku, aby i intimní inscenace měla dostatek světla a bylo se na co dívat?
- Co prožívá divák, když se představení odehrává téměř ve tmě, obsahuje hodně textu a na jevišti je málo akce, která není skoro vidět?

5.4. Mladá scéna 2012

4. ročník MS (10. ročník CP), 20. – 24. června 2012

Přehlídka v roce 2012 dostala nový kabát. Grafik Radek Pokorný vytvořil nové logo a tím se proměnil i celkový design všech tištěných materiálů – plakátů, bannerů, zpravodajů, brožur, ale i triček a dalších předmětů připomínajících Mladou scénu. O svém myšlenkovém pochodu při navrhování loga nám sdělil: *„S logem jsem si dlouho nevěděl rady, nemohl jsem přijít na to, čím vystihnout mládí a divadlo, tedy souhru více lidí. Až asi na dvacátý pokus mi z toho vyklouzli dva unisex panáčci, kteří byli stejně jako mladí lidé – samá ruka, samá noha. Líbí se mi moderní pojetí loga jako dynamického prvku, a protože mladí často nevědí, jak na sebe koukat, nebo kam vůbec upřít svůj pohled, zkusil jsem toto znázornit měnícím se pohledem postavíček. Následně k logu přibyl nápis, kde jsem použil písmo Diavlo – každý mladý chce být přece více či méně rebel – a tohle písmo mi přišlo, že to vyjadřuje trefně.“*³⁴

V roce 2012 proběhlo 13 krajských postupových přehlídek a na MS postoupilo 15 souborů z dvaceti osmi. Tradiční zahájení v seminářích, tajný výlet (tentokrát k vodě do Cakle) a pak už představení a diskuse o představení odstartovaly další ročník.

Vzdělávací část byla tentokrát ještě bohatší. Nabízela deset seminářů, ale ne všechny se otevřely – pro malý zájem. Magie masky a pohybově-oddychový seminář pro pedagogy neproběhl. I když přijelo cca 150 účastníků. Někteří berou Mladou scénu jako dovolenou, čas pracovního vypnutí, a nepotřebují se u ní vzdělávat. Gymnázium, ZUŠ a Malá scéna otevřely své prostory pro dílny:

- **Žonglování (Ž)** s Adélou Kratochvílovou bylo určeno všem zájemcům o žonglování bez ohledu na dosavadní zkušenost s žongléřskými technikami. Důležité bylo odhodlání k systematickému žongléřskému tréninku a chuť pro experimentování s předměty a pohybem. Cílem semináře bylo uplatnění žongléřských dovedností jako performačního umění.
- **Hudební seminář (Hu) hudební improvizace!** s lektory Zuzanou Vodičkovou a Alexandrem Dvořákem byl postaven na základech pravidel hudebně improvizčních kategorií, které umožňují společně vytvářet nečekané a originální hudební zážitky.

³⁴ POKORNÝ, Radek. Kam vůbec upřít svůj pohled?. *Mladá na Malý*. 2012, č. 1, str. 1.

- **Jak se píše zpravodajům? aneb Ke strojům! (PS).** Tvořivá žurnalistická dílna pro zapálené redaktory (pohasínající rozfoukáme) probíhala s Martinem Kolářem. Dílna byla určená každému, kdo si chce ve čtyřech dnech přehlídky vyzkoušet něco z novinářského řemesla a zároveň z oblasti tvořivého psaní.
- **Hlasový seminář (H)** vedla Eva Spoustová-Málková. Dílna nabídla cestu zkoumání pohybových a mluvních návyků a stereotypů. Málokdy najdeme čas přemýšlet sami o sobě a zkusit si různé možnosti zapojování těla, mysli a emocí. Hlasová dílna byla pro každého, kdo byl ochotný (a dost odvážný) udělat něco pro svůj osobní rozvoj.
- **Pohybový seminář (VV)** s Veronikou Vaculíkovou byl zaměřen na aktivní mix tance, pohybového vyjádření a fyzického herectví a tvůrčí práci na základě improvizací, o hledání vlastního pohybového slovníku, hravosti, spontánnosti a pravdivosti vyjádření.
- **Improvizace (I)** pod vedením Ládi Kardy byla určena pro všechny, kteří chtěli hrát příběhy tady a teď a zároveň se naučit pravidla, bez kterých by improvizace byla jen nudným tlacháním na jevišti. Byla o překvapování nejen diváka, ale hlavně sama sebe – když už si myslíte, že vás nic nepadá, tak právě v tu chvíli můžete přijít na desítky situací a nápadů.
- **Sám v pohybu (S)** vedl Honza Malík. Nabídl nahlédnutí do podstaty lidového motivu, do základu lidového tance, dotkl se i techniky pohybu – jak správně pracovat s tělem, aby technicky dobře fungovalo.

Utajeným tématem přehlídky byla *Rodina*. Bylo zajímavé, že rezonovalo nejen mezi lektory, redakcí, v seminářích, ale také inscenace se často vyjadřovaly k rodinným vztahům, rodinné pospolitosti, zaznělo téma rozkladu rodiny, aj. Každý si zřejmě uvědomil, co pro něho znamená rodina, kde, co a jak ho formuje.

Z dalších oblastí vyznívala silně témata neschopnosti žít vlastní život, hledání nevyplněných ideálů, sebe sama. Porozumění, láska nebo sex? Svoboda ve střetu s láskou, téma životní nejistoty, pokrytecká společnost, neřesti života. Ale i téma jako odsun Němců, studia na SŠ v 80. letech minulého století, otázka židovství.

Dva soubory z patnácti si napsaly vlastní autorskou hru, ostatní čerpaly z literatury či filmu. Námetry hledaly v dílech: M. Orths – *Pokojská*, E. Jandl – *Pětkrát člověk*, Z. Šmíd – *Strašidla a krásné paní*, W. Shakespeare – *Mnoho povyku pro nic*, A. Přidal – *Pěnkava s loutnou*, I. Dousková – *Oněgin byl Rusák*, L. Gersh – *Sedm kroků od prádelny*, B. Zeman –

Pyšná princezna, R. Bradbury – *Křičící žena*, Saki – *Léčba neklidem*, A. Paasilinny – *Autobus sebevrahů*, *Deník Anny Frankové*, Euripidés, Seneca, Racine, Sarah Kane – *Faidra*.

Viděli jsme představení plná energie, nápadů, přesvědčení hrát a oslovit diváka, ne vždy už vyjadřující pohled na svět, který se od studentského divadla očekává. Na rozborech o inscenacích často padala otázka na míru stylizace, stylizovaného herectví, až přehrávání. Kdy je to záměr a funkční využití a kdy hodně nebo málo stylizace inscenaci i uškodí.

Hry jsme mohli vnímat různě, ale nelze zpochybnit loutkovou rakvičkárnu, vyprávěné divadlo, psychologické drama, postmoderní divadlo, tanečně-scénické divadlo, pokusy o absurdní a dada formu či kočovné divadlo (bohužel v kukátku). Soubory ale využívaly především kukátkové hlediště.

Co do typologie souborů jich bylo sedm ze ZUŠ, tři z gymnázií, po jednom z DDM, SVČ, SPgŠ, jeden spolkový a jeden organizovaný při divadle. Všechny inscenace vznikly pod vedením režiséra či vedoucího souboru.

Představení byla hodnocena lektorským sborem, který pracoval ve složení Emílie Zámečnicková, Petr Váša a Ewan McLaren. Diskuse probíhaly opět na zahradě Malé scény a vedl je Jakub Hulák.

O veškerém dění na Mladé scéně vyšla 4 čísla zpravodajů (příloha 2) a páté číslo bylo jen internetové. Redakce pracovala ve stejném složení jako v roce 2011: Kamila Kostřicová, Jonáš Konývka, Luděk Horký (redaktoři), Jana Soprová a Luděk Richter (recenzenti), Lenka Huláková (foto), David Slížek (šéfredaktor a zlom). Svými neotřelými texty přispívali i frekventanti žurnalistické dílny pod vedením Martina Koláře. Např. uvedli rubriku *Nomen Omen* detektivní seriál o pátrání po původu roztodivných názvů souborů. Pravidelné rubriky – představení souboru, diskuse o viděném (zde byly nově zachyceny i názory lektorů-porotců), recenze o inscenacích, rubrika *A co na to vy?*, informace o seminářích a jejich lektorech, ze života festivalu poskytovaly potřebné a kvalitní informace.

Doprovodný program patřil inspirativním představením, filmu a předváděčkám. DS Kufr z Brna představil pohybové divadlo *Židovka aneb Žonglování se životem*, ztvárňující netradičně osud židovské dívky během 2. světové války. Cennou zkušeností bylo vidět Adélu Kratochvílovou v roli herečky a zároveň lektorky semináře žonglování. DS Dva ve jhách Praha přivezl multimediální experimentující projekt *Zezásuvek*, který poskytoval mnoho asociací, otázek v souvislosti se vzpomínkami, snem, aj.

Do očekávaných (i proklínaných) předváděček se v sobotu večer před plným sálem pustili frekventanti dvou seminářů: improvizčního a hudebního. Sledovali jsme boj o židli, svezli jsme se emočním autobusem či vyslechli milostné písně pro (z publika vytaženou) Terezu.

Pětidenní festival skončil v neděli po poledni, kdy se jako každý rok zhodnotilo vše, co se podařilo, a vyhlásila se ocenění udělená lektorským sborem:

- Tanečnímu a pohybovému studiu Magdaléna, Rychnov u Jablonce nad Nisou **za souhru jevištního pohybu a světelného designu** v inscenaci *Zalykám se smíchem, bolí to, tak se směju*
- souboru RELikTy HMYZu, Praha **za inscenaci** *Faidra běží o život*
- souboru MIKRLE, ZUŠ Jaroměř **za inscenaci** *Hotel*
- souboru Studio Divadla Dagmar, Karlovy Vary **za sehranost souboru** v inscenaci *Hledání — Suchen aneb vyprávění páté*
- souboru NAZABITÍ, ZUŠ Brandýs nad Labem **za jevištní zpracování knížky Ireny Douskové** v inscenaci *Oněgin byl Rusák*
- souboru Divadlo DOMA, Gymnázium Svitavy **za citlivé vytvoření postav** v inscenaci *Sedm kroků od prádelny*
- souboru Pedro ve vedru, ZUŠ Nové Město na Moravě **za nakročení k dadaisticko-punkovému nihilistickému kabaretu** v inscenaci *Třikrát člověk čili život*
- souboru Q10, ZUŠ Střezina, Hradec Králové **za pohybovou a hudebně-pěveckou složku** inscenace *Mnoho povyku pro nic*
- souboru Slepice, ZUŠ Strakonice **za působivou aktualizaci Sakiho povídky** v inscenaci *Kocomour*
- souboru DS Saši Liškové, ZUŠ Jihlava **za vyváženou práci s jevištními prostředky při inscenování knihy Arto Paasilinna** *Autobus sebevrahů*

Do programu Jiráskova Hronova 2012 byly doporučeny: soubor MIKRLE, ZUŠ Jaroměř s inscenací *Hotel*, soubor Studio Divadla Dagmar, Karlovy Vary s inscenací *Hledání — Suchen aneb Vyprávění páté*, soubor NAZABITÍ, ZUŠ Brandýs nad Labem s inscenací *Kdopak se vám vo to vůbec prosil* a nominován byl soubor RELikTy HMYZu, Praha s inscenací *Faidra běží o život*.

Inscenace MS 2012 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Lze artistickou činnost zakomponovat do divadelního představení tak, aby to nebyly dvě činnosti vedle sebe?
- Všechny soubory mají režijní vedení, v čem je to pro soubor výhodné a v čem nevýhodné?

5.5. Mladá scéna 2013

5. ročník MS (11. ročník CP), 19. – 23. června 2013

K uvedení pátého ročníku se nabízejí slova divadelní publicistky Jany Soprové: „*Téměř tropické počasí, dobrá nálada, pestrá kytice nápadů a pořádná dávka mladé energie. Socialistická retro jídelna, která svým „repertoárem“ připomněla školní léta. Výlet na kopec s rozhlednou a opékáním buřtů. Půlnoční procházka městem se site-specific projektem masek a improvizací show na náměstí. To je jen několik střípků z celostátní přehlídky studentských divadel Mladá scéna v Ústí nad Orlicí.*“³⁵

Zahajovali jsme semináře, v tomto roce se jich naplnilo šest. Někteří lektori a druhy seminářů se i opakují, neboť na základě reflexí přicházejí názory a požadavky od účastníků dílen, co se jim líbilo a v jaké oblasti se chtějí vzdělávat. Nejen s jejich informacemi se pracuje při oslovování lektorů pro další rok. Snahou je otevřít i nedivadelní semináře, oslovit nové i ne tolik známé lektory, aby přehlídka neustrnula v tradičním a stejném složení lidí. Stává se, že i vysněný lektor nemá v termínu MS čas a je nutné reagovat a mít v záloze někoho, kdo na MS už byl a přijede i jako „náhradník“.

Jaké dílny probíhaly:

- **Co všechno je „divadelní“ hudba? (DH)** s lektorem Milošem Orsonem Štědrým. Nabízel, jak se dá pracovat s textem a co všechno může skladatel zhudebnit? Účastníci společně poslouchali, dívali se na krátká videa a sami si zkoušeli tvořit např. hudební doprovod. Hudbou text ilustrovali, zkusili jít i proti němu.
- **Magie masky (MM)** vedla lektorka Hana Galetková. Co je to maska? Jak funguje? Jak s ní hrát? V čem spočívá její kouzlo? Chceš-li si na chvíli změnit svou identitu, maska ti pomůže. Chceš-li být na chvíli jinou bytostí, maska ti to umožní. Chceš-li na chvíli nebýt sám, maska tě promění. Odpovědi nabídla výtvarně-pohybová dílna s tvorbou masek.
- **Od nápadu ke scénáři (PS)** kreativní dílna pro mladé autory s lektorem Martinem Kolářem byla zaměřena na hledání a rozvíjení námětů, stavbu příběhů a tvorbu scénářů všeho druhu. Jak začít a jak skončit? Jak napsat námět, scénosled, filmovou povídku, filmový scénář nebo dobrý dialog? Co je důležité a co ne? Základní pojmy a rady všeho druhu.

³⁵ SOPROVÁ, Jana. Mladá scéna Ústí nad Orlicí 2013. *Amatérská scéna*. 2013, roč. 50, č. 3, str. 51-54.

- **Za hlasem (HL)** vedla lektorka Eva Spoustová-Málková. Nabízela cestu zkoumání svých pohybových a mluvních návyků a stereotypů, zkusit si různé možnosti zapojování těla, mysli a emocí. Hlas jako zpráva o strachu i vítězství, o zdraví i nepohodě. O tom, kým jsme. Je to zpráva o nás. Pracovat s hlasem znamená poznávat sám sebe, nacházet nové cesty k sobě – dá se říct i „probouzet se“ – měnit své osobní vzorce tak, abychom se cítili dobře.
- **3D impro (3D)** pod vedením Ládi Kardy byl zaměřen na osvojování základních principů improvizace a rozvoj této dovednosti v otevřeném prostoru. Nabídl naučit se hrát s venkovním prostorem jako s rovnocenným partnerem v parcích, ve městě, mezi lidmi i v útrobách budov.
- **Herecko-situační (HS pro pedagogy)** vedl lektor Petr Hašek a nabídl praktické zkoumání základních principů divadla. Účastníci pojmenovávali věci základní a zcela samozřejmé k uskutečnění divadla. Vzájemné živé komunikování o divadle, které bude začínat, probíhat i končit hrou.

Přehlídky se účastnilo 15 souborů (z dvaceti osmi navržených z krajských přehlídek). Sjelo se 136 účinkujících (cca 180 účastníků i s organizátory). Osm souborů bylo ze ZUŠ, jeden z gymnázia, čtyři samostatné DS, jeden ze SPgŠ a jeden spolek.

Pět souborů si vytvořilo vlastní autorské texty, ostatní pracovaly s literárními předlohami: E. Jelinek – *Milovnice*, V. Havel – *Zahradní slavnost*, S. Mrožek – *Policajti*, barokní báseň B. Bridela, M. Hübschmannová – *Romské pohádky*, E. Jandl – *Pětkrát člověk muž*, P. Soukupová – *Marta v roce vetřelce*, S. Townsendová – *Tajný deník Adriana Molea*, *Povídky* Jaroslava Haška. Většina dramatizací nabízela velkou úpravu původního textu. Většina souborů pracovala s režisérem, pouze dvě inscenace měly kolektivní režii.

V diskusi často zněly pozitivní ohlasy na využívání jednoduchých výtvarně-scénických prostředků, na práci se znakem. Např. proměna praktikáblu v autobusovou zastávku, postel, prodejní pult nebo stůl jako uzavřený svět, mikrofon tvořený z vlasů, proměny barev a jejich významů, symboly podprsenek a slipů aj.

Viděli jsme opět mnoho divadelních forem – nový cirkus, pohybové divadlo, absurdní a experimentální formy, pokus o divadlo na divadle, vyprávěné divadlo, masopustní divadlo, aj. A široké spektrum témat – svoboda v nesvobodném prostředí, generační spor s rodiči a nelehká cesta k dospělosti, ztráta vlastní identity, hledání smyslu života a unikání před ním, smrt dítěte a šílenství matky, život v totalitě, svět stereotypů, peníze versus žebříček životních hodnot, virtuální svět, outsider ve skupině aj.

Do redakce přišel nový tým redaktorů. Tím se pozměnil i obsah zpravodajů (příloha 2). Některé rubriky zůstaly téměř stejné jako rozhovory se soubory, diskuse o inscenaci, rozhovory s lektory a organizátory. Některé dostaly jinou tvář – např. reakce diváků po představení vytvořily tzv. *Slovomrak* (čti *Wordcloud*), výtvarně zajímavý obraz, který vznikl ze slov diváků pronesených v souvislosti s představením. Čím větším písmem byl výraz uveden, tím vícekrát jej diváci vyslovili. Mezi další patřil *Testosteron*, *Kripl rubrika* a svoje místo měly i texty semináře Od nápadu ke scénáři. V redakční radě pracovali Jan Mrázek, Lukáš Černý, Vít Malota (redaktoři); Luděk Horký a Jana Soprová (recenzenti); David Slížek (foto a zlom).

Diskusní kluby probíhaly opět na zahradě Malé scény. Mladí říkali své názory velmi otevřeně, ptali se souborů a Jakub Hulák vše moderoval s klidem a nadhledem. Názory lektorů-porotců jsou částečně zaznamenány ve zpravodajích Malá na Mladé. Tříčlenná porota pracovala ve složení Jana Mandlová, Petr Christov a Vladimír Fekar. (Výběr lektorů se chystá skoro rok dopředu, lektori bývají často z profesionálních divadel, dramaturgové, režiséři, hudebníci, v době MS zrovna zkoušejí nebo mají premiéru. Záměr, aby v porotě byli lidé z umělecké sféry a také někdo, kdo má přímou pedagogickou zkušenost s mladými, je nasnadě.)

Petr Christov (pedagog, tehdy vedoucí Katedry divadelní vědy FF UK a překladatel) se vyjádřil k otázce odlišnosti hodnocení studentského divadla na rozdíl od uvažování o „dospělé“ činohře: *„Obecně se od sebe liší každé hodnocení jednotlivých představení. U studentského divadla se k tomu přidává ještě jeden aspekt: herci, režiséři i autoři textů jsou často středoškoláci, tedy mladí lidé nezatížení předchozí zkušeností. Velmi často se poprvé potýkají s nějakým tématem, poprvé skrz divadlo něco hledají, a to je velmi cenné. A právě jim může debata o inscenaci nabídnout další pohledy, kterých si zatím nedokázali všimnout. Mohou se dozvědět, že divadlo není jenom to, co dělají oni, ale může mít spoustu různých podob. Pokud se kontinuálně účastní debat během celého festivalu, může jim to o divadle říct mnohem víc, než třeba nějaká přednáška.“*³⁶

V doprovodném programu jsme zhlédli dvě inspirativní představení. Pražský soubor ReLikty hmyzu nastudoval autorskou hru Šimona Stibůrka *Hamlet (chlapec, který zůstal naživu)*, surrealistickou kompozici o krizi mladého člověka, který začne pochybovat o světě kolem sebe. Text byl vystavěn z citací Shakespeara *Hamleta*, Kafkovy *Proměny*, knihy *Genesis*, *Harryho Pottera* od J. K. Rowlingové a dalších.

³⁶ CHRISTOV, Petr. S kamarády máme zvrhlý plán. *Mladá na Malý*. 2013, č. 2, str. 1.

Hana Voříšková (z Chocně) a MUZIGA přivezli *Pohyblivé obrázky*. Jednalo se o minipříběhy malých událostí mezi nebem a zemí. Oživé obrázky (kresba, plošné loutky, stínohra, létající předměty) hudebně doprovázeli Helena a Jiří Vedralovi.

Program festivalu byl doslova nabitý inscenacemi, přecházelo se z místa na místo, soubory si volily různé prostory ke hraní (zahradu, park, MS, RD s diváky na jevišti) a celý festival se stal velmi pestrým. Nebylo potřeba nabízet nějaký další doprovodný program. Posezením s kytarou a hudbou se zakončovaly noci (i rána) v příjemném baru Malé scény. I předváděčky práce jednotlivých seminářů našly svůj čas až v nočních hodinách. Proběhly ukázky ze čtení textů seminaristů Od nápadu ke scénáři, z hudebního semináře Za hlasem, z improvizace 3D-Impro a Magie masky. Utajeným tématem bylo *Probuzení*. Probuzení ze snu, probuzení viděné v divadelní inscenaci, probuzení tvořivosti, probuzení v divadle po náročné noci..., snad každý si našel nějaké probuzení na Mladé scéně 2013.

Lektorský sbor udělil tato ocenění:

- Patriku Kroftovi a Janu Pikousovi ze souboru Logicus Theatrális, České Budějovice **za text k inscenaci** *V zajetí logiky*
- Souboru Cink Cirk, Praha **za výtvarně-pohybové řešení** inscenace *Cink?*
- DS Saši Liškové, ZUŠ Jihlava **za inscenaci** *Rozpal mě, sakra!*
- Souboru Děti veselé **za scénickou interpretaci textu Elfriede Jelinek** v inscenaci *brigita heinze nenávidí*
- Souboru Roztočená Vrtule **za scénicko-režijní koncepci inscenace** *V sobě*

Do programu Jiráskova Hronova 2013 lektorský sbor doporučil inscenace *brigita heinze nenávidí* souboru Děti veselé, Olomouc, *Něco z Adriana* souboru Ročníkový soubor divadla Vydýcháno, Liberec a nominoval *Rozpal mě, sakra!* souboru DS Saši Liškové, Jihlava a *Barokní fugu* souboru TPS Magdaléna, Rychnov u Jablonce n. Nisou a *Cink?* souboru Cink Cirk, Praha.

Programová rada doporučila zabývat se myšlenkou hraní na dvou divadelních scénách současně pro polovinu diváků, neboť se všichni účastníci přehlídky už nevejdou do sálů a nemohou tak zhlédnout některá představení.

Inscenace MS 2013 a diskuse o nich nastolil otázku k úvaze:

- Kdy a jak používat znak, metaforu, symbol v inscenaci?

5.6. Mladá scéna 2014

6. ročník MS (12. ročník CP, 25. – 29. června 2014)

Přehlídka začala tradičně středečním zahájením v seminárních třídách. Netradiční bylo samo zahájení, pan starosta, Lenka Janyšová a místo Lenky Hulákové její manžel Jakub Hulák (delegován na několik dalších let) udělovali společně se zástupci ARTAMY a ministerstva kultury Lenkou Lázňovskou a Zuzanou Malcovou Cenu ministerstva kultury za neprofesionální divadelní a slovesné aktivity Haně Frankové.

Šestý ročník festivalu probíhal bezproblémově, v zaběhnutých kolejích. Nehrozí mu ale zevšednění, stereotyp? – „... *nehrozí, protože se jedná o festival studentský. To znamená, že je tu mezi účinkujícími zaručena účast výhradně mladých lidí a jejich pravidelná obměna (což vyplývá z toho, že mnohé soubory vznikají na středních školách a po odchodu z nich se buď rozpadnou, nebo přijde nová parta mladších studentů). To do jisté míry nese určité, někdy výrazné nedostatky, pokud jde o techniku řeči, pohybu, schopnost opravdové divadelní práce, někdy naivního přístupu k tématům, příp. snaze napodobovat klasické profesionální divadlo. Tyto nedostatky jsou ale vyváženy energií počátků, které se nic nevyrovná.*“³⁷

Bylo naplněno 6 studentských dílen a jedna pro vedoucí. Čtyři seminární dny zaplnily prostory gymnázia, tanečního sálu ZUŠ, Malé scény, ulice a různá zákoutí města.

V jakých seminářích se pracovalo:

- **Site-specific (S-S)** vedl Adam Krátký. Seminaristé hledali ve veřejném prostoru města místa k inspiraci, k divadelním a výtvarným akcím, intervencím. Pracovali nejenom s konkrétním prostorem, ale také třeba s tématem pohledu a zraku. Kolemjdoucí z Ústí byli diváci, ale i nejlepší herci jejich divadla (i když o tom sami nevěděli).
- **Scénografie (S)** pod vedením lektorky Renáty Pavlíčkové byl zaměřen na masku, kostým a loutku, byl laboratoří, zkoumající možnosti realizace dané hry inspirované *Kytici* Karla Jaromíra Erbena. Kladli si otázky a hledali odpovědi: Pro koho chceme hrát? Kdo hraje? Proč hrát a o čem? S čím hrát?
- **Hudebně-poetický (HP)** se Zuzkou Vodičkovou zval na workshop plný básní, zpěvu, tance a improvizací s hudbou! Seminaristé zkoušeli známá i neznámá hudebně-improvizační cvičení a tvořili i nová.

³⁷ SOPROVÁ, Jana. Mladá scéna 2014 aneb Hledání autenticity. *Amatérská scéna*. 2014, roč. 51, č. 4, str. 28-33.

- **Pohybový (P) aneb Střed-Vertikála-Spirála-Horizontála.** Práci na elementárních pohybových principech, vycházejících ze znalosti anatomie lidského těla, hledání pohybového materiálu, práci s prostorem, komunikaci ve skupině, integraci v uměleckém tvaru nabídl seminář, který vedl lektor Jiří Lössl.
- **Herecký (H)** vedla lektorka Hana Franková. Nabídla práci s krátkými výňatky z antických děl: „*Vlezeme si do ANTIKY a postavíme se v ní na VLASTNÍ nohy. Alespoň na jeden vratký KROK.*“ Společně se seminaristy hledali hereckou motivaci, její kořeny a příčiny s cílem najít si to své „proč“.
- **Hlasový (HL)** pod vedením lektorky Martiny Longinové si účastníci vyzkoušeli základní principy správné práce v oblasti techniky mluveného projevu. Hledali volný, přirozený a zdravě tvořený hlas jako základní projev osobnosti, pracovali s tělem v jeho aktivním uvolněném stavu, s jeho těžištěm, bránicí, rezonančními dutinami, zkoušeli si, jak technicky správně zvládnout sílu hlasu., aniž bychom ničili své hlasivky.
- **Ladění pohybem a tancem** (odpočinkový seminář pro pedagogy) vedla Lenka Jíšová a nabídla pohyb jako prostředek k vytváření vztahů mezi vnitřním a vnějším prostředím, prostředek komunikace. Zkoumání a ladění těla v jeho anatomické funkci, vnímání citlivosti těla a vnějšího prostoru, dechu a dalších kvalit vedoucí k vědomému pohybu.

Odborná rada vybrala na MS 15 souborů (z třiceti doporučených krajskými přehlídkami), přijelo jich 14. Šest bylo ze ZUŠ, čtyři z gymnázií, po jednom z OA, CVČ, SKS. a jeden spolek.

Experimentovalo se, hledala se autenticita, a to nejen v tématech inscenací, ale i v herectví a také v seminářích. Představení nám opět ukázala pestrou mozaiku žánrů i témat. Šest autorských projektů (z nich jeden měl kolektivní režii) nás vedlo k hlubšímu přemýšlení i po diskusích (projevovaly se tím, co očekáváme od studentské výpovědi (bez ohledu na hodnocení viděné inscenace):

- zrození nového života skrze **scénickou báseň beze slov s využitím videa**, kdy obraz ustupuje do pozadí a živě tvořený hudební doprovod skrze mikrofony vede příběh (divák zapojil více smyslů, např. zatopení dělohy vodou či naopak její odtok, zrození i první samostatné nadechnutí se tak staly nejen pasivně vnímaným obrazem, ale pro někoho až fyzickým prožitkem)
- **komunikace osob s výrazně upraveným jazykem** v absurdní hříčce, která po stránce obsahové postrádá smysl, ale s vhodně zvolenou stylizací – kostýmy, nalíčené bílé obličeje, výrazné herectví – se stane srozumitelnou

- **performerní prostor školní třídy** a pokus o hru o právu, bezpráví v jedné třídě a zneužitím učitele
- **scénické čtení autorského textu interpretovaného jednotlivými autorkami**, které dohromady tvořilo improvizovanou koláž na téma běh času
- pohybová **skládanka osobních výpovědí o svých problémech** podaná s drsnou otevřeností a upřímností, ale zároveň s určitou nadsázkou a humorem
- **novodobá pohádka z facebookového světa** o nesmělosti, osamělosti, o touze sdílet pocity, názory a zážitky, ale i o neschopnosti, neochotě či studu komunikovat jinak
- **scénický tanec bez příběhu**, kde hudba může být tématem – vnímání přes smysly a emoce

Další soubory pracovaly s předlohami, a tak jsme se mohli (spíš jen částečně, protože dochází ke značným úpravám textů) seznámit s autory: D. Keyem – *Růže pro Algernon*, S. Stephensem – *Punk rock*, S. Kribusem – *Amerika*, F. K. Tashlinem – *Medvěd, který nebyl*, N. La Butem – *Tlustý prase*, s volným překladem anglické hry *Hitch Cock*, Ch. Brücknerové – *Neproslovené promluvy rozhořčených žen*.

Soubory nabízely (kromě výše uvedených autorských inscenací) i témata hledání sama sebe, svobody v sobě, kdo jsem a co od sebe a okolí očekávám, manipulace, život s pravidly, ekologické téma a pomíjivost života, postavení jedince ve společnosti a jedinec proti společnosti.

Diskuse opět moderoval Jakub Hulák, a pokud zrovna nepršelo, bouřlivě se diskutovalo v zahradě u Malé scény. Často se ozýval názor – „věřil jsem jim to“ a i opak. Lektori-porotci ve složení Jiřina Lhotská, Vladimír Fekar a Petr Váša naslouchali mladému publiku a do diskusí vstupovali až po „vyřikání si všech dojmů a názorů mezi studenty“. Jejich připomínky k inscenacím jsou zachyceny ve zpravodajích (příloha 2), stejně tak recenze, které psali Jana Soprová, Petra Jirásková a Otto Linhart. Několikrát byl zmíněn názor: autentické herectví versus vykonstruované herectví versus exhibicionismus.

Každý lektor i recenzent přistupuje k hodnocení různým způsobem. Otázku, čím by se měl porotce řídit, co by měl dodržovat a čeho se vyvarovat, si klade mnoho vedoucích, režisérů i herců amatérského divadla. Vladimír Fekar, dramaturg zlínského divadla, říká: „*Myslím, že by především měl hledat cestu k tvaru, který právě vidí. Nevytvořit si svou vnitřní režijní verzi a vmucovat, jak inscenace má vypadat. To není vždy jednoduché.*“

Porotce se nejdříve pokouší pochopit a pojmenovat, o co souboru šlo, a potom může klást hypotetické otázky, proč vše nefunguje ideálně v některých složkách a v čem by bylo možné tu inscenaci oživit, zdokonalit, zkrátka udělat ji atraktivnější. Na mladých souborech mě baví jejich svébytný způsob myšlení.

*Tvar nemusí být úplně dokonalý, když ale vidím, že inscenaci berou za svou a nekopírují předchozí divadelní modely a postupy, tak je to pro mě sugestivnější a opravdovější, než tzv. „interpretační divadlo“.*³⁸

Opět vycházely zpravodaje (4 čísla na místě a páté internetově). Redakce pracovala ve stejném složení jako v předchozím roce – Jan Mrázek, Lukáš Černý, Vít Malota (redaktoři), David Slížek (foto a zlom). Většina rubrik zůstala zachována, chyběly příspěvky písničáka semináře, který se v roce 2014 nenabízel. Nově byla vytvořena soutěž o vytvoření vlastního HAIKU, rubrika *Malotovův koktejl* a větší prostor byl dán představení lektorů.

Doprovodný program vyplnil výlet po mokřích cestách ústeckých lesů, zakončený překvapením na cestě (z důvodu deště na zahradě u Malé scény). Martin Hak vyprávěl několik příběhů – Martin věří, že příběh a jeho živé vyprávění je tím nejúžasnějším dorozumívacím prostředkem, že vypravěčské řemeslo je tu pro ty, které dorozumívání zajímá víc, než komunikace. Večer se zakončil tradičním opékáním buřtů a sýrů tentokrát také u Malé scény.

Druhé inspirativní představení patřilo Divadlu Ludus z Bratislavy. Peter Kuba vytvořil současné divadelní pojetí Gogolových *Bláznových zápisků* s názvem *Akta psychopata*. Jediný herec (Kamil Kollárik) vystřídá v průběhu představení více poloh, pohlaví, zobrazí několik postav, psů, šéfů a procesů.

Utajené téma přehlídky: co znamená *Postavit se na vlastní nohy*? Nejhezčí stání bylo, když všichni stáli s roztaženými deštníky s logem Malé scény a čekali, až přestane pršet. A to byl i čas k dalšímu přemýšlení o tématu.

Na závěr přehlídky lektorský sbor 6. ročníku Mladé scény 2014 udělil tato ocenění:

- souboru Bubliny, DŠ Svitavy **Cenu za inscenaci** *Medvěd!?!*
- souboru Mladivadlo, ZUŠ Litoměřice **Cenu za inscenaci** *Jedno slovo za druhé*
- souboru Jednabáseň, ZUŠ Praha – Kunratice **Cenu za inscenaci** *A teď tu tvou slabomyslnou ...*
- souboru Liberi in utero, ZUŠ Olomouc **Cenu za scénický koncept** *Lanugo*
- souboru Blazeování, Ostrava **Cenu za soulad tématu, prostoru a hereckých prostředků** v inscenaci *Hodina pravdy*
- souboru TPS, Rychnov u Jablonce n. N. **Cenu za taneční ztvárnění** *Koho chleba jíš, toho píseň zpívej*

³⁸ FEKAR, Vladimír. Je těžké být sám sebou. *Mladá na Malý*. 2014, č. 2, str. 1

Do programu Jiráskova Hronova 2014 byly nominovány dva bloky inscenací:

A teď tu svou slabomyslnou ..., ZUŠ Praha a *Z@visláci*, Torzo na druhou, ZUŠ Turnov

Medvěd !?!, Bubliny, DŠ Svitavy, *Lanugo*, Liberi in utero, ZUŠ I. Krejčího, Olomouc a *Jedno slovo za druhé*, Mladivadlo, ZUŠ Litoměřice

Inscenace MS 2014 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Čím by se měl porotce přehlídky řídit, co by měl dodržovat a čeho se vyvarovat?
- Kdy je vhodné použít stylizované herectví?
- Jak a kdy se vyvarovat psychologizování v herectví?

5.7. Mladá scéna 2015

7. ročník MS (13. ročník CP), 24. – 28. června 2015

Příprava sedmého ročníku přehlídky byla velmi hektická, obtížná a časově náročná. Na poslední chvíli proběhly nečekané změny v hrajících souborech, v hracích časech, u zkoušek souborů, hotové tištěné materiály bylo nutné přepracovat, probíhala složitá komunikace s některými vedoucími souborů aj. To vše v týdnu před vlastní akcí. Zkušený tým organizátorů nepodlehł komplikovaným přípravám a přehlídka proběhla, byť s velkou dávkou improvizace, fantazie a kouzlení.

Ze 14 krajských přehlídek bylo na Mladou scénu 2015 doporučeno 26 inscenací. Do programu bylo zařazeno 15 inscenací, ale odehráno jen 14 – na Mladou scénu je tradičně velký převis doporučených představení vůči počtu hracích míst.

Na otázky jakým způsobem se provádí výběr a na co se klade důraz v dramaturgii festivalu, odpovídal Jakub Hulák (pracovník NIPOS-ARTAMA, který měl studentské divadlo ve své gesci): „*Zasedne odborná rada, která se z velké části sestává z lidí, kteří byli na krajských přehlídkách v porotě. Dají se na stůl všechna doporučení: máme k dispozici posudky, fotky i texty, hlavně ale o inscenacích přímo na místě referují jednotliví členové rady. Rada se pak na základě podkladů dohodne, které věci by v programu určitě neměly chybět, a naopak které nejsou pro celostátní přehlídku tak zajímavé. Snažíme se ale uplatnit i hledisko žánrové pestrosti, aby byly zastoupeny různé druhy divadla a nešlo jen o počty doporučujících hlasů. Tento způsob se určitě nedá označit za zcela spravedlivý, těžko se to ale dá dělat jinak.*

Z mého hlediska je prioritou, aby se tu opravdu objevilo to nejzajímavější. Byla by škoda, abychom v zájmu snahy o pestrost vynechali věc, která má kvality, je na úrovni celostátní přehlídky a je zajímavá. Tahle přehlídka je hodně specifická právě svou pestrostí. Jiné přehlídky jsou druhově vymezené, u dětského divadla je práce s dětmi také podobná, zatímco mladé soubory jsou hodně rozrůzněné. Tady v Ústí možná převažují soubory ze základních uměleckých škol, které pracují pod určitým pedagogem, se kterým vyrostly. Oblast mladého divadla ale zahrnuje i soubory, které se daly dohromady samy, je to parta lidí, která nemá žádného šéfa, žádné pedagogické vedení. To je na přehlídce zajímavé. Nikde rozrůzněnost nevnímám tolik, jako u mladého divadla, je nejen v žánru výsledku, ale vůbec v přístupu k práci. Sřet přístupů je pro mě zde na přehlídce to nejzajímavější. Proto by byla škoda brát soubory jenom ze ZUŠ.“³⁹

Semináře opět zahájily přehlídku. Bylo zaplněno sedm dílen cca devadesáti seminaristy (nejen z řad hrajících). Jako každý rok měla přehlídka své utajené téma, kterým se mohli lektoři seminářů i redaktoři inspirovat, tentokrát to byla *Paměť*. V jakých dílnách se pracovalo:

- **Divadlo místa a paměti** pod vedením Romana Černíka neslo podtitul **Site-specific nebo divadelní archeologie?** Seminaristy zajímala známá i neznámá místa v Ústí nad Orlicí – půjdeme po jejich i své paměti. Prostor může být scénografem a choreografem, věda může být dramaturgem.
- **Tvůrčí psaní** vedla Gabriela Sittová. Nabízela techniku volného psaní, účastníci tvořili živé obrazy jako klíčové momenty v příběhu, zažili prostorové aktivity, aby pak dokázali smysluplně psát. Zabývali se vztahem psaní a paměť: co má cenu vůbec psát, aby to po nás někdo četl.
- **Vyprávěčské dovednosti** nabízela Jana Machalíková. Seminaristé získávali dovednosti, jak zaujmout posluchače, jak ovládnout mimiku, gestiku, posturiku, jak udržet divákovu pozornost. Zabývali se významem živého očního kontaktu i autenticitou projevu. Vše praktikovali na improvizovaném vyprávění i na vyprávění konkrétních textů.
- **Strukturovaná improvizace** se zabývala vědomou prací s hlasem a pohybem, naladěním na partnera a základům improvizčních technik. Prozkoumané možnosti pak využívali ke strukturované improvizaci, kdy se může stát cokoliv. Dílna pracovala pod vedením Ladislava Kardy a Michaely Raisové.

³⁹ HULÁK, Jakub. Vždycky hledám osobní výpověď člověka. *Mladá na Malý*. 2015/A, č. 1, str. 1.

- **Tělo a pohyb** byl zaměřen na lepší poznání vlastního těla a porozumění jeho pohybovým možnostem prostřednictvím práce s představami a emocemi, a to v kontaktu s partnerem nebo ve skupině. Andrea Popovská vedla studenty k pochopení a osvojení základních principů pohybové a kontaktní improvizace.
- **Hlasování** vedla Anna Friedländerová. Jednalo se o dílnu věnovanou hlasu a jeho možnostem. Seminaristé zpívali, chrochtali, křičeli, šeptali, mlaskali, rezonovali... Hráli si s hlasem a zkoumali ho. Prostřednictvím hlasu vytvářeli příběhy, postavy a krajiny.
- **Setkání s Janou Pilátovou** (odpočinkový seminář pro pedagogy) byl zaměřen na divadelně-antropologické akce. Sledování videí a učení se navzájem tím, čeho si kdo všímal a jak to chápal.

Představení sehrálo 14 souborů. Osm souborů bylo ze ZUŠ, dva ze SPgŠ, dva spolky a dva samostatné DS. Jeden soubor měl kolektivní režii, ostatní pracovaly pod vedením jednoho režiséra (často soubory uvádějí např. režisér a soubor).

Témata, která se v tomto roce objevila, byla vyrovnávání se se vztahem k rodičům; hledání smyslu života, vlastní identity; puberta a hledání sama sebe; totalita a obavy z komunismu; intimní téma těhotenství (potrat, život versus smrt); trapnost (team-buildingy, muzikály); muž a žena a svoboda; alternativní rodina, homosexualita. Viděli jsme i inscenace, které žádné téma nepřinášely, chtěly jen pobavit. Anebo vypadaly, že jsou vytvořené pro školní akademii...

V této souvislosti je asi vhodné se zamyslet nad směřováním Mladé scény v budoucnu. Jakub Hulák vyjádřil svůj pocit slovy: „*Upřímně řečeno, jsem nervózní z toho, jak různé jsou lektorské sbory na krajských přehlídkách a jak různá kritéria pro výběr mají. Je znát, že v některých lektorských sborech není nikdo, kdo by byl na celostátní přehlídce a věděl, jak to tu vypadá. Neznají celostátní kontext, tím pádem jsou i reference o inscenacích matoucí. Pak se vedle sebe dostanou věci, které jsou kvalitativně nesrovnatelné. Kvalita samozřejmě není jediné hledisko, občas jsou ale rozdíly až propastné. Lektorům chybí často zkušenost pedagogická, a tak vnímají čistě výsledek. Jako nejlepší pak vyhodnotí inscenaci, kde jsou děti opravdu zmanipulované do hry na dospělé divadlo, což je pro mě nepřijatelné. Postupují věci, které mají nulový tvůrčí vklad a je to jen nápodoba. Třeba studenti mají i nějaké dovednosti, ale je to jen mechanické předvádění těch dovedností. Mrzí mě, že se tyhle věci z krajů dostávají. U dětského divadla tohle není, lidé jsou hodně na jedné lodi. Existuje tam nějaké všeobecné povědomí o tom, jak by kvalitní, dobře odvedené dětské divadlo mělo vypadat.*

V mladém divadle tohle obecné povědomí chybí. Je to do jisté míry logické, je to dáno tou obrovskou rozrůzněností. Nevím, jestli je vůbec možné, aby to bylo jinak. ⁴⁰

V každém ročníku Mladé scény jsou inscenace, které přinášejí silnou a jasnou výpověď. Ta zazněla např. od TPS Magdaléna v tanečním pojetí inscenace *Oněgin byl Rusák aneb v Praze svůj čas maříš – za rohem je Paříž*. Propojuje se zde téma přehlídky (paměť) a téma inscenace, která sděluje: nezapomeňte, komunismus se vrací, společnost se ubírá špatným směrem.

Představení, která pracovala s předlohou, si volila náměty u autorů: Z. Ferenczové – *Vyskočit z kůže*, L. Kábrtové – *Koho vypijou lišky*, M. Cunninghama – *Domov na konci světa*, B. Němcové – *Divá Bára*, V. Klimáčka – *Nízkočuchý život*, I. Douskové – *Oněgin byl Rusák*, J. M. de Beaumonta – *Kráska a zvíře*, C. Castillonové – *Havěť*. Pět souborů vytvořilo autorské projekty bez literárních předloh.

Divák měl možnost zhlédnout činohru s psychorealistickým herectvím, hru jako rituální obřad, pokusy o satirickou komedii, grotesku, reality-show, surovou pohádku (částečně s loutkovými prvky), apelativní pohybové divadlo, vše s různou mírou stylizace a chutí experimentovat. Dále jsme viděli i dvě interpretační divadla, založená na předem napsané hře, kterou si inscenátoři po svém vyložili, osvojili a naplnili.

Objevil se i pokus o fyzické divadlo, který v kategorii studentů dosud nebyl přítomen. V inscenaci *A kráska, zvíře...* šlo o pohybovou performanci beze slov, o experiment, který není podívanou pro každého. Mnozí diváci z ní pocíťovali téměř fyzickou bolest. Herec a herečka do sebe (a sebou) zcela reálně naturalisticky bili, čímž diváka vytrhávali z vnímání obrazu do reality. Stalo se ale, že se divák přestal zajímat, jaké významy nesou jednání postav a měl strach o herce (herec se zranil o reflektor). Zajímavá byla diskuse lektorů-porotců k představení. Vybráno z rubriky Diskuse o inscenaci zpravodaje Mladá na malý: ***Zuzana Jirsová: *Kdybych tu nebyla pracovně, z představení bych utekla. Nekritizuju představení, protože tomuto způsobu divadla nerozumím.* *** Karel Tománek: *Byla to velmi zajímavá zkušenost. Základní konvencí divadla je, že se jako divák přicházím dívat na něco, co není reálné, co je vymyšlené. Při představení jsem ale herce začal stále více vnímat ne jako postavy, ale jako mladé lidi, kteří provádějí nějakou fyzickou akci na hranici ublížení. Je na souboru, zda se přikloní ke klasickému kukátkovému divadlu, nebo se bude pokoušet o jiný druh divadla.*

⁴⁰ HULÁK, Jakub. Vždycky hledám osobní výpověď člověka. *Mladá na Malý*. 2015/B, č. 1, str. 10.

*** *Vladimír Fekar: Je zajímavé, že muž se ve zvíře nepromění ve chvíli, kdy vchází žena, ale běsi jím cloumají už dříve. Hrozně mě baví, že v přístupu souboru je spíš intuice než promyšlenost, a to mě vlastně velmi příjemně dráždilo.*“⁴¹

Inspirativní představení patřilo studentům KALD DAMU. Volně podle Karla Maye nastudovali hru *Vinnetou aneb kámoš je víc jak zlato z Nugget-Tsilu*. Inscenace využívala na divadle tradiční filmové principy jako střih, švenkování, kamerovou jízdu a zároveň pracovala s kombinací živých herců a loutek, které nahrazovali (u filmu běžnou) změnu měřítka. Loutky i herci pak hráli ve výseči, která opět odkazovala k ohraničenému filmovému plátnu, aby z ní ve finále opět vystoupila do divadelního prostoru.

Hojně navštěvované diskuse na zahradě s moderátorem Jakubem Hulákem, výlet na vrchol Ústí a zajímavě a vtipně pojímaný zpravodaj *Mladá na Malý* s šikovnými a nápaditými redaktory a zkušenými recenzenty byly jistotou stávajícího ročníku festivalu. (příloha 2). Redakce *Mladé scény 2015*: Petra Jirásková, Jan Mrázek, Vít Malota (redaktoři), Jana Soprová, Luděk Richter (recenze), David Slížek (foto a zlom).

Předváděčky na chvíli rozzářily spící město, neboť se konaly v klidové zóně Kociánka v sobotní podvečer. Svůj výstup ze seminářů měly dílny Divadlo místa a paměti, Strukturovaná improvizace a v Malé scéně pak Vypravěčské dovednosti.

Lektorský sbor udělil v závěru přehlídky ocenění pro rok 2015.

Ceny:

- **za scénografické pojetí a inscenační koncept s přihlédnutím k hereckým výkonům** v inscenaci *Paprsky slunce*, 11,5 kilogramu, Jaroměř, Praha, Tuhaň
- **za dramaturgickou práci a režijně-dramaturgický koncept s přihlédnutím k hereckým výkonům** v inscenaci *Propadlý lístek*, Červiven, SPgŠ Krnov
- **za choreografii a taneční provedení** inscenace *Oněgin byl Rusák aneb v Praze svůj čas máš – za rohem je Paříž*, TS Magdaléna, Rychnov u Jablonce n. Nisou
- **za režijní interpretaci dramatického textu s přihlédnutím k hereckým výkonům** v inscenaci *Vyskočit z kůže*, OLDstars, Praha
- **za inspirativní přístup** v inscenaci *A kráska, zvíře...*, Odřený lokty, Olomouc

Čestná uznání:

- **za kolektivní práci na autorské inscenaci** *Co bys chtěl! Čtvrtek Večer?* ZUŠ Most
- **za hereckou souhru ve stylizovaném jevištním tvaru** v inscenaci *Koho vypijou lišky*, Zhasni! ZUŠ Uničov
- **za metaforický přístup k dramatickému textu** v inscenaci *Vyskočit z kůže*, RS divadla Vydýcháno, ZUŠ Liberec

⁴¹ *Mladá na Malý*, 2015, str. 7

Nominaci na Jiráskův Hronov 2015 získaly inscenace *Propadlý lístek*, Červiven, SPgŠ Krnov; *Oněgin byl Rusák aneb v Praze svůj čas maříš – za rohem je Paříž*, Magdaléna, Rychnov u Jablonce n. Nisou a doporučení na JH *Vyskočit z kůže*, OLDstars, Praha a *A kráska, zvíře...*, Odřený lokty, Olomouc.

Inscenace MS 2015 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Jaké je vnímání diváka, když se bojí o zdraví (život) herce na jevišti? Je to součást fyzického divadla?
- Fyzické divadlo a studentský soubor?

5.8. Mladá scéna 2016

8. ročník MS (14. ročník CP), 22. – 26. června 2016

Osmého ročníku této Mladé scény se zúčastnilo mimořádné množství cca sto osmdesáti divadelníků. Pro jeho charakterizaci může posloužit rozhovor, který se mnou, jako pořadatelkou, vedla Petra Jirásková:

„Lenko, Jak hodnotíš letošní ročník?

Přehlídka byla letos v takovém standardu, který jsme za poslední roky nastolili. Nevidím tu nic výjimečného a nic zásadně negativního. Myslím, že se letos velmi podařil výlet, který si opravdu všichni užívali. Až jsem litovala, že se páteční závěrečná beseda nekonala přímo na kopci.

Jsou semináře na MS přístupné i souborům, které tu nevystupují?

Ano, dokonce letos jsou tu tři celé soubory, které nevystupovaly a přijely přímo do seminářů. V tom je letošní ročník možná trošku jiný. Běžně takto jezdí jedinci.

Jak je na tom Mladá scéna s kapacitou? Je ještě kam růst?

Kapacita pro hraní je v Ústí, myslím si, dostačující. Není tu jen Malá scéna, ale máme i kulturní dům. Prostor, kde by se dalo hrát, je dostatek. Složitější je to ve chvíli, kdy by mělo být více diváků, pak nám Malá scéna začíná být malá. V tu chvíli by se nabízela alternativa jet dvě představení proti sobě. Kapacita ubytování, kdy téměř všichni spíme ve škole, na gymnáziu, je myslím zatím dostačující. Hotely a ubytovny rovněž zatím stačí.

Paralelní představení jsou kurs, kam bys chtěla Mladou scénu směřovat?

To je hodně na diskusi s ARTAMOU a s Jakubem Hulákem. Není to nemožné a já osobně to jako možnou budoucnost vidím.

Co orlickoústecká veřejnost, jaký ta má vztah k Mladé scéně?

Jsem ráda, že se veřejnost o přehlídku zajímá. Mám pocit, že se občas veřejnost i vyskytuje v sále, ale jelikož je kapacita menší, moc lidí se sem nevejde. Vlastně s letošním ročníkem Mladé scény mám jeden problém, a tím je inspirativní představení. Letos se nám nepodařilo dovézt představení pro širší veřejnost, a to by nemělo být.

Jak jsi spokojená s programem přehlídky?

To je těžké. V každém roce se objeví představení, která zaujmou více a představení, o kterých mnozí pochybují, zda tu vůbec měla být. Letos mám pocit, že tu byla představení, která byla na hraně celostátní přehlídky. Často mi připadala oproti minulým přehlídkám jako drobníčky.

Nesouvisí to s délkou, ale jde o divadelní dodělanost, od světla a muziky až po téma, které tam soubory chtějí předat. Letos v tomto nejsme na takové úrovni jako v minulých letech. Myslím si, že programová rada by pro další roky měla ještě zvážit, jakou formou vybírat představení na celostátní přehlídku. Pomohlo by, kdybychom na programové radě měli z doporučených představení ukázky, záznamy. Stane se, že porotce napíše hodnocení, a my nemáme ani fotky, ani video. Pak je rada zcela odkázaná na to, co je napsáno od porotce na papíře, případně, co řekne porotce, který na přehlídce byl. Kdyby se rada alespoň na část inscenace podívala, bylo by možné si lépe udělat názor na hru, o které se hlasuje, zda se má dostat na celostátní přehlídku. To mi letos chybělo.“

Do programu tohoto ročníku bylo zařazeno 15 inscenací z dvaceti tří doporučených krajskými přehlídkami. Většina souborů využila možnosti zúčastnit se přehlídky od začátku do konce, proto byla kapacita Malé scény během většiny představení přeplněna. Utajeným tématem byly *Sny*, co se nám zdají, i ty, co se nám plní v roce.

Proběhlo sedm seminářů s cca devadesáti účastníky. Jaké dílny byly otevřeny a co nabízely?

- **Utajené (hudební) sny** byly určeny všem, kteří rádi sní a hudbu rádi tvoří, poslouchají, hrají nebo zpívají. Vedl ji lektor Miloš Orson Štědroň a nabízel pátrání po snech v hudbě, spojení snů a hudby, zda se ve snech objevuje hudba a kdo se těmi sny zabýval. Snažil se ukázat obecné principy v hudbě, které se dají použít v divadle.
- **Fyzické básnictví** s Petrem Vášou bylo zaměřeno na propojování řečového, hlasového a pohybového sebevyjádření se zpracováním individuálně zvoleného tématu.

- **Jak na začátky a konce & to ostatní mezi tím (seminář psaní).** Slova a věty. Nápady a náměty. Zápletky a příběhy. Povídky a scénáře. Pokusy a omyly. Taky rady a základy: Třikrát čti, jednou piš. Piš tak, aby se kritik nažral a povídka zůstala celá. Co můžeš napsat dnes, neodkládej na zítřek. A mnoho dalších nabídek a povzbuzení dodával seminaristům lektor Martin Kolář.
- **Neutralita versus exprese (herecký seminář).** Na jednoduchých hereckých etudách si účastníci divadelní dílny vyzkoušeli práci se svým tělem, gestickým výrazem, od neutrality až po silnou emoci. Jak vlastně vypadá neutrální výraz, neutrální chůze? Jaké jsou naše emoce? Jak ovlivňují okolí, jak nás ovlivní emoce dalších lidí? To vše si účastníci mohli vyzkoušet pod vedením Halky Třešňákové.
- **Pohybový seminář** s Veronikou Vaculíkovou byl zaměřen na práci s tělem prostřednictvím tance, pohybového vyjádření a fyzického herectví. Jednalo se o tvůrčí proces na základě improvizací, o vytváření vlastního pohybového slovníku, práci s energií, rytmem a dynamikou pohybu, o osvojení si práce s představivostí a fantazií, prohloubení vnímání a citlivosti vůči partnerovi či skupině a v neposlední řadě vůči sobě samému.
- **Site-specific** vedl Roman Černík. Nabízel účastníkům cestu k site-specific a praktickou zkušenost na práci s lokální historií a jejími odkazy k současnému dění, možnost vyzkoušet si různé cesty performativní práce s konkrétními odkazy na místní historii i místní politická témata a zažít si cesty umělecké intervence a divadelní akce vztahující se k místním tématům.
- **Dramaturgie vznikajícího příběhu** (odpočinkový seminář pro pedagogy) s lektorem Vladimírem Fekarem nabízel příběhy předmětů, příběhy obyčejných slov, příběhy ze snů. Logika a iracionalita, realita a surrealita ve vyprávění a dramatické situaci.

K nepatrné proměně došlo v lektorském sboru – porotců. Do tříčlenného týmu byl přiřazen tajemník poroty i píšící recenzent, kteří se pak také mohli vyjadřovat k inscenacím v diskusi. Pro tento rok vznikl tým Jiřina Lhotská (učitelka ZUŠ), Vladimír Fekar (dramaturg), Ivo Kristián Kubák (režisér), Jakub Hulák (tajemník poroty a moderátor diskusí), Jana Soprová (píšící recenzentka).

Lektoři hodnotili inscenace, které přivezli studenti sedmi ZUŠ, čtyř gymnázií, po jednom ze SSPTA, MKS a dvou spolků. Všechny soubory připravovaly svoje divadelní výstupy s vedoucím-režisérem.

Zhlédli jsme pět autorských her, jejichž úroveň se značně lišila. Od inscenací téměř nepoznamenaných divadelním umem (typ zábavy školní akademie) jak při psaní scénáře, tak při tvorbě inscenace, přes hru dobře napsanou, ale s bobtnajícím rezervoárem nápadů, z nichž by bylo možná lépe vybrat jen některé (divák v nich bloudí), až ke kultivované divadelní hříčce, která nesla i téma.

Předlohy, z nichž některé scénáře vycházely, patřily autorům a dílům: V. Havel – *Ela, Hela a stop a Motomorfózy*; S. Lebeauová – *Lidožroutek*; *Italské pohádky* – vypráví Marie Krulichová; J. Freyová – *Falešná volnost*; S. Silverstein – *Jen jestli si nevymýšlíš*; A. A. Milne – *Medvídek Pú*; V. Havel – *Zahradní slavnost*; Z. Filipovicová, M. Challengerová – *Umlčené hlasy*; G. Orwell – *Farma zvířat*; I. Wernisch a jeho sbírky.

Po skončení každého představení redaktoři zjišťovali názory diváků a vytvářeli z nich již v předchozím ročníku vysvětlený slovomrak. Nápaditě poskládaný obrázek podává zajímavé sdělení o jednotlivých inscenacích, koresponduje s následnou diskusí. Slovomraky přehlídkových představení měly např. tuto podobu:

Témata inscenací, o kterých se diskutovalo: mládež, alkohol, tragédie smrti versus zodpovědnost, obava z trestu; estetické zásady a vztahy v nezvyklém prostředí autostopu; co je divadlo?; řešení jinakosti, handicapů, závislostí u mladých; vyrovnání se s prožitým traumatem; s přibývajícím dospělostí přichází ztráta snů a iluzí; hledání cesty životem?; pokus o konfrontaci životů historických mučedníků Jany z Arku a Jana Husa; válka jako válečný konflikt ale i osobní války v životech dívek; komunismus; vznik totality; vernisáž jako setkání se současnými vztahy ve společnosti. Několik inscenací téma nehledalo, užívalo si jen radost ze hry.

V rámci doprovodného programu se uskutečnil *Večer fyzického básnictví* Petra Váši. Dále proběhly ukázky ze seminářů, tzv. předváděčky, s frekventanty site-specific Romana Černíka, autorského psaní Martina Koláře a pohybového semináře Veroniky Vaculíkové. Po krátké prezentaci na Malé scéně jsme s několika specifickými zastávkami prošli městem a pak v Roškotově divadle vyslechli ukázky autorského psaní a zhlédli taneční gratulace k dobré práci.

V průběhu přehlídky vyšla čtyři čísla zpravodajů a páté online. (příloha 2) Osvědčená redakční rada se opět sešla ve složení Petra Jirásková, Jan Mrázek, Vít Malota (redakce) a David Slížek (foto a zlom). K pravidelným rubrikám přibýly osobní příspěvky redaktorů *Vítův roh* a *Honzovy kruhy*, *Chvilka poezie* a texty ze semináře Autorského psaní.

Lektorský sbor Mladé scény 2016 udělil

CENY:

- **za inscenaci** *Jidelna aneb Vařím, vaříš, vaříme...*, souboru KUK! při ZUŠ Štítného 3 Praha
- **za osobitou poetiku** v inscenaci *Werniscház*, souboru Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí
- **za autorskou výpověď** v inscenaci *Abstraktní žvýkačka*, souboru Torzo na druhou, ZUŠ Turnov
- **za dramaturgii a koncepci** inscenace *Lidožroutek*, souboru DeMentosky, ZUŠ Roberta Schumanna, Aš
- **za volbu tématu a práci s ním** v inscenaci *Veronika*, souboru DIPACÁPI, Praha 5

OCENĚNÍ za herecký výkon:

- **Terezii Soběslavové a Lence Skalické** v postavách Ely a Hely v představení inscenace *Ela, Hela a stop* souboru Charlieho Foxíci z Gymnázia Jiřího z Poděbrad, Poděbrady
- **Elišce Fejkové a Vlastimilu Žvakovi** v postavách tajemnice a tajemníka v představení inscenace *Zahradní slavnost (část II. jednání)* souboru Zdividla, Ostrava
- **Adéle Koupilové** v postavě Veroniky v inscenaci *Veronika* souboru DIPACÁPI, Divadlo pro Zličín, Praha 5

Lektorský sbor nominoval na Jiráskův Hronov představení *Jidelna aneb Vařím, vaříš, vaříme...* souboru KUK! při ZUŠ Štítného Praha 3 a doporučil *Werniscház*, Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí a *Abstraktní žvýkačka*, Torzo na druhou, ZUŠ Turnov.

Inscenace MS 2016 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Jak vzniká hudebním doprovod k inscenaci nebo jak soubor vybírá hudbu pro svoji inscenaci?
- Co je divadlo? Co je hříčka pro školní akademii? – ve vztahu k národní přehlídce?
- Autor hry a režisér jsou jedna a tatáž na osoba. Může to mít nějaká úskalí při vzniku inscenace?

5.9. Mladá scéna 2017

9. ročník MS (15. ročník CP), 21. - 25. června 2017

Podeváté se rozjela přehlídka, která pro většinu návštěvníků je už samozřejmostí a pravidelnou položkou v diáři. Přehlídky se zúčastnilo neuvěřitelných cca 230 účastníků – členů souborů, lektorů, seminaristů, hostů a organizátorů.

Co všechno bylo před jejím rozjezdem nutné zařídit a zajistit? Na to odpovídali organizátoři z ARTAMY a Malé scény: *„Mladá scéna začíná krajskými přehlídkami, které přímo nepořádáme, ale koordinujeme je prostřednictvím propozic. Dále svoláváme programovou radu, která dostane na stůl všechna doporučení z krajských přehlídek a z těch pak vybírá inscenace do programu Mladé scény. Dále domlouváme lektorský sbor, lektory seminářů a redakci. Po programové radě do toho zásadně vstupuje Malá scéna.“*⁴²

*„V momentě, kdy víme, které soubory tu budou hrát, začneme zajišťovat hrací místa, technické požadavky, ubytování, stravu, prostory pro semináře, zkrátka veškerou organizaci v místě. K tomu zajišťujeme i financování přehlídky. Nejprve musíme získat dotaci Ministerstva kultury, Pardubického kraje a města Ústí nad Orlicí, případně hledáme další sponzory. Pak můžeme uhradit ubytování, lektorné, příspěvky na dopravu, techniky, propagaci a další náklady s přehlídkou spojené. (Hrající soubory mají zdarma ubytování v tělocvičně, dvakrát denně teplé jídlo a poměrně vysoký příspěvek na dopravu. Kromě toho každý účastník dostane dárek.) Při tom všem neustále společně komunikujeme s ARTAMOU a řešíme nejrůznější detaily – jak bude vypadat grafika, kam dáme jaká loga... Bez vzájemné spolupráce by přehlídka nemohla fungovat tak dobře, jak funguje.“*⁴³

⁴² HULÁK, Jakub. Bez spolupráce by přehlídka nemohla fungovat tak dobře, jak funguje. *Mladá na Malý*. 2017, č. 1, str. 1.

⁴³ JANYŠOVÁ, Lenka. Bez spolupráce by přehlídka nemohla fungovat tak dobře, jak funguje. *Mladá na Malý*. 2017, č. 1, str.1.

V tomto ročníku bylo otevřeno a zaplněno sedm tvůrčích dílen (92 účastníků):

- **Neutrální maska** nabízela pohybový workshop vycházející z metody Jacquesa Lecoqa. Maska se stává očima, naše tělo tváří. Zdánlivě neměnná maska odráží citové stavy herce, dílna objevovala vlastní tělo skrze imaginaci pod vedením lektorky Veroniky Poldauf Riedlbauchové.
- **Zvuk – Tělo – Prostor** se zabýval zvukem, způsoby jeho vnímání a produkce se zaměřením na jeho základní vztahy k tělu a prostoru. Cílem bylo rozšířit běžnou tvůrčí pozornost, utvořit si specifický vztah k prostoru, a to prostřednictvím zvuku a základních metod site-specific. Seminaristé aktivně poslouchali prostředí a pracovali s field recording (audio nahrávka vyrobená mimo nahrávací studio) pod vedením lektorky Heidi Hornáčkové.
- **Improvizace – Skok do neznáma** s lektorkou Janou Machalíkovou zkoušela se seminaristy být tady a teď přítomni celým tělem, dostat se za hranice jistoty vtípu a osvědčených „impro-her“ k hereckému výrazu přes vlastní prožitek.
- **Pohybový seminář** s Veronikou Vaculíkovou byl zaměřen na tvůrčí práci s tělem prostřednictvím tance, pohybového vyjádření a fyzického herectví. Vedl k osvojení práce s představivostí a fantazií, prohloubení vnímání a citlivosti vůči partnerovi či skupině a v neposlední řadě vůči sobě samému.
- **To si piš!** – seminář tvůrčího psaní pracoval s lektorem Adamem Doležalem na námětech k pohádkám o jídle. Účastníci získali rychlokurz struktury díla – prózy, dramatu a filmového scénáře. Vybrali jednu z pohádek, které se chtěli věnovat, a rozhodli se, v jaké formě ji budou psát: jestli to bude divadelní, filmový scénář, básnička, povídka...
- **Diskuse nade vše** navštívili ti, kterým jedno povídání o viděných představeních nestačí. Šimon Stiburek se pokusil mluvit s těmi, kdo se stydí nebo nevědí, odkud začít. Probíral zhlédnutá představení víc do hloubky i k obecnějšímu povídání o divadle.
- **Tělo, dech, hlas, emoce, myšlenky, slova...** (odpočinkový seminář pro pedagogy). Eva Spoustová nabízela workshop, jak užívat hlasu podle skutečných možností svého těla, bez pocitu vnitřního sevření či jakékoli jiné nepohody. Někdy stačí jen začít o něčem trochu jinak přemýšlet nebo zkusit začít zacházet se svým tělem jinak – vyladit se – sladit tělo, dech a mysl.

Ze čtrnácti krajských přehlídek bylo doporučeno 27 inscenací a do celostátního kola bylo vybráno 14 (nakonec přijelo 13). Šest bylo ze ZUŠ, čtyři z gymnázií, jeden z SKS, jeden při divadle a jeden samostatný DS.

Dvě inscenace byly autorské, všechny soubory pracovaly pod vedením vedoucích režisérů, kromě jednoho (dvoučlenného) souboru. Náměty předloh k inscenacím, spolu s autorskými tématy slibovaly pestrost přehlídky. Autoři předloh a jejich díla: B. Beneš – *Poslyšte písničku hezkou* (kramářské písně), V. Havel – *Ela, Hela a stop*, R. Askins – *Ruka boží*, J. Jacobs – *Keltské pohádky*, W. Saroyan – *Tracyho tygr*, L. Stevenson – *The Strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde*, A. a V. Mrštíkové – *Maryša*, M. Stanfield – film *At' žijí Beatles*, K. Tanaka, L. Hearn – *Japonské pohádky, příběhy, pověsti*, J. Hiršal, B. Grögerová – *Experimentální poezie*, G. Orwell – *Farma zvířat*.

Opět jsme zhlédli různé žánry a typy divadel – divadlo poezie, loutkové divadlo, jarmareční kabaret, činoherní s různou stylizací, aj. Objevila se témata o povrchnosti vztahů mezi lidmi a vlivu médií; o povrchnosti a nejistotě dnešního světa; totalita a manipulace; názory a zmatky ve vývoji mladých lidí; co je pravda, aj. Hrál se v prostorách Malé scény, v Roškotově divadle s diváky na jevišti, v kulturním domě s diváky na jevišti a ve sklepě gymnázia. Některé soubory už měly jasnou představu o prostoru, ve kterém potřebují hrát – tak se na přehlídce objevily scény typu ulice, bytového divadla, poloarénu, kukátka v divadle a v podzemí (něco jako jeskyně).

Na přehlídku přijely soubory divadlem poučené a objevily se i začínající, pro které není vždy lehké přijmout názory nejen pochvalné. Je vhodné, když vidí celou přehlídku a získají tak dobrou zkušenost pro další rozvoj sebe a souboru.

Také se objevil velmi poučený soubor z anglického gymnázia z Prahy a současně lze říci, že byl nováčkem, neboť se neúčastní přehlídek. „*Představení kompletně v angličtině tu ještě nebylo. Pro student(k)y pražské English College znamená toto představení jeden z absolventských předmětů, a účast na festivalu je vlastně jakýmsi bonusem navíc. To, že se hraje v angličtině, udává představení specifický rytmus a melodiku, a výrazně se tak odlišuje od nálady českých představení. Rozdílů je ovšem mnohem více. Pokud jde o angličtinu, je patrné, že jazyk je protagonistkám vlastní, pohybují se v něm s jistotou, která dovoluje rozehrát hereckou akci, aniž by herci museli přemýšlet nad přízvuky a melodií vět. Zjevná je také orientace v rozmanitých žánrech a směrech, nejen divadelních, ale i filmových. Atmosféru podporuje i výběr hudby a světelného designu, či kouzlení se zvuky v backgroundu. Celé je to pečlivě natrénováno, každý pohyb a gag je zdůvodněn. Takže to tak trochu připomíná amatérskou verzi londýnské west-endové produkce. Důraz na vizuální efekt je velmi patrný.*

Rozhodně je třeba ocenit perfekcionismus provedení, vysoké nasazení a suverenitu, s níž dokáže soubor svou věc obhájit.“⁴⁴ Dokonalost inscenace vzbudila u mnohých otázky, rozpaky, neboť působila v kontextu ostatních představení až nepřírozeně. Byla ukázkou odlišných způsobů práce vedoucího se souborem.

Ojedinělý zážitek nám zprostředkoval i soubor Gympl Brandejs. Vyprávěl čtyři příběhy z japonských kaidanů, záhadných, hororovitých vyprávění. Scénograficky zajímavý projekt – pomocí vděčného Meotaru, živé animované projekce, ale také masek, stínového divadla, loutek, a herecké akce. Co příběh, to jiná stylizace. Aby diváka oslovil, potřeboval prostor, který navodí atmosféru dávných rituálů. To se organizátorům podařilo – vyklizením prostor sklepení gymnázia vznikla příležitost zahrát mystický příběh v podzemí, načichlým houbovitým pachem mokřích oprýskaných zdí, kam vstupujete téměř potmě, pak sedíte namačkání jeden na druhého, ovšem natěšení na to, co přijde. Prostor povýšil vnímání inscenace.

V roce 2017 však nastaly i změny. Programová rada navrhla vylepšit design programových brožur, s tím se spojilo i řešení nového loga a celé grafiky přehlídky. Proměnily se brožury i zpravodaje, bannery. Nadčasová podoba je dílem ústeckého grafika Vlastimila Daňka.

Proměna nastala i v náplni zpravodajů. Důvodem byli noví redaktoři a tím i nový pohled na strukturu festivalových textů. Větší prostor dostaly rozhovory s lektory, lidmi od divadla, povídání o seminářích. Pohled na inscenace nám zprostředkovával soubor a recenze Jany Soprové. Názory diváků jsme mohli vyčíst opět ze slovomraku nebo v zapsaných jednoduchých větách několika oslovených. Rubrika *Otázky*, *Chvilka poezie* a texty dílny *To si piš!* a mnoho fotografií byly pravidelně se opakujícími v pěti číslech *Mladé na Malé*. (příloha 2) V redakční radě pracovali Simona Bezoušková, Jitka Hejlová a Vít Zborník jako redaktoři, o zlom se postaral nepřítomný David Slížek, Lenka a Jakub Hulákovi fotili a natáčeli inscenace.

Byl to rok limitů, nastalo hodně neplánovaných změn, které bylo třeba co nejlépe vyřešit. Utajené téma přehlídky *Překračování vlastních limitů* jsme zažívali před přehlídkou i v jejím průběhu (výměny lektorů seminářů, příprava programové brožury, vytvoření redakčního týmu aj.)

Diskuse na zahradě Malé scény doznaly také určitých změn. Moderátorem diskusí nebyl Jakub Hulák, ale Roman Černík (zároveň lektor-porotce), v lektorském sboru-porotců dále zasedli Jana Franková, Jana Soprová, Tomáš Žižka a Kristián Ivo Kubák.

⁴⁴ SOPROVÁ, Jana. Doktorka Jekyllová a pan Hyde. *Mladá na Malý*. 2017, č. 2, str. 9.

V souvislosti s diskuzemi byla poprvé na Mladé scéně vytvořena anketa, která reflektovala konkrétní dění na Mladé scéně. Proč vznikla, zda byla vyvolána nespokojeností většiny či jedinců? Nový prvek, na který bylo třeba reagovat. Proměňuje se doba, vedeme mladé k otevřené diskusi a ti pocítují potřebu se vyjadřovat. Anketu uváděla následující otázka: Co si myslíte o průběhu diskuzí a o lektorském sboru?

A zde jsou odpovědi:

- *Výkop lektorského sboru do diváků je divný, diváci by neměli začít mluvit bez jakékoli příliš zavádějící otázky. Na druhou stranu hodnocení má často hlavu a patu a je pro soubory přínosné, určitě se s tím dá pracovat dál. Taky mi přijde, že porota diskuze příliš násilně utíná nebo vytýkáji velmi mladým lidem příliš mnoho, tím pádem to může toho nadšeného člověka spíš odradit, než motivovat do další divadelní tvorby.*
- *Lektorský sbor mi přijde dobře složený: jsou rozdílných charakterů a profesí a to je fajn. Z diskuzí jsem neměl nikdy špatný pocit.*
- *Určitě mě diskuze baví. Možná by bylo dobré nějak více rozlišit, co je jenom dílčí věc a co je opravdu důležité. Někdy je inscenace dobrá a už se řeší jenom malé detaily a i přesto zní diskuze spíše negativně. Častokrát jsem si říkal, jestli byla spíše pozitivní nebo negativní a nebyl jsem si jistý.*
- *Myslím si, že je tu velký problém generační. Přece jenom je to MLADÁ scéna a věřím, že může být někdy těžké pro porotu se vžít do těchto témat.*
- *Debaty byly vedené s ohledem na specifčnost publika. Připadaly mi ne příliš ostré, za to jsem vděčná. Porota evidentně drží palce interpretům. Lektori jsou naslouchající. Celkový debatní rámec mi přijde fajn.*
- *Myslím si, že je zbytečně moc prostoru věnováno plénu, je to už zbytečné tlachání, vzhledem k tomu, že jsme na národní přehlídce. Někteří lektori by měli být konstruktivnější, často mám pocit, že je to taková dojmologie.*
- *Diskuze na Mladé scéně je nerozhodnutá. Je kompromisem mezi rozbohem – zpětnou vazbou pro soubor, odborným náhledem na inscenaci a na straně druhé platformou, jejíž hlavní účel je dovést studenty k vyjádření svých názorů, formulování otázek a schopnosti diskutovat. Problémem možná je, že právě účel a cíle diskuzí nejsou komunikovány v té míře, jaké by bylo potřeba. Výsledkem je teď totiž kolísavá dynamika diskuzí a několikeré nepochopení mezi porotou a auditoriem.⁴⁵*

⁴⁵ Zpravodaj Mladá na Malé, 2017, č. 5, str. 5.

Doprovodný program byl už beze změn – inspirativní představení a společný výlet do přírody. Latrina Magika, Nová scéna Národního divadla V.A.D. Kladno přivezla inscenaci *Valérie a týden divů*. Vizuálně zajímavé dílo – projekce, dřevěná otáčivá konstrukce se systémem děr (a rukou v nich), hudební plán – zpěv a zvuky akordeonu podtrhují složitý příběh, který je podán srozumitelně a s lehkostí.

Lektorský sbor v závěru přehlídky konstatoval, že úroveň inscenací byla v roce 2017 nadprůměrná a udělil ocenění:

- **Cenu za virtuózní scénickou kompozici** *Svět nás má!* DĚS – MALÁ a VELKÁ, Městské divadlo Český Krumlov
- **Cenu za inscenaci jako živou autorskou laboratoř** *Ještě jeden příběh...*, Gympl Brandejs, Gymnázium J. S. Machara, Brandýs n. Labem-Stará Boleslav
- **Cenu za inscenaci** *Andrew Coffey – vyprávěj příběh*, Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec
- **Cenu za interpretaci klasického textu** *Maryša*, Slovanský tyátr, Slovanské gymnázium Olomouc
- **Cenu za aktuální zpracování klasického textu** *Všichni jsme si...*, Naopak, Dramatická školička Svitavy
- **Cenu Ondřeji Menouškovi za výtvarné řešení inscenace** *Ještě jeden příběh...*, Gympl Brandejs, Gymnázium J. S. Machara, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
- **Cenu za volbu aktuálního tématu** *#zoufingtime*, Tvoje bába, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most

Do programu Jiráskova Hronova 2017 lektorský sbor doporučil: Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec s inscenací *Andrew Coffey – vyprávěj příběh*; Slovanský tyátr, Slovanské gymnázium Olomouc s inscenací *Maryša*; DĚS – MALÁ a VELKÁ, Městské divadlo Český Krumlov s inscenací *Svět nás má!* A nominoval Gympl Brandejs, Gymnázium J. S. Machara, Brandýs n. Labem-Stará Boleslav s inscenací *Ještě jeden příběh...*

Inscenace MS 2017 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Je pro hrající soubor důležité, jak a kým bude hodnocen?
- Může přehlídkové hodnocení souborům pomoci v další činnosti nebo naopak?
- Přehlídka je sice nesoutěžní, ale nedostává se u některých souborů úspěch a postup na Jiráskův Hronov před radost ze společného sdílení divadla, a setkání se a ukázání si navzájem, co děláme?
- Jak pracuje soubor s improvizací při vzniku inscenace?

5.10. Mladá scéna 2018

10. ročník MS (16. ročník CP), 20. – 24. června 2018

Jubilejní desátý ročník byl výjimečný ve všech oblastech přehlídkového dění. Přijelo 136 účinkujících, spolu se seminaristy, lektory a organizátory nás bylo hodně přes 200. Úvod festivalu nezačal jako obvykle semináři, ale v divadle a to dvěma inscenacemi.

Poté až následovalo rozdělení so seminárních tříd. Pracovalo se v osmi seminářích rozmístěných po celém Ústí, neboť dosud využívané gymnázium se opravovalo. Prostory ZUŠ, SŠZ, UMPRUM, Speciální škola a DDM a samozřejmě Malá scéna v závěru června ožily hlasy a pohyby mladých seminaristů.

Jaké dílny byly otevřeny:

- **Z bodu nula kamkoliv** nabízela improvizaci z nulového bodu, vstupování do improvizovaných situací s postupným exponováním postav a orientováním se v pomyslném čase a prostoru. Lektor Petr Marek chtěl zkoumat vznik dramatu z bodu nula a věnovat se ovládání jeho vnitřní dramaturgie za použití všech možných technik.
- **Nový cirkus** s lektorkou Bárou Bartoňovou byl malou ochutnávkou různých novocirkusových tvůrčích postupů a technik. Akrobacie na šále, na visuté hrazdě i na zemi, žonglování, ekvilibristika...
- **Hlas, logopedie, tělo** pod vedením Venduly Holčákové nabízela skrze hru zlepšit dýchání, artikulaci, rytmiku, najít svůj hlas, ukotvit ho a nechat ho plynout. A pak teprve přišlo to slovo.
- **Na vlnách flow-hudební impro** si každý zkoumal svou vlastní hudebnost a na základě toho svou vlastní hudbu tvořil. Ne jako skladatelé, ale jako performeři – všemi svými hudebními, pohybovými, hereckými, lidskými možnostmi. Seminaristé improvizovali bez hudebního nástroje i s ním, poslouchali nahrávky, hledali hudebnost divadla, a hlavně se zabývali tím, co se skrývá pod slovem flow... pod vedením Jana Mrázka.
- **Základy tvůrčího psaní** vedla lektorka Eva Suková a nabízela různé způsoby a přístupy k psaní literárních textů. Zaměřili se na prózu, ale i poezii a také dialog. Seminaristé tvořili pod vlivem energie určitého místa v Ústí na Orlicích.
- **Zevnitř ven aneb interpretace textu** s lektorkou Janou Machalíkovou pracovala na otázkách: Jak zaujmout posluchače, udržet napětí a sdělit téma? Jak se stát recitátorem, interpretem, vypravěčem? Na schopnosti vnímat diváka jako partnera našeho vystoupení při práci s poezií i prózou.

- **Seminář pro pedagogy** s Tomášem Žižkou byl inspirován textem (zde ponechána jeho vlastní upoutávka): „*Ústí-Ústa-Nad Orlicí-Orální poutníci. Chci-li přijít něčemu na kloub a nechávám spontánní tok myšlenek, zanechám otevřená a logická stavidla. Koukám do odrazu řeky i pod její hladinu. Objevují ve svých záznamech podobnosti, o kterých už někde někdo psal, a vidím jasnější mentální krajinu, jakousi mapu příběhů, v které se pohybují, mapa-koncept záznam podnětů, ale ne řešení pro jednu větu. Řeka je čas a jako taková nám může přispět svou metaforičností k projevům svou naléhavostí a také dočasností...*“

Programová rada Mladé scény vybrala 15 inscenací (z dvaceti šesti inscenací doporučených). Jana Soprová napsala: „*Viděli jsme celkem patnáct představení různé délky a kvality, mezi nimi několik pozoruhodných, několik zajímavých, a několik trochu nešikovných. Všechny ale spojovala mladá energie, pro tento festival charakteristická. Letošním ‚utajeným tématem‘ byly Vnitřní hlasy. A ty se ozývaly i v některých představeních, stejně jako naléhavá touha po vzájemné komunikaci, a nejoblíbenější téma tohoto typu festivalu – generační porozumění, ale především neporozumění.*“ (Soprová, 2018)

Soubory zastupovaly devět ZUŠ, dvě gymnázia, po jednom ze SVČ, SSPTA, SKS a jeden při divadle. Pět souborů vytvořilo vlastní autorský projekt, všechny kromě jednoho byly režirované a spolupracovaly s vedoucím(i) souboru.

Bohatost autorů a námětů ke ztvárnění byla značná. Soubory si upravovaly předlohy autorů: F. Wedeking – *Probuzení jara*, J. Burian – *Nežádoucí návraty E. F. Buriana*, A. a V. Mrštíkov – *Maryša*, různé zdroje od Bible, přes nejruznější legendy, mýty a pohádky od ruských bylin po indiánské příběhy, až k P. Sísovi – *Ptačí sněm*, J. L. Fromental, J. Jolivet – *365 tučňáků*, K. Tučková – *Vyhnání Gerty Schnirch*, A. Pitcherová – *Kečupová mračna*, J. Asher – *Proč? 13x proto*, M. Macourek – *Hra na Zuzanku*, J. Kovtun – *Tajuplná vražda: případ Leopolda Hilsnera*, Bible: překlad 21. století.

Inscenátoři volili pro svoje inscenace různé divadelní prostory. Hrál se v Malé scéně, v Roškotově divadle, v kulturním domě s uspořádáním arény, v prostoru mola, v kukátku, ale i mezi diváky. Všechna představení byla přeplněná. Malá scéna byla už opravdu malá, a proto se některé inscenace hrály dvakrát proti sobě.

Téma a co chtějí inscenátoři sdělit, se stává někdy problematickou otázkou. Divákům byla nabídnuta široká škála témat, o kterých mohli přemýšlet, např. jak muži a ženy vnímají svoji roli; vyrovnávání se s historií; dospívání a sexualita; samota, beznaděj, krutý čin; svět mužů a žen v osamocení; pokus o ekologii; pohled do duše pubertáka; co znamená člověk v dějinách; láska a vina; osamocení v dnešním světě; komunikace versus nekomunikace; co je život, co je absurdita; křesťanská láska a svět aj.

Diskuse na zahradě Malé scény byly opět hojně navštěvované, a tak si všichni mohli konfrontovat svoje vyřčené i nevyřčené názory a pochybnosti. V lektorském sboru zasedli Jiřina Lhotská, Jana Soprová, Petr Váša, Jan Holec a Jakub Hulák, který byl současně i moderátorem diskusí. Názory lektorů se opět ukázaly ve zpravodaji Mladá na Malý. Bohatý a mimořádně zdařilý doprovodný časopis (příloha 2) tvořila a naplňovala redakce: Jitka Hejlová, Eliška Raiterová, Vít Zborník (redaktoři), Oskar Helcel (foto), David Slížek (zlom) a další přispěvatelé jako Lenka Huláková, i účastníci semináře tvůrčího psaní. Odborný pohled na inscenace podávali recenzenti Jana Soprová a Lukáš Černý.

Kromě soutěžních představení mohli účastníci vidět i několik inspirativních projektů, například improvizované vysílání napínavého hororu v provedení Rádia IVO, studenty KVD DAMU s minimalistickou verzí *Maryši*, nebo koncert Ventolína, elektronický projekt Davida Doubka, jednoho z Nejhodnějších medvídků. Divadelní program festivalu byl časově natolik náročný, že se do programu nedostal ani výlet ani předváděčky.

Desátý ročník byl zajímavý také složením souborů. Téměř všechny už na Mladé scéně hrály a většina účastníků a vedoucích se znala z dřívějších let. To přispělo i k celkovému průběhu a atmosféře přehlídky, která je rodinná. Stává se pro některé tradicí, že konec června tráví v Ústí nad Orlicí a přijíždějí i nehrající.

Lektorský sbor na Mladé scéně 2018 udělil tato ocenění:

- souboru Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí **za výtvarnou složku a zvukový plán** v inscenaci *Zoe*
- souboru Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště **za práci s jevištním obrazem** v inscenaci *Tak trochu Maryša*
- souboru MALá a VELká, DěS Český Krumlov **za autorské zpracování tématu** v inscenaci *Ukradená krev*
- souboru Zpátečníci, ZUŠ Štítného, Praha **za inscenaci** *Gerta S.*
- souboru Stinné stránky, ZUŠ F. L. Gasmanna, Most **za inscenaci** *Hra na Zuzanku*
- souboru VTAHU, SVČ Lužánky, Brno **za inscenaci** *Návrat nežádoucí*

Do programu Jiráskova Hronova doporučil soubory: Zpátečníci, ZUŠ Štítného, Praha s inscenací *Gerta S*, Stinné stránky, ZUŠ F. L. Gassmanna s inscenací *Hra na Zuzanku* a nominoval VTAHU, SVČ Lužánky, Brno s inscenací *Návrat nežádoucí*.

Inscenace MS 2018 a diskuse o nich nastolily otázky k úvaze:

- Na přehlídce se často objevují stejné soubory, stejní pedagogové, vedoucí, režiséři. Lze za tím hledat nějaké objektivní příčiny?
- Proč se neobjevuje na studentské přehlídce více autorských textů?

5.11. Mladá scéna 2019

11. ročník MS (17. ročník CP), 21. – 25. června 2019

Poslední ročník, který je předmětem této práce, probíhal tradičně, bez velkých změn a hlavně v *Ideálním dialogu* (utajené téma přehlídky) zástupců Malé scény a NIPOS-ARTAMY. Podařilo se naplnit dlouhodobou myšlenku hraní dvou souborů současně proti sobě a umožnit tak festivalovému divákovi, aby dobře viděl, slyšel, seděl, a mohl si z představení odnést zážitek, který se mu soubor snažil připravit.

Vzdělávací část festivalu probíhala v prostorách různých škol a nabízela sedm tvůrčích tříd (tentokrát bez oddychového semináře pro učitele):

- **Základy tvůrčího psaní** s lektorem Radkem Malým nabízely zkusit si různé způsoby a přístupy k psaní literárních textů – zaměříme se na prózu, ale i poezii. Vyzkoušíte si povídku, pohádku, báseň ve vázaném i ve volném verši a třeba i hádanku.
- **Dokumentární divadlo** vedla dvojice Linda a Mathias Straubovi a předala seminaristům základy k tvůrčím postupům a metodám používaným při tvorbě dokumentárního divadla. To, že divadelní náměty jsou na dosah, si i prakticky vyzkoušeli.
- **Fotografický seminář** se zabýval především divadelní fotografií. Mimo jiné si mohli seminaristé vyzkoušet venkovní focení, tedy focení street divadla, performance, site-specific, ale samozřejmě také focení divadelních zkoušek, zákulisí či samotných představení. Lektoroval ho Daniel Vojtíšek.
- **Tarzani** pod vedením Elišky Brtnické nabízeli hledání fyzického dialogu mezi tělem a náradím, ale i mezi jednotlivci. Seminaristé poznali základy šplhání na šály a lana, netradiční zavěšení jako hamaka, na diagonálu a přelézání z lana na lano, zaplétání šál a lan do sebe a vytváření různých prolézaček.

- **Dialog s utajeným partnerem** s Hankou Malaníkovou zval na cestu sebepoznávání a sebepřijetí, vytváření psychosomatické kondice pro tvořivou komunikaci. Byl určen těm, kdo chtěli objevovat a zkoušet, jaké to je, když to „s člověkem a v člověku hraje“.
- **Zvukonstrukce a hudbamaturgie** aneb zvuk a hudba jako organická složka divadelní hry byl seminářem o funkci a významu zvukové složky v divadelním časoprostoru. Seminaristé odhalovali různé způsoby využití zvuku a hudby v synergii s dramaturgií, scénografií, herectvím, ale i navzdory jim, spolu s lektorem Matoušem Hekelou.
- **Herecký seminář** s lektorkou Michaelou Váňovou nabízel hledání správné míry vnitřního klidu a zároveň energie k tomu, abychom se při zkoušení i při představení na jevišti cítili „jako ryba ve vodě“. A také si seminaristé mohli odpovědět na otázky: Proč hrají divadlo? V čem se liší hraní na jevišti od hraní v běžném životě? Co jako herec potřebuji, abych porozuměl své postavě a situaci?

Tento rok se účastnilo přehlídky 14 souborů (z dvaceti tří navržených krajskými porotami). Sedm bylo ze ZUŠ, dva z gymnázií, po jednom z SKS, DDM, VŠ, a jeden samostatný DS. Dvanáct souborů nazkoušelo svoje inscenace s vedoucími a režiséry. 122 účinkujících přivezlo svoje divadelní příběhy na kukátkové jeviště do Roškotova divadla a na Malou scénu.

Studenti vytvořili pět autorských projektů, které vybízely k rozdílným úvahám o následujících tématech: veřejné záchodky jako místo úlevy fyzické, ale i emocionální; radost z hravosti a jarmareční divadlo příběhů z *Dekameronu*; pokus o zobrazení světa, který nás obklopuje (manipulace, nejistota, zmatenost); zkoumání fenoménu piva z různých úhlů osobních zážitků; potřeby mužů a žen v manželství; mediální manipulace a konec světa.

Předlohy si zvolilo devět souborů. V různých úpravách inscenátoři čerpali z děl autorů: G. Boccaccio – *Dekameron*, J. C. Mourlevat – *Zimní bitva*, E. A. Poe – *Král mor*, F. Kafka – *Proměna a jiné povídky*, V. Havel – *Zítřka to spustíme*, K. J. Erben – *Kytice*, H. C. Artmann – *Ani zrnko pepře pro Cermaka*, F. Tashlin – *Medvěd, který nebyl*, S. Covey – *7 návyků úspěšných teenagerů*.

Nad srozumitelností, úpravou textů, uvěřitelností projevu, herectvím, využíváním hudby, světla, technických prostředků, předaným tématem aj. se spolu s divadelní mládeží zamýšleli i lektori-porotci: Jiřina Lhotská, Viktorie Čermáková, Jana Soprová, Pierre Nadaud a Jakub Čermák. Moderátorem diskusí byl Jakub Hulák. V ideálním prostoru zahrady Malé scény probíhalo mnoho dialogů, často musely být přerušeny z časových důvodů a přesunu na další představení.

Zdá se, že model pěti porotců není ideální, neboť každá inscenace se rozebírá cca 30 minut. Redaktoři zaznamenávali názory studentů a poroty do zpravodajské rubriky *Vytrženo z diskuse*.

K diskusím se vyjádřil z pozice lektora Pierre Nadaud (vedoucí Ateliéru fyzického divadla na brněnské JAMU): „...*Diskuse včera probíhala v krásné atmosféře. Jsem rád za to, jak se postupně proměňují generace. Jsem tady dvacet let a vidím rozdíly ve třech generacích. Když jsem přišel do Česka, generace mladých lidí ještě neměla takový zvyk se veřejně vyjadřovat. Ale teď už vaše generace a i ta předchozí ano. Je to pro mě změna života. Prostředí. Doba je otevřenější, lidé se vyjadřují k tomu, co zažívají. Dříve se říkaly jen objektivní pravdy a zbytek se nechával pro domácnost a soukromí. Ale teď už lidi dokážou vyjádřit i subjektivní prožitek, vložit ho do slov. Protože vědí, že ten komunikovaný, navzájem sdílený subjektivní zážitek vytvoří objektivní názor. Je to důkaz politické a demokratické vyspělosti.*“⁴⁶

Na festivalu opět vycházel kvalitní doprovodný časopis *Mladá na Malý* (příloha 2). V redakci dlouho do noci tvořili Daniela Walová, Irena Knetlová, Veronika Zárubová, Vít Zborník (redaktoři), David Slížek (šéfredaktor), Lenka Huláková (dopisovatel a fotograf). Jana Soprová vedla poctivě své noční dialogy s papírem, abychom získali cenné informace o viděných inscenacích.

Každý soubor, který přijíždí na Mladou scénu, se potýká s otázkou výběru vhodného tématu nebo námětu pro svoji tvůrčí činnost. Jedním z požadavků na redaktora je naplnit rubriku *Rozhovor se souborem*. Často jednou z prvních otázek byla: Jak jste si vybrali předlohu?, Jak jste se dostali k inscenaci apod. Protože odpovědi mají zajímavou výpovědní hodnotu o vzniku či práci na inscenaci, uvedu některé reakce členů a vedoucích hrajících souborů (čerpáno ze zpravodajů *Mladá na Malý* v roce 2018):

Julie: My jsme se vlastně jako soubor rozpadali, předtím jsme pracovali na představení, jehož předlohou byl rozsáhlý román a dělali jsme ho hrozně dlouho, a když jsme ho dodělali, stejně představení pořád nefungovalo. Málem jsme se rozpadli, byli jsme demotivovaní a Kikča přišla s knížkou, která byla kratší, řekli jsme si, že to zkusíme. Je to jednoduchá předloha, tak jsme doufali, že to bude fungovat lépe. (*Medvěd, který nebyl*)

Pěťa: Přišli jsme s tím, že bychom chtěli dělat sami své představení bez našeho vedoucího na ZUŠ Pavla Skály. Pak jsme řešili témata, kterými bychom se chtěli zabývat, a zjistili jsme, že nás začal bavit konec světa, i když to pro nás není primární téma. (*Všichni tady chcípne!*)

⁴⁶ NADAUD, Pierre. Probouzím v lidech jejich mise. *Mladá na Malý*. 2019, č. 2, str. 1.

Martina: Nejdříve jsme jenom improvizovali, Terka (Pecharová, vedoucí souboru, pozn. red.) to potom hodila na papír.

Terka: A pak jsem to učesala. Soubor mi nabídne materiál, který ke konci inscenačního procesu sepíšu do scénáře. Na začátku stál úkol najít text pro jednoho kluka a čtyři holky, při tom jsem si vzpomněla na knihu jednoho českého psychologa, který rozděluje potřeby mužů a žen do skupin. Muž má podle něj čtyři základní potřeby, které označuje zkratkami, například SEZA, to je: „Sex, kdy se mi zachce“. Na každou mužskou potřebu jsme vytvořili holku, která mu tu potřebu splňuje. (*O Kohoutovi aneb z*rd se mnou nebude vyje*ávat*)

Verča: My jsme nejdříve chtěli hrát něco o našem městě Most, pak jsme se dostali k tomu, že Češi jsou hrozně pivařský národ a dohodli jsme se na tom, že o tom budeme hrát. Nejprve bylo téma obecně alkohol a pak jsme se dostali k pivu. (*Piješ, pijem, pijeme*)

Vojta: Před dvěma roky jsme se rozhodli, že nechceme dělat autorské divadlo, a tak jsme začali hledat předlohu. Našli jsme třeba *Fausta*, ale to se nám moc nezdálo. Pak jsme si našli *Dekameron*. A ten jsme fakt poctivě četli, a to se nám moc líbilo.

Verča: Po přečtení několika povídek jsme se snažili vybrat dějovou linku, která se nám líbí.

Vojta: Potom jsme pracovali různě s improvizacemi. Vybrali jsme si příběh, zkusili jsme si to nějak ztvárnit a postupně z toho vypadly tyhle tři příběhy. Přičemž ten druhý je jedním z nejrozsáhlejších v knize vůbec, takže to byla velká výzva poskládat dohromady. (*Dekanémor*)

Doprovodný program patřil výletu se zakončením na Malé scéně inspirativním večerníčkem Hanky Voříškové. Zahrála papírové divadlo v písku *Dobré ráno – dobrou noc*. Aby se dostalo na každého, hrála třikrát. Divadelní prostor Malé scény se stal pro festival Mladé scény nedostačujícím.

Lektorský sbor udělil v roce 2019

Ceny:

- souboru Kámoš Drámoš, ZUŠ Turnov **za přesné zvládnutí žánru a komediální herectví** v inscenaci *Dekanémor*
- souboru Mrož v krabici, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň **za odvážný a svébytný divadelní tvar a jeho herecké naplnění** v inscenaci *Du verstehst mich, nicht wahr?*
- souboru Nové divadlo! YESSS!!! Svitavy **za invenční uchopení předlohy Václava Havla** v inscenaci *Rašín na E4*
- souboru NEMÁME, Lužánky - středisko volného času, Brno **za vynikající výtvarnou a pohybovou stylizaci** v inscenaci *Kabaret Czermak*

Do programu přehlídky Jiráskův Hronov 2019 doporučil lektorský sbor inscenaci *Kabaret Czermak* souboru NEMÁME, Lužánky SVČ, Brno; inscenaci *Dekanémor* souboru Kámoš Drámoš, ZUŠ Turnov; inscenaci *Rašín na E4* souboru Nové divadlo! YESSS!!! Svitavy a nominoval inscenaci *Du verstehst mich, nicht war?* souboru Mrož v krabici, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň.

Inscenace MS 2019 a diskuse o nich nastolily otázku k úvaze:

- Je vhodné, aby s námětem pro inscenaci přišel vedoucí souboru?

5.12. Mladá scéna 2020

12. ročník MS (18. ročník CP), 24. – 28. června 2020

Tento ročník byl zrušen kvůli koronavirové pandemii.

ZÁVĚR

Od vzniku CP v roce 2003 odehrálo svoje inscenace 257 souborů. Zázemí pro jejich činnost poskytuje mnoho zařízení. Je vidět, že mladí lidé hodně navštěvují ZUŠ, protože 43,6 % přehlídkových souborů přijíždějí ze ZUŠ. Střední školy zastupuje 27,6 % a vysoké školy 1,2 % studentských souborů. 8,7 % pochází z volnočasových center, 5,4 % patří uměleckým spolkům, 1,6 % sdružují divadla, 2,7 % městská kulturní zařízení a 9,7 % jsou samostatné divadelní soubory (grafické výstupy z CP poskytuje příloha 4).

Vývoj přehlídky ukazuje, že soubory často vyhledávají náměty k inscenacím v literatuře, filmu, popř. v hudbě. Cestu autorského divadla si volí jen malá část souborů. Autorské texty se na přehlídce vyskytují v průměru cca 4 – 5krát v jednom roce. Dá se ale vypožorovat, že některé soubory si autorství berou za své a přijíždějí pravidelně jen s vlastním textem, jako např. ZUŠ Jihlava, ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm aj.

Dále je patrné, že především středoškolské soubory pracují pod vedením režiséra nebo vedoucího. Pouze 13 inscenací za celou dobu existence postupové přehlídky bylo vytvořeno kolektivem souboru bez pedagogického či jiného vedení. To, co přehlídka přináší, je pestrost v tématech a jejich zpracování.

CP Mladá scéna nastolila řadu zajímavých otázek, problémů a námětů v souvislosti s inscenacemi a diskusemi o nich, které však nejsou předmětem této diplomové práce. Ale mohou se stát vhodným tématem pro další práci. Otázky lze shrnout následovně:

Okruh otázek ke vzniku inscenace:

- Co by měl obsahovat fungující text a divadelní scénář?
- Jak si soubor vybírá námět, téma, předlohu pro tvorbu inscenace?
- Stává se, že autor a režisér jsou jedna a tatáž osoba. Může to znamenat nějaká úskalí pro inscenaci?
- Souvisí téma s volbou autorského nebo interpretačního divadla? Jak?
- Jak pracuje soubor s improvizací při vzniku inscenace?
- Lze artistní činnost zakomponovat do divadelního představení tak, aby to nebyly dvě činnosti vedle sebe?
- Jak se dostat k herectví bez přehrávání, exhibice?
- Kdy je vhodné použít stylizované herectví?
- Jak a kdy se vyvarovat psychologizování v herectví?
- Fyzické divadlo a studentský soubor?
- Jak svítit, aby i intimní inscenace měla dostatek světla pro diváky a bylo se na co dívat?

- Jak si soubory vybírají vhodný prostor pro uvedení inscenace? Jak může volba prostoru ovlivnit výsledek inscenace?
- Jak vzniká hudebním doprovod k inscenaci nebo jak soubor vybírá hudbu pro svoji inscenaci?

Okruh diskusí a hodnocení:

- Co se skrývá za tzv. „dobrou“ formou diskuse o inscenaci?
- Je pro hrající soubor důležité, jak a kým bude hodnocen?
- Čím by se měl porotce přehlídky řídit, co by měl dodržovat a čeho se vyvarovat?
- Může přehlídkové hodnocení souborům pomoci v další činnosti nebo naopak?
- Přehlídka je sice nesoutěžní, ale nedostává se u některých souborů úspěch a postup na Jiráskův Hronov před radost ze společného sdílení divadla a setkání se a ukázání si navzájem, co děláme?

Okruh výběru inscenací na národní přehlídku:

- Jak vybírat inscenace, aby se na celostátní přehlídce neobjevily např. podbízivě hloupé školní besídky, kde herci přehrávají a jdou až za hranici vkusu.
- Co je divadlo? Co je hříčka, vhodná pro školní akademii? – ve vztahu k národní přehlídce?

Okruh divák:

- Jaké je vnímání diváka, když se bojí o zdraví (život) herce na jevišti? Je to součást fyzického divadla?
- Co prožívá divák, když se představení odehrává téměř ve tmě, obsahuje hodně textu a na jevišti je málo akce, která není skoro vidět?

Okruh soubor:

- Téměř všechny soubory mají režijní vedení. V čem je to pro soubor výhodné a v čem nevýhodné?
- Proč se studentské soubory téměř neobjevují na přehlídce bez pedagogického nebo jiného vedení?

Okruh vedoucí (režisér):

- Jak ovlivňuje nebo může ovlivnit vedoucí či režisér vznik a následně tvar chystané inscenace?
- Je vhodné, aby s námětem pro inscenaci přišel vedoucí souboru?

Mladá scéna jako postupová celostátní přehlídka studentského divadla se během jedenáctileté existence stala důležitou platformou studentského divadelního hnutí. V mnohém je podobná ostatním CP (viz úvodní přehled), přesto je ojedinělá. Může na ní vystoupit jen ten studentský soubor, který je vybrán dle postupového klíče. Nabízí také bohatý vzdělávací program a především koncentrovaný zážitek velké skupiny mladých lidí ze společného sdílení událostí (představení, diskuse, práce v seminářích, doprovodné akce), což považuji za největší přínos přehlídky Mladá scéna v Ústí nad Orlicí.

Diplomová práce mi umožnila hlouběji se seznámit s různými typy přehlídek v různých obdobích, zamyslet se nad budoucí koncepcí Mladé scény a ujasnit si další směřování v oblasti studentského divadla.

Seznam literatury

Knižní zdroje

CÍSAŘ, Jan a kol. *Cesty českého amatérského divadla - vývojové tendence*. Praha: IPOS, 1998. 444 s. ISBN 80-7068-129-2.

LANDSMANOVÁ, Petra. Hradecký stříbrný vítr. Studentský spolek Mansarda, Karel Čapek a další osobnosti české kultury. Hradec Králové: Knihovna města Hradec Králové ve spolupráci s Vydavatelstvím Jaroslav Hruža, 2008. 87 s. ISBN:978-80-85059-40-3.

CRHOVÁ, Alena. *Ohlédnutí za šumperskými divadelními dílnami*. Praha: NIPOS ve spolupráci se SADAS, 2015. 95 s.

GREGAR, Alexandr. *Město a (jeho) divadlo. Příběh královehradeckého divadelního pahorku*. Praha: AMU 2013. 295 str. ISBN 978-80-7437-0953.

MACHKOVÁ, Eva. *Nástin historie a teorie dramatické výchovy*. Praha: NAMU, 2018. 234 s. ISBN 978-80-7331-487-3.

MIKAN, Jaroslav. *Jesuitské divadlo v Hradci Králové*. Hradec Králové: Městské historické muzeum, 1939.

PAVIS, Patrice. *Divadelní slovník*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2003. 498 s. ISBN 80-7008-157-0.

POLEHLA, Petr. *Jezuitské divadlo ve službách zbožnosti a vzdělanosti*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2011. 163 s.

PROVAZÍK, Jaroslav. *Děti a loutky*. Praha: AMU, Divadelní fakulta, KVD, 2008. 223 s. ISBN 978-80-7331-111-7.

RICHTER, Luděk. *Praktický divadelní slovník*. Praha: Dobré divadlo dětem, 2008. 207 s. ISBN 978-80-902975-8-6.

VALENTA, Jiří a kol. *Bibliografie českého amatérského divadla*. Praha: IPOS, 1999, 215 s. ISBN 80-7068-142-X.

Periodické zdroje

BARTOŠ, Václav. Studentské divadlo: specifika, typologie a charakteristika. *Tvořivá dramatika*. 2011, roč. XXII, č. 62, s. 11-13. ISSN 1211-8000.

GALETKOVÁ, Hana. Mladá scéna na Malé scéně nabitá, inspirující i provokující. *Amatérská scéna*, 2010, roč. 47, č. 4, str. 10-14. ISSN 0002-6786.

HOSKOVCOVÁ, Markéta. Prima Prima sezóna?. *Amatérská scéna*. 2004, roč. 41, č. 3, str. 22-27. ISSN 0002-6786.

HOSKOVCOVÁ, Markéta. Kouzelné dobrodružství na Náchodské prima sezóně. *Amatérská scéna*. 2005, roč. 42, č. 3, str. 24-27. ISSN 0002-6786.

NOVOTNÁ, Lenka. Je Prima sezóna prima? Z pohádky do reality aneb Jak se daří studentskému divadlu. *Tvořivá dramatika*. 2007, roč. XVIII, č. 3/2007 (52), str. 33-35., ISSN 1211-8001.

PROVAZNÍK, Jaroslav. *Tvořivá dramatika*. Praha: NIPOS-pracoviště ARTAMA ve spolupráci se Sdružením pro tvořivou dramaturgii a katedrou výchovné dramaturgiky DAMU. 2007. roč. XVIII, č. 50. ISSN 1211-8001.

SOPROVÁ, Jana. Mladá scéna Ústí nad Orlicí 2013. *Amatérská scéna*. 2013, roč. 50, č. 3, str. 51-54. ISSN 0002-6786.

SOPROVÁ, Jana. Mladá scéna 2014 aneb Hledání autenticity. *Amatérská scéna*. 2014, roč. 51, č. 4, str. 28-33. ISSN 0002-6786.

ŠPALKOVÁ, Dominika. Odkud směřuješ a kam... *Amatérská scéna*. 2009, roč. 46 č. 4, str. 14-17. ISSN 0002-6786.

TEJKL, Josef. Feministky, dentisté a žháři. *Amatérská scéna*. 2006, roč. 43, č. 3, str. 33-37. ISSN 0002-6786.

TEJKL, Josef. Náchodská prima sezóna 2008 aneb Odvážné chmury – krotký humor. *Amatérská scéna*. 2008, roč. 45, č. 3, str. 38-42. ISSN 0002-6786.

TOMAS, Karel. Náchodská prima sezóna, *Amatérská scéna*. 2003, roč. 40, č. 3, str. 4-7. ISSN 0002-6786.

Zpravodaje Mladé scény

Mladá na Malý 2009 - 2019

FEKAR, Vladimír. Je těžké být sám sebou. *Mladá na Malý*. 2014, č. 2, str.1.

HULÁK, Jakub. Vždycky hledám osobní výpověď člověka. *Mladá na Malý*. 2015/A, č. 1, str. 1.

HULÁK, Jakub. Vždycky hledám osobní výpověď člověka. *Mladá na Malý*. 2015/B, č. 1, str. 10.

HULÁK, Jakub. Bez spolupráce by přehlídka nemohla fungovat tak dobře, jak funguje. *Mladá na Malý*. 2017, č. 1, str. 1.

CHRISTOV, Petr. S kamarády máme zvrhlý plán. *Mladá na Malý*. 2013, č. 2, str. 1.

JANYŠOVÁ, Lenka. Bez spolupráce by přehlídka nemohla fungovat tak dobře, jak funguje. *Mladá na Malý*. 2017, č. 1, str.1.

NADAUD, Pierre. Probouzím v lidech jejich mise. *Mladá na Malý*. 2019, č. 2, str. 1.

NOVOTNÁ, Lenka. Bojím se, že přijedu do Ústí nad Labem. *Mladá na Malý*. 2009, č. 1, str. 1.

POKORNÝ, Radek. Kam vůbec upřít svůj pohled?. *Mladá na Malý*. 2012, č. 1, str. 1.

SLÍŽEK, David. Světová premiéra: Jak dopadla diskuse před diskusí. *Mladá na Malý*. 2010, č. 2, str. 1.

SOPROVÁ, Jana. Doktorka Jekylllová a pan Hyde. *Mladá na Malý*. 2017, č. 2, str. 9.

Internetové zdroje

Muzeum Jana Amose Komenského. Schola ludus. Jan Amos Komenský - život, dílo, odkaz [online]. [cit. 29. 7. 2020]. Dostupné z: <http://komensky.trenck.cz/schola-ludus-idc387>.

SOPROVÁ, Jana. Mladá scéna plná vnitřních hlasů. Amatérská scéna [online]. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. 2018. [cit. 29. 7. 2020] Dostupné z: <http://www.amaterskascena.cz/clanek/mlada-scena-plna-vnitrich-hlasu-vb15t.html>

Ostatní

LÖFFELMANN, Vojtěch. *Současné podoby dramatické výchovy v ČR*. Praha, 2019. Diplomová práce (MgA.). Akademie múzických umění, Divadelní fakulta, Katedra výchovné dramatiky. 2019-28-05.

Seznam příloh

Příloha 1 – Soubory a inscenace celostátní přehlídky studentského divadla

2003

Sedlčany, Gymnázium a obchodní akademie, Václav Budínský, soubor: **Gymnázium** – první část, r. Stanislava Hlaváčková

Ostrava, DDM, Dividlo, Jacques Prévert: **Jak jsem potkal pštrosa**, r. Pavel Gejduš a soubor

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky, Ema Zámečnicková a soubor: **Že by se(N)?**, r. Ema Zámečnicková

Česká Lípa, OA, Divadelní klub mladých, Bří Čapkové: **Ze života nejen hmyzu aneb Tak to na tom světě chodí**, r. Iva Buřková, Zdenka Zahradková

Kouřim, ZUŠ, Mrst'a Prst'a, William Shakespeare, Ivan Vyskočil, Martin Drahovzal: **Dva v jednom** (*Romeo, Julie a tak dál a Od La Platy k Fergussonu*), r. Martin Drahovzal

Semily, ISS, Integráček, Oscar Wilde: **Love stories aneb Salome a my**, kolektivní režie

Brno, JAMU, Divadlo Příjemně strávený večer/neslyšící, Božena Němcová: **O Marišce**, r. Věra Brhelová, Lubomír Sůva

Nový Jičín, DDM Fokus, Činoherní klub Inferno, Michaela Sekerášová: **Co je to láska? Netuším!**, r. Michaela Sekerášová

Nový Jičín, DDM Fokus, Činoherní klub Inferno, Michaela Sekerášová: **IMPOSSIBILIUM**, r. Michaela Sekerášová

Brno Lužánky, CVC, Brnkadla, Horace McCoy, Petra Rychetská a soubor: **Koně se přece střelí.**, r. Petra Rychetská

Brno, FF MU, Divadlo Čára, středověká hra: **Mastičkář** a renesanční text: **Polapená nevěra**, r. Ladislav Stýblo

Brno, ZUŠ, Veverčí Divadelní studio, Jan Otčenášek: **Romeo, Julie a tma**, r. Lenka Němečková

Prostějov, ZUŠ, DS HUGO, Karel Jaromír Erben: **Svatební košile**, r. Hana Kotyzová

Slaný, samostatný DS Vrtule, autorský projekt (píseň skupiny Původní Bureš): **Nikola Sanders**, r. Jiří Rezek

Uherské Hradiště, ZUŠ, DS Dohráli jsme, Pavel Kohout, Hana Nemravová: **Hodina tance**, r. Stanislav Nemrava

Ostrov, ZUŠ, DS Hop-Hop, František Rachlík, Irena Konývková: **Modrá zátočinka aneb Ko baltické revue pro všechny tamní**, r. Irena Konývková

Pardubice, Domov mládeže, Dramaťák, Pavel Šrut: **Pravdivý příběh Dicka Wittingtona a jeho kočky**, r. Věra Nováková

Liberec, Gymnázium Stopa, Viktor Dyk: **Ondřej a drak**, r. Milena Šajdková

Strakonice, samostatný DS, Studentská scéna při DS Čelakovský, autorský projekt Jan Duda: **Útěky**, r. Václav Slanař, Jiří Zikmund

2004

Trutnov, ZUŠ LDO, Ivan Wernisch: **Kousky (z) Ivana Wernische**, r. Tomáš Komárek

Brno, Gymnázium Pastviny, DS Motýlci a Kozičky, autorský projekt Klára Mazlová: **Malá rošáda**, r. Klára Mazlová

Kralupy nad Vltavou, ZUŠ, LDO, Saki, Jiřina Lhotská: **Léčba neklidem**, r. Jiřina Lhotská

Turnov, Gymnázium, William Shakespeare, Petr Haken: **Romeo a Julie, příběh Monteka a Kapuletové**, r. Petr Haken

Praha, samostatný DS Maringo, autorský projekt souboru: **H. I. C.**, kolektivní režie

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky, Wendy Cope: **Zatracený chlapi**, r. Ema Zámečnicková

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky, Giovanni Boccaccio, Ema Zámečnicková: **Něco málo z Dekameronu aneb o lásce tak i onak**, r. Ema Zámečnicková

Kouřim, ZUŠ, Mrst'a Prst'a, Didier Kaminka, Martin Drahovzal: **Panika? Panika. Panika! aneb Jak nevyhloupit banku**, r. Martin Drahovzal

Ústí nad Orlicí, Gymnázium, Ray Bradbury, Lenka Janyšová: **Celé léto v jednom dni**, r. Lenka Janyšová

Opava, Slezské gymnázium, autorský projekt souboru: **Jak chudák k ještě větší nouzi přišel**, kolektivní režie

Praha, Gymnázium, DS Š. O. K., Pierre-Henri Cami: **Camisutra aneb Polohy absurdity**, r. Markéta Světlíková a Lukáš Rumlena

Liberec, Podještědské gymnázium, Milena Šajdková: **Everyman aneb Kdokoliv**, r. Milena Šajdková

Brno, CVČ Lužánky, DS Plán B, Agatha Christie: **A potom nezbyl žádný**, kolektivní režie

Jihlava, SZŠ, DS Amatéři, Jiří Suchý: **Zlatý kolovrat**, kolektivní režie

Rosice, Gymnázium, DS Emanuela Krumpáče, Emanuel Frynta: **Bezva Frynta**, r. Lukáš Hemala

Ostrov, ZUŠ DS HOP – HOP, autorský projekt souboru a Ireny Konývkové: **Jako na molu**, r. Irena Konývková

Příbor, Gymnázium, DS Rýpadlo přívětivé (P)(R)(Á)dlo, autorský projekt: **Milosc**, r. Miroslav Přívětivý

2005

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky, Markéta Bláhová: **Pastička**, r. Ema Zámečnicková

Brno, Gymnázium P. Křížkovského, DS Za humny, anonym: **Salička**, r. Eva Brhelová

České Budějovice, spolek, Divadélko Růžek, autorský projekt Alena Vitáček: **...ten nejlepši na světě**, r. Alena Vitáček

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky, Hans Carl Artmann: **Ani zrnko pepře pro Cermaka**, r. Ema Zámečnicková

Kopřivnice, DDM, Údivadlo, DS Bílá ponožka, Ray Bradbury: **Kosa**, r. Dan Brhel

Opava, SVČ, DS Štěk, autorský projekt Daniel .Kollmann a soubor: **Šílený Sylwestr u Slimáčků**, r. Daniel Kollmann

Děčín, ZUŠ, dDDD, arménská pohádka, Jana Štrbová a soubor: **O líné a lakomém**. r. Jana Štrbová a Alena Pavlíková

Jihlava, samostatný DS (MO)mentálně odváží, William Saroyan: **Jak se dělají peníze**, r. David Eblehenkly

Liberec, Podještědské gymnázium, DS Stopa, Jiří Žáček: **Ptákoviny podle Aristofana**, r. Milena Šajdková

Blansko, ZUŠ, DS Holky z Blanska, autorský projekt Eva Petrželová a soubor: **Haló tělo, tady duše**, r. Eva Petrželová

Brno, Gymnázium Matyáše Lecha, DS Trilek Chameleon, Jan Antonín Pitinský, Stanislav Zajíček: **Jana Anny Hynka Den**, r. Stanislav Zajíček

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, DS Druhák, Phill Coe: **Vítr z Apalačských hor**, r. Jiří Polehňa

Karlovy Vary, SPgŠ, Studio Dagmar, Jacques Prévert: **Roura k rouře aneb Vzorně svorná rodina**, r. Hana Franková

Hradec Králové, ZUŠ Na Střezině, Divadlo Jesličky, Karel Houba: **Vězni**, r. Tomáš Jarkovský

Domažlice, ZUŠ, DS Hyjta, Zdeněk Šmíd: **Dudáci a vlčí hlavy...aneb něco o Chodech**, r. Dana Žáková a soubor

Praha, Centrum tvořivé dramatiky, Praští křupani, Ivan Olbracht: **O uhranuté koze**, r. Mirka Vydrová

Roztoky, samostatný DS Bez slovníku, autorský projekt: **Apples-Journeys**, r. Síle ní Bhroin, Leah Gaffen

Ostrava, DDM, Studio Dividlo, Christine Brücknerová: **Ted' už jsi šťastný, mrtvý Agamemnone**, r. Saša Rychecký a Katka Diamantová

2006

Kopřivnice, DDM, Údivadlo DS Vendelín, autorský projekt: **Nem(ů)že může**, v. Daniel Brchel

Praha, samostatný DS Ztracená existence, autorský projekt, Alexandr Guha: **Dentální rapsodie aneb stomatologické revue**. r. Alexandr Guha

Praha, spolek, OLDstars, Marius von Mayenburg: **Tvář v ohni**, r. Tomáš Staněk

Vsetín, Masarykovo gymnázium, Pavel Trtílek, Marek Mojžíšek: **Átreovci**, r. Miroslav Urubek

Kouřim, ZUŠ, DS Mrst'a Prsta, autorský projekt, Martin Drahovzal: **... a ochraň nás před šelmou!**, r. Martin Drahovzal

Brno, ZUŠ Antonína Doležala, Janusz Gowacki: **Popelka**, r. Kamila Olšaníková

Prostějov, ZUŠ, DS Třeba i s příchutí, Peter Plastowski: **Mise 02**, r. Hana Kotyzová

Liberec, DDM Větrník, DS LI-DI, autorský projekt: **Zastávka**, r. Pavel Skála

Havlíčkův Brod, samostatný DS Paruka nakřivo, autorský projekt, Dominik Gajarský, Jakub Klíma: **Buzzy, máme problém**

Ostrov, ZUŠ, DS Hop-Hop, neznámý autor: **Prase**, kolektivní režie

Liberec, ZUŠ, Divadýlko Vydýcháno, Karel Čapek: **Život jepičí**, r. Libuše Hájková a Lukáš Horáček

Ústí nad Orlicí, ZUŠ, Musa Pavlovová: **Veselá skleróza aneb Řek**, r. Markéta Světlíková

Nový Jičín, DDM, Divadlo na kraji, Aldo Nicolaj: **Postel**, r. Věra Matýsková

Ostrov, ZUŠ, DS HOP-HOP, světoví autoři: **V bludišti mého srdce**, r. Irena Konývková

Brno, Div. studio Racek herecké školy, Alois Jirásek, Pavel Hugo Tamáš: **Pověsti v obrazech**, r. Pavla Vacková

Jihlava, Gymnázium, DS Hobit, autorský projekt, Luboš Brabenec: **Houby**, v. Zdeněk Krásenský

2007

Olomouc, ZUŠ Žerotín, DS Pan Chicitos, Karel Čapek, Magda Johnová-Veselá a soubor: **R.U.R.**, v. Magda Johnová-Veselá

Brandýs nad Labem, ZUŠ DS NAZABITÍ, Oscar Wilde, Irina Ulrichová: **Jak je důležité mít Filipa**, v. Irina Ulrichová

Liberec, DDM Větrník, DS Li-Di, autorský projekt, Pavel Skála a soubor: **Lampa**, r. Pavel Skála

Jihlava, Gymnázium, DS Spoušť, autorský projekt, Jakub Škrdla a soubor: **Když pán pokouše svého psa**, r. Jakub Škrdla

Černošice, samostatný DS Samé vody, autorský projekt: **Čekání na Alberta aneb Vše je zaznamenáno na filmový pás i se zvukovou stopou**, r. Iveta Dušková

Hlučín, ZUŠ, LDO, Jan Werich: **Chlap, děd, vnuk, pes a hrob**, v. Lenka Jaborská

Svitavy, SKS, Dramatická školička DS Bruncvíkové, Miloš Rejnuš, Jana Mandlová a soubor: **Urhamlet**, r. Jana Mandlová

České Budějovice, Gymnázium, DS Čára přes rozpočet, autorský projekt, M. Mazancová: **Ať žijou všichni krásní chlapi**, kolektivní režie

Prostějov, ZUŠ, RS Tragaču, Tragaču, Hana Kotyzová a soubor. (lidová poezie ze sbírky Láska a smrt): **Tragaču, tragaču**, r. Hana Kotyzová

Pelhřimov, DDM DS Domino, Jacob a Wilhelm Grimmové, kolektiv souboru: **Sněhurka - nesmrtelná legenda pokračuje**, r. Jitka Vachková

Praha, Gymnázium J. Keplera, DS ŠOK, Ondřej Sekora, Jan Amos Komenský, Eva Neumannová: **Ferda s brouky v labyrintu louky**, r. Eva Neumannová

Brno, spolek, Studio Dům, autorský projekt: **Sny**, r. Eva Tálská

Ostrov, ZUŠ, DS HOP-HOP, Ladislav Smoljak, Irena Konývková: **Obrazy ze života Acylpyrínků**, r. Irena Konývková

Liberec, ZUŠ, R.S., autorský projekt souboru: **Relaxační světy**, r. Lukáš Horáček

2008

Liberec, Podještědské gymnázium, DS Stopa, Viktor Dyk, Lukáš Horáček: **Krysař v Hammeln**, r. Lukáš Horáček

Jaroměř, ZUŠ, DS Spolu, ale každý sám, Karel Jaromír Erben, Jiří Suchý: **Není Štědrý jako Štědrý**, r. Jarka Holasová a soubor

Praha, ZUŠ Biskupská, KUK!, autorský projekt, soubor: **Komunikační Etudy**, r. Ivana Sobková

Praha, ZUŠ Křtinská, DS HELE, Arnošt Goldflam, H. Doulová-Krobotová: **Sci-fi**, r. Hana Doulová-Krobotová

Břeclav, OA, Divadlo Bedřicha Kaněry, Jaroslav Foglar: **Sněhová mise aneb Rychlé šípy II.**, r. Dana Vilímková

Slaný, samostatný DS Vrásčítá Vrtule, Božena Němcová, soubor: **Krkavci**, r. Kateřina Rezková

Kopřivnice, DDM, DS SMRŠŤ, autorský projekt: **STOP... jsme jako vy**, r. Marcela Nedjalková

Liberec, ZUŠ, DS Atraktor, autorský projekt: **Please, try again later**, r. Lukáš Horáček

Praha, ZUŠ, ŠOK (Študenti od Keplera), Josef Škvorecký, soubor: **Pohřební sonáta za svitu reflektorů**, r. Markéta Světlíková

Brno, CVČ Lužánky, DS Brnkadla, Frank Wedekind: **Procitnutí jara**, r. Hana Šmahelová, Bára Voráčková

Nové Strašecí, Gymnázium J.A.K., DS Mařeni a Pařeny, autorský projekt: **Rozhodujeme sami?**, r. Iva Dvořáková

Jihlava, Gymnázium DS Spoušť, I. Fexová a kol.: **Život srdce**, r. Ivana Fexová

Karlovy Vary, SPgŠ, Studio Divadla Dagmar, Miloš Macourek, Hana Franková: **Hra na Zuzanku**, r. Hana Franková

Brandýs nad Labem, ZUŠ, DS Nazabití, Christopher Moore: **Santa Vivat**, r. Irina Ulrichová

Jihlava, Gymnázium, DS Ochotní pro cokoliv, autorský projekt: **Durch die Liebe**, kolektivní režie

2009

Náchod, Gymnázium preDRED – studentská DREDsekcce, Franz Kafka, Christian Morgenstern, Štěpán Macura a soubor – Daniil Charms: **Krátký Proces s Jelízavetou Bim Bam Bum**, r. Štěpán Macura a soubor

Jihlava, Gymnázium, DS Bit, autorský projekt, Luboš Brabenec a kol.: **Rubikon**, kolektivní režie

Praha, samostatný DS, divadelní duo Toť, autorský projekt, Ladislav Karda: **Mrazák aneb Co když se vám taky objeví nečekané uprostřed bytu**, r. Ladislav Karda a Ondřej Zais

Uničov, ZUŠ, DS UNISEX, Eve Ensler a soubor: **Maso**, r. Magda Veselá

Liberec, ZUŠ, DS Atraktor, Radmila Adamová: **Holky Elky**, r. Lenka Jánovová, Lukáš Horáček

Ostrov, ZUŠ, DS Na poslední chvíli, Miloš Macourek (*Rodinné album*), Lucie Veličková a soubor: **Nikdo nemůže ven**, r. Lucie Veličková

Prostějov, ZUŠ V. Ambrose, DS Tragaču, Tragaču, autorský projekt Hana Kotyzová a soubor: **Ženské...**, r. Hana Kotyzová

Opatovice nad Labem, samostatný DS SNOOP, Biljana Srbljanović (překlad Marko Ivanović): **Rodinné příběhy**, r. Aleš Dvořák

Rosice, samostatný DS Emanuela Krumpáče, Simona Peková: **Dvě sestry**, r. Jan Veškrna

Rožnov, ZUŠ, DS HRKBRK, autorský projekt souboru: **Moci nemoci**, r. Lucie Štěpánková

Ústí nad Orlicí, Gymnázium, DS Veselé zrcadlo, Filip Renč, Zdeněk Zelenka, Lenka Janyšová: **Rebelové**, r. Lenka Janyšová

Jaroměř, ZUŠ, DS Někdo, autorský projekt Jakub Maksymov, Jaroslava Holasová: **Ve dvě na hruškách II.**, r. Jaroslava Holasová a Jakub Maksymov

Rychnov u Jablonce nad Nisou, z.s., TPS. Magdaléna, Ludmila Rellichová a soubor: **Panoptikum. Každý je někdy trapný**, r. Ludmila Rellichová

Brno, Gymnázium, Divadlo Krátký rozum, Stanislav Zajíček: **Školní vzpoura!**, r. Stanislav Zajíček

2010

Karlovy Vary, SPgŠ, Studio divadla Dagmar, Vladimír Fekar: **Sestra**, r. Hana Franková

Hlučín, ZUŠ, LDO, Stephen Leacock: **U fotografa**, r. Lenka Jaborská

Olomouc, Gymnázium, DS Slovanský tyátr, Hynek Skoták: **Poslední sen Olleho Johanssona**, r. Zdeněk Vévoda

Praha, samostatný DS Dva ve jhách, autorský projekt Lucie Páchová: **Z alb**, r. Lucie Páchová.

Slaný, samostatný DS Roztočená Vrtule, Viktor Dyk, Kateřina Rezková a kolektiv souboru: **Hamel**, r. Kateřina Rezková

Brno, CVČ Lužánky, DDS Brnkadla, Hubert Krejčí: **Hry ze smetiště**, r. Hana Šmahelová

Jihlava, ZUŠ, DS Nebo co, A. Goldflam, M. Kolář: **Magda L., 27 let, svobodná**, r. Martin Kolář

Jihlava, Gymnázium, DS Čermi a jeho houšť, John Lenon, soubor: **Prdol**, kolektivní režie

Kopřivnice, DDM, Údivadlo, Ray Bradbury: **Kolo pana Coogra**, kolektivní režie

Brno, SSUM, MU1, autorský projekt: **Holky v autu**, kolektivní režie

Jaroměř, ZUŠ, DS Někdo, Alois Jirásek, Jakub Maksymov, Jaroslava Holasová: **Lípa**, r. Jakub Maksymov, Jaroslava Holasová

Praha, samostatný DS, Cirkus Mlejn, autorský projekt: **Postav na čaj!**, kolektivní režie

Praha, z.s., OLDstars, Joe Penhall (překlad Jan Hančil): **Slyšet hlasy**, r. Tomáš Staněk

Svitavy, SKS, Dramatická Školička Bedřich, Ljuben Dilov, Michal Kadlec: **Krutý experiment**, r. Michal Kadlec

2011

Praha, samostatný DS Flajšplyš, Karel Jaromír Erben (*Proč je dobře, že je smrt na světě*), soubor: **Kdo chodí na Gotthaj?**, r. kolektivní režie

Aš, ZUŠ, Škytafky, Jan Skalický: **Zamordování hraběte Schwarbrechta**, r. Anna Trčková

Břeclav, Gymnázium, DS Regína, podle Karla Hynka Máchy: **K.H.M.**, r. Martin Janků a Zdeněk Miklín

Jaroměř, ZUŠ F. A. Šporka, DS Někdo, Jack London, Jaku Maksymov, Jaroslava Holasová (*Tulák po hvězdách*): **Darrell Standing**, r. Jarka Holasová, Jakub Maksymov

Strakonice, ZUŠ, DS Centrální zádrhel, Pierre-Henri Cami: **3×CAMI**, r. Jiřina Lhotská

Brandýs nad Labem, ZUŠ, DS Nazabití, Nataša Tanská, Irina Ulrichová: **Grotesky**, r. Irina Ulrichová

Olomouc, ZUŠ Iši Krejčího, Děti veselé, Michal Hvorecký: **Brand party**, r. Magda Veselá

Břeclav, OA, Divadlo Bedřicha Kaněry, Daniil Charms, Dana Vilímková (*Čtyřnohá vrána a nové taškařice*): **Z dějin ruské literatury**, r. Dana Vilímková

Jihlava, ZUŠ, DS Saši Liškové, autorský projekt: **Infekce**, r. Martin Kolář

Rychnov u Jablonce nad Nisou, z.s., TSP Magdaléna, Alexandr Sergejevič Puškin: **Cesta k Oněginovi**, r. Ludmila Rellichová

Praha, z.s., OLDstars, William Shakespeare: **William: Shakespeare**, r. Tomáš Staněk

Ústí nad Labem, ZUŠ Evy Randové, Esther Vilar, Jan Korčík: **Motýlí strategie**, r. Lucie Hejnová, Jan Korčík

Slaný, samostatný DS Roztočená Vrtule, Leo Pavlát (*O konci světa*), Kateřina Rezková a kol. – autorský projekt: **Anděl nepřišel?**, r. Kateřina Rezková

Lanškroun, Gymnázium Škeble, Ray Bradbury a Miloslav Švandrlík, J. Střecha: **Marionety s.r.o.**, r. Jan Střecha

Jihlava, Gymnázium Spoušť, autorský projekt: **La Vacanza**, r. Ivana Fexová

2012

Olomouc, ZUŠ, DS Děti veselé, Markus Orths a soubor: **Pokojská**, r. Magda Veselá

Nové Město na Moravě, ZUŠ, DS Pedro ve vedru, Ernst Jandl (*Pětkrát člověk*): **Tříkrát člověk, tedy život**, vedoucí Tomáš Machek

Karlovy Vary, SPgŠ, Studio Divadla Dagmar, Zdeněk. Šmíd (*Strašidla a krásné paní*), Hana Franková: **Hledání — Suchen aneb vyprávění páté**, r. Hana Franková

Hradec Králové, Divadlo Drak, DS Q10, William Shakespeare: **Mnoho povyku pro nic...**, r. Filip Huml

Most, ZUŠ F. L. Gassmanna, DS FLG, Antonín Přidal, Pavel Skála: **Pěnkava s loutnou**, r. Pavel Skála

Praha-Hradčany, Gymnázium J. Keplera, Relikty HMYZu, Faidra (Euripides, Seneca, Jean Racine, Sarah Kane) proložená citacemi desítky dalších autorů, od Aristotela po Zygmunta Baumana: **Faidra běží o život**, r. Adam Pospíšil, Šimon Stiburek

Liberec, Gymnázium F. X. Šaldy, Divadlo Po přechodu, autorský projekt Eliška Říhová: **Hledání přítomného času**, r. Eliška Říhová

Brandýs nad Labem, ZUŠ, DS NAZABITÍ, Irena Dousková (*Oněgin byl Rusák*), Irina Ulrichová: **Kdopak se vám vo to vůbec prosil**, r. Irina Ulrichová

Svitavy, Gymnázium, Docela Malé divadlo, Leonard Gersh, Radka Oblouková: **Sedm kroků od prádelny**, r. Radka Oblouková

Opava, SVČ, DS Štěk, B. Zeman, Daniel Kollmann: **Pyšná princezna**, r. Daniel Kollmann

Jaroměř, ZUŠ F. A. Šporka, Mikrle, soubor a Jaroslava Holasová (sedm neřestí): **Hotel**, r. Jarka Holasová a soubor.

Kopřivnice, DDM, Údivadlo DS Na značky, Ray Bradbury: **Křičící žena**, r. Petr Buček

Strakonice, ZUŠ, DS Slepice, Saki (*Kocomour z Léčba neklidem*): **Elvis aneb to učíte mluvit i krávy?**, r. Jiřina Lhotská

Jihlava, ZUŠ, DS Saši Liškové, Arto Paasilinny (*Autobus sebevrahů*): **Pokusme se společně**, r. Martin Kolář

Rychnov u Jablonce nad Nisou, z.s., TPS Magdalena, Magdalena Rellichová a kolektiv (*Deník Anny Frankové*): **Zalykám se smíchem, bolí to, tak se směju**, chor. Magdalena Rellichová

2013

Praha, samostatný DS, skupina Cink Cink Cirk, autorský projekt: **Cink?**, kolektivní režie

Ostrava, Gymnázium O. Havlové, DS Blazeování, autorský projekt (1983 článek v čas Tribuna Nová vlna se starým obsahem) Petr Horák, Jan Gryz: **Nová vlna se starým obsahem**, r. Petr Horák

Karlovy Vary, SPgŠ, Studio Divadla Dagmar, autorský projekt Nicole Karráová: **Šedá**, r. Nicole Karráová

Olomouc, ZUŠ, DS Děti veselé, Elfriede Jelinek (překlad Jitka Jílková): **brigita heinze nenávidí**, r. Magda Veselá

České Budějovice, samostatný DS, skupina Logicus Theatrális, Patrik Kroft, Jan Pikous: **V zajetí logiky**, r. Patrik Kroft

Nové Město na Moravě, ZUŠ, DS Ušní mázek, Václav Havel: **Zahradní slavnost patří všem**, r. Kateřina Šteidllová a soubor

Jihlava, ZUŠ, DS Saši Liškové, Olaug. Nilssenová, M. Kolář, Saša Lišková: **Rozpal mě, sakra!**, r. Martin Kolář a Saša Lišková

Strakonice, ZUŠ, DS Centrální zádrhel, Slawomir Mrožek: **Policajtí**, r. Jiřina Lhotská

Rychnov u Jablonce nad Nisou, z. s, TPS. Magdaléna, hudba Philip. Glass, Luboš Fišer, verše Bedřich Bridel: **Barokní fuga**, choreografie a r. Ludmila Rellichová

Plzeň, ZUŠ Trnka Buddeto!, Milena Hübschmannová: **O Jančuškovi a Marčušce**, r. Michal Ston

Aš, ZUŠ R. Schummana, Škytafky, Ernst Jandl: **Pětkrát člověk muž**, r. Anna Pokorná

Kladno, samostatný DS Šlíp a Špíny, autorský projekt: **Příběh geekův**, kolektivní režie

Slaný, samostatný DS Roztočená Vrtule, Petra Soukupová, Kateřina Oplatková Rezková: **Vsobě**, r. Kateřina Oplatková Rezková

Liberec, ZUŠ, Ročníkový soubor divadla Vydýcháno, Sue Townsendová (*Tajný deník Adriana Molea*), Michaela Homolová a soubor: **Něco z Adriana**, r. Michaela Homolová

Hradec Králové, ZUŠ Střezina, DS Obzor českých paní a dívek a Strana mírného přerodu, Jaroslav Hašek: **Chlapec s buclatýma rukama**, r. Ema Zámečnicková

2014

Olomouc, ZUŠ Iši Krejčího, DSLiberi in utero, autorský projekt: **Lanugo**, r. Magda Johnová-Veselá

Lanškroun, Gymnázium, DS Škeble, Daniel Keye (*Flovers for Algernon*), Jan Střecha: **Vo tom mi nemluv**, r. Jan Střecha

Litoměřice, ZUŠ, DS Mladivadlo, Jean Tardieu: **Jedno slovo za druhé**, r. Aleš Pařízek a soubor

Ostrava, Gymnázium, Blazeování, autorský projekt, Petr Horák: **Hodina pravdy**, r. Petr Horák

Plzeň, Gymnázium F. Křížáka, DS Sedum divů světa, Simon Stephens: **Punk Rock**, r. Renata Vordová

Aš, ZUŠ R. Schumanna, DS Škytafky, Serge Kribus (překlad Jaromír Janeček): **Amerika**, r. Anna Pokorná

Brno, CVČ, DDS Brnkadla – Tyjáon, autorský projekt: **Běží ti čas...** kolektivní režie

Svitavy, SKS, Dramatická školička, Bublíny, Frank Tashlin (překlad Tereza Horváthová, Jiří Dvořák), Jana Madlová, a soubor: **Medvěd!?!**, r. J. Mandlová a soubor

Rychnov u Jablonce nad Nisou, z. s., TSP Magdalena, autor hudební koláže a projekce Bohumír Rellich: **Koho chleba jíš, toho píseň zpívej?**, r. a choreografie Ludmila Rellichová

Břeclav, OA, Divadlo Bedřicha Kaněry, Neil LaBute (překlad Dana Hábová): **Tlustý prase**, r. Dana Vilímková

Liberec, Gymnázium, Stopa, volná adaptace anglické hry Hitch Cock od souboru Trace: **Kohout nakřivo**, r. Vanda Zaplatílková Hutařová

Slezská Ostrava, ZUŠ E. Runda, ZDividla, Christine Brücknerová, Saša Rychecký: **Gudrun Ensslinová nebude mít pomník**, r. Saša Rychecký

Praha 4 Kunratice, ZUŠ Jižní Město, Jednabáseň, autorský projekt souboru: **A ted' tu tvou slabomyslnou...**, r. Eva Hodinová

Turnov, ZUŠ, Torzo na druhou, autorský projekt souboru: **Z@visláci**, r. Romana Zemenová

2015

Liberec, ZUŠ, RS divadla Vydýcháno, Zuzana Ferenczová: **Vyskočit z kůže**, r. Michaela Homolová a kolektiv

Jihlava, ZUŠ, Šubrd, autorský projekt Martin Kolář a soubor: **Sem se mi nedívej**, r. Martin Kolář a soubor

Jaroměř, Praha, Tuhaň, samostatný DS 11,5 kilogramu, autorský projekt Jakub Maksymov, Tomáš Loužný: **Paprsky slunce**, r. Jakub Maksymov

Uničov, ZUŠ, DS Zhasni!, Lidmila Kábrtová: **Koho vypijou lišky**, r. Jana Jurkasová

Nové Město na Moravě, ZUŠ Jana Štursy, Ušní mázek, autorský projekt souboru: **Elevátor**, r. Kateřina Šteidllová a soubor

Krnov, SPgŠ, Červiven, Michael Cunningham(překlad Miroslav Jindra), Petra Severinová: **Propadlý lístek**, r. Petra Severinová

Liberec, ZUŠ, DS Alterna Poetika, Arthur Rimbaud (život a básně), autorský projekt: **Prokletí**, r. kolektivní režie

Most, ZUŠ, DS Čtvrtek Večer?, autorský projekt souboru: **Co bys chtěl!**, r. Pavel Skála

Hodonín, ZUŠ, DS # Haranti, Božena Němcová, Matěj Mužík: **Divá Bára (First Fires)**, r. Matěj Mužík

Aš, ZUŠ R. Schumanna, DS Škytafky, Viliam Klimáček: **Nízkočuchý život**, r. Anna Pokorná a soubor

Rychnov u Jablonce n. N., z. s., TSP Magdaléna, Irena Dousková, Ludmila Rellichová: **Oněgin byl Rusák aneb v Praze svůj čas maříš – za rohem je Paříž**, r. a choreografie Ludmila Rellichová

Olomouc, samostatný DSr Odřený lokty, Jeanne de Baumont, Vít Zborník: **A kráska, zvíře...**, r. Vít Zborník

Praha 10, SPgŠ Futurum, DS Pa, Jahody!, Claire Castillonová (*Havět*), Jiří Rezek: **Facky, fucky, fuck...**, r. Jiří Rezek

Praha, z. s., OLDstars, Zuzana Ferencová: **Vyskočit z kůže**, r. Tomáš Staněk

2016

Jihlava, ZUŠ, Čupakábra, autorský projekt: **Od půl druhý do čtvrt na tři**, r. Martin Kolář a soubor

Liberec, Podještědské gymnázium, Stopa Liberec, K. Glasová, V. Vohlídková a soubor (Italské pohádky): **Oslí Vejce**, r. Vanda Zaplatílková Hutařová

Poděbrady, Gymnázium Jiřího z Poděbrad, Charlieho Foxíci, Václav Havel: **Ela, Hela a stop**, r. Kateřina Urbánková

Lanškroun, Gymnázium, Škeble, autorský projekt Jan Střecha: **Averoš aneb Sváteční den**, r. Jan Střecha

Aš, ZUŠ R. Schumanna, DeMentosky, Suzanne Lebeauová, Anna Pokorná: **Lidožroutek**, r. Anna Pokorná a soubor

Praha 5, z. s., Divadlo pro Zličín, DIPACÁPI, Jana. Frey (*Falešná volnost*): **Veronika**. r. Dana Svobodová, Karel Tomas

Jihlava, SSPTA, DS Nebyl čas, autorský projekt: **Fiktivní okamžiky ze života Steva Jobse**, r. Ladislava Šenkýřová

Turnov, ZUŠ, DS Torzo na druhou, autorský projekt: **Abstraktní žvýkačka**. R. Romana Zemenová

Pardubice-Polabiny, ZUŠ, DS+ Čistírna, Shel Silverstein (*Jen jestli si nevymýšlíš*), Klára Litterová a soubor: **Jen jestli**, r. Klára Litterová

Sobotka, MKS, Studio Šrámkova domu, Alan Alexander Milne (*Medvídek Pú*) Lada Blažejová a kol.: **Náš Pú**, r. Lada Blažejová

Praha, z. s., OLDstars, autorský projekt, Jan Horák: **Jan a Jana**, r. Jan Horák

Ostrava, ZUŠ, DS Zividla, Václav Havel: **Zahradní slavnost (část II. jednání)**, r. Saša Rychecký

Liberec, ZUŠ, Ročníkový soubor Divadla Vydýcháno, Zlata Filipovičová, Melanie Challengerová, Michaela Homolová: **Umlčené hlasy**, r. Michaela Homolová

Praha 3, KUK! při ZUŠ Štítného, George Orwell (*Farma zvířat*), Ivana Sobková a kol.: **Jidelna aneb Vařím, vaříš, vaříme...**, r. Ivana Sobková

Ústí nad Orlicí, Gymnázium, Veselé zrcadlo, Ivan Wernisch, Lenka Janyšová a kol.: **Wernischáž**, r. Lenka Janyšová

2017

Rosice, samostatný DS Divadlo v kině, kramářské písně (*Poslyšte písničku hezkou*): **Amordie, černý jako šmér**. r. Lukáš Hemala, Jaroslava Eliášová

Rožnov pod Radhoštěm, ZUŠ, My...!, autorský projekt souboru: **Já...?** r. Lucie Maléřová

Hlinsko, Gymnázium, GT kulturní spolek, Václav Havel: **Havlovy krat'asy: Ela, Hela a stop**, r. Lada Leszkowová

Aš, ZUŠ R. Schumanna, DS DeMentosky, Robert Askins (překlad Jakub Škorpil): **Ruka boží**, r. Anna Pokorná

Liberec, ZUŠ, Divadlo Vydýcháno, Joseph Jacobs (Keltské pohádky, překlad Simoneta Smýkalová, Lucie Doležalová): **Andrew Coffey - vyprávěj příběh**, r. Lukáš Horáček, Tomáš Holý a soubor

Plzeň, Soukromá ZUŠ Trnka, Buddeto!, William Saroyan (překlad Jiří Josek): **Tracyho tygr**, r. Michal Ston a soubor

Praha, The English College in Prague (gymnázium), Robert Louis Stevenson: **The Strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde**, r. Logan Hillier

Olomouc, Slovanské gymnázium, Slovanský tyátr, Alois a Vilém Mrštíkové: **Maryša**, r. Zdeněk Vévoda

Hradec Králové, ZUŠ Jesličky Josefa Tejkla, Mark Stanfield, Dominik Bartoš: **My dva a Beatles**. r. Josef Jan Kopecký

Brandýs nad Labem–Stará Boleslav, Gymnázium J. S. Machara, DS Gympl Brandejs, Kótaró Tanaka a Lafcadio Hearn (japonské příběhy): **Ještě jeden příběh....** r. Kateřina Bartošová

Most, ZUŠ F. L. Gassmanna, DS Tvoje bába, autorský projekt, Pavel Skála a soubor: **#zoufingtime**, r. Pavel Skála

Český Krumlov, Městské divadlo, DĚS – MALá a VELká, Josef Hiršal, Bohumila Grögerová (*Experimentální poezie*): **Svět nás má!** r. Marta Hermannová a Veronika Holcová

Svitavy, SKS, Dramatická školička, DS Naopak, George Orwell (*Farma zvířat*), Jana Mandlová a soubor: **Všichni jsme si...**, r. Jana Mandlová a soubor

2018

Jindřichův Hradec, ZUŠ Vítězslava Nováka, Frank Wedeking (překlad Josef Balvín): **Probuzení jara**, r. František Oplatek

Brno, SVČ Lužánky, VTAHU, Jan Burian (*Nežádoucí návraty E. F. Buriana*), Petr David, Marie Bravencová: **Návrat nežádoucí**, r. Petr David a Marie Bravencová

Uherské Hradiště, ZUŠ, Dohráli jsme, Alois a Vilém Mrštíkovi (*Maryša*), Hana Nemravová: **Tak trochu Maryša**, r. Hana Nemravová

Jihlava, SSPTA, Nebyl čas, autorský projekt: **Co by kdyby**, r. Ladislava Šenkýřová a soubor

Plzeň, ZUŠ Trnka, DS Buddeto!, různé zdroje (od Bible, přes nejruznější legendy, mýty a pohádky od ruských bylin po indiánské příběhy, až k Petru. Sísovi: *Ptačí sněm*), soubor: **A nejmladší znovu jako dřív (Sere mě to, ale musí být krásná)**, r. Michal Ston

Svitavy, SKS, Dramatická školička, DS Naopak, Jean-Luc Fromental, Karel Šefrna a soubor: **Silvestr 2020**. r. Karel Šefrna a soubor

Praha, ZUŠ Štítného, DS Zpátečníci, Kateřina Tučková (*Vyhnání Gerty Schnirch*), Ivana Sobková: **Gerta S.**, r. Ivana Sobková.

ožnov pod Radhoštěm, ZUŠ, My...!, autorský projekt: **Mám tě ráda**, r. Lucie Maléřová

Kralupy nad Vltavou, ZUŠ, DS Karla Sušenky, autorský projekt Jan Bouchner: **Had a sekyra**, r. Jan Bouchner

Ústí nad Orlicí, Gymnázium, DS Veselé zrcadlo, Annabel Pitcherová (*Kečupová mračna*, překlad Jan Březovský a Tereza Nuckollsová) Lenka Janyšová: **Zoe**, r. Lenka Janyšová

Náchod, Jiráskovo gymnázium, DREJG, autorský projekt Filip Stuchlík a soubor: **Zákon zachování energie**, r. Filip Stuchlík a soubor

Plzeň, ZUŠ Trnka, Mrož v krabici, Jay Asher (*Proč? 13x proto*, překlad Lumír Mikulka), soubor: **Proč? Prostě proto**, r. Michal Ston

Most, ZUŠ F. L. Gasmanna, Stinné stránky, Miloš Macourek, Pavel Skála a soubor: **Hra na Zuzanku**. r. Pavel Skála

Praha 4, ZUŠ Jižní město, DS JEDNABÁSEŇ, autorský projekt souboru: **O co jde...?**, r. Eva Hodinová

Český Krumlov, Městské divadlo, DĚS, DS MALÁ a VELKÁ, Veronika Holcová, Marta Hermannová (J. Kovtun: *Tajuplná vražda: případ Leopolda Hilsnera, Bible: překlad 21. století*): **Ukradená krev**, r. Veronika Holcová a Marta Hermannová

2019

Olomouc, VŠ(katedra div. a film. st. UP), DS Neukočírovatelná laktace, autorský projekt: **Latrina Magika**, r. Slávka Mašínová, Eliška Dvořáková

Turnov, ZUŠ, DS Kámoš drámoš, Giovanni Bocaccio (Dekameron), soubor: **Dekanémor**, r. Alena Tomášová

Liberec, Gymnázium a SOŠPg, DS Bezejména, Jean-Claude Mourlevata, soubor: **Zimní bitva**, r. Miloslava Čechlovská, Jarmila Šírllová

Rožnov pod Radhoštěm, ZUŠ, My...?, autorský projekt souboru: **Dokola že**, r. Lucie Maléřová

Jaroměř, ZUŠ, DS Desgirafes, Edgar Alla Poe (*Král Mor*, překlad František Bíbl), Jaroslava Holasová a soubor: ***Na zdraví!***, r. Jaroslava Holasová a soubor

Pelhřimov, DDM, DS BEZMASKY, Sean. Covey (*7 návyků úspěšných teenagerů*, překlad Aleš Lisa): ***A letíme...*** .r. Jitka Vachková

Plzeň, Soukromá ZUŠ Trnka, DS Mrož v krabici, Franz Kafka (*Proměna a jiné povídky*, překl. Vladimír Kafka), soubor: ***Du verstehst mich, nicht wahr?*** R. Michal Ston

Svitavy, SKS, Dramatická školička, DS Nové divadlo! YESSS!!!, Václav Havel (*Zítřka to spustíme*), soubor: ***Rašín na E4***, kolektivní režie

Planá, ZUŠ, DS Dobrej matroš, autorský projekt Terezie Pecharová a kol.: ***O Kohoutovi aneb z*rd se mnou nebude vyje*ávat***, Terezie Pecharová

Turnov, Gymnázium, Rendez-vous, Karel Jaromír Erben (*Kytice*), soubor: ***Vy mlčíte, Karle?***, kolektivní režie

Most, ZUŠ F. L. Gassmana, DS Reservé, autorský projekt souboru: ***Piješ, pijem, pijeme***, r. Pavel Skála

Brno, SVČ Lužánky, DS NEMÁME, Hans Carl Artmann (*Ani zrnko pepře pro Czermaka*, překlad Josef Balvín)), Monika Jelínková, Petr David: ***Kabaret Czermak***. r. Petr David, Monika Jelínková

Most, samostatný DS 2v1, autorský projekt souboru: ***Všichni tady chcípnem!***, r. Petr Vrabec

Pardubice-Polabiny, ZUŠ, Čistírna, Frank Tashlin (překlad Tereza Horváthová a Jiří Dvořák), Klára Litterová, Kristýna Mlatečková: ***Medvěd, který nebyl***. r. Klára Litterová, Kristýna Mlatečková

2020

Neproběhl z důvodu Coronaviru.

Příloha 4 – Grafické zpracování celostátní přehlídky

Zmapování všech hrajících souborů v příloze 1 umožňuje vytvoření zajímavých grafických výstupů. Práce tak dokresluje pohled na vývoj CP od roku 2003.

Pro klasifikaci typů souborů jsou zvoleny dvě kategorie:

1. Sloučené skupiny

ZUŠ

Střední školy – gymnázium, OA, ISS, SPgŠ, SZs, SSUM, SSPTA

Městská kulturní zařízení – SKS, MKS

Samostatné spolky – TPS, OLDStars, Divadlo pro Zličín, CTD-

Volnočasová centra- DDM, CVČ, SVČ

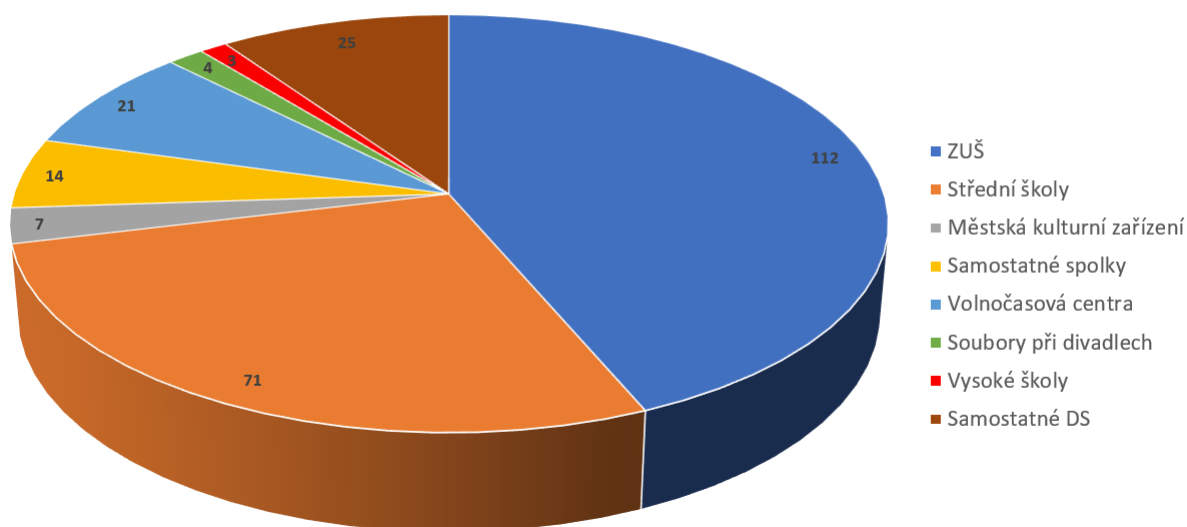
Soubory při divadlech – studio Dům při Huse na provázku, Q10 při Divadle Drak, studio při Městském divadle

Vysoké školy

Samostatné DS

2. Všechny jednotlivé soubory

Zastoupení skupin souborů v celkovém počtu na CP 2003 – 2019

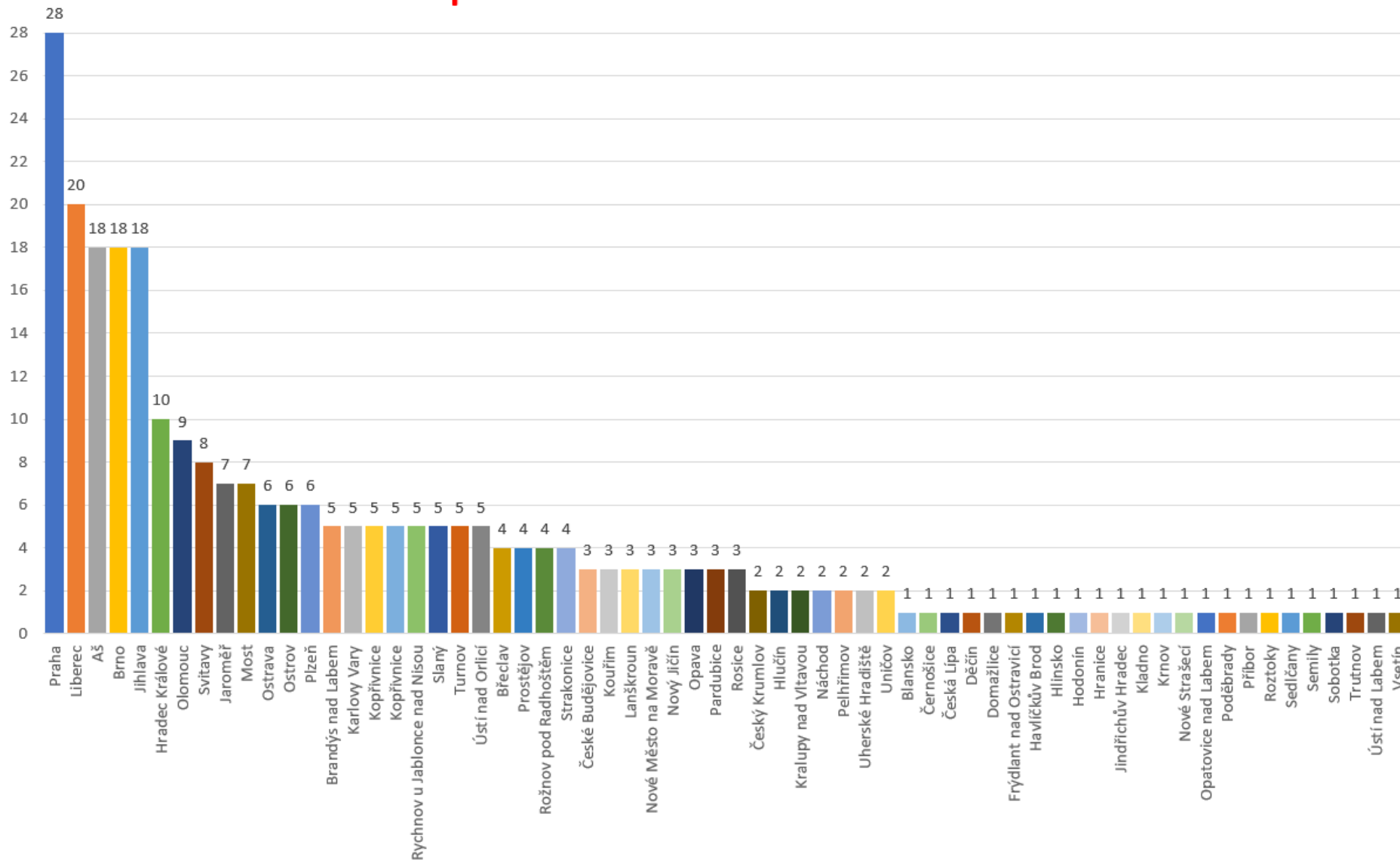
Tabulka přehledu typů souborů a inscenací na CP 2003 – 2009

Zřizovatel	Počet	%	Náchodská Prima sezóna						Mladá scéna										
			2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ZUŠ	112	43,6%	6	6	7	7	6	6	6	3	7	7	8	6	8	7	6	9	7
Gymnázium	51	19,8%	2	8	3	2	3	4	4	2	3	3	1	4		4	4	2	2
Samostatný DS	25	9,7%	2	1	2	2	1	1	3	3	2		4		2		1		1
Spolek	13	5,1%			1	1			1	1	2	1	1	1	2	2			
DDM	11	4,3%	3		2		2	1		1		1							1
OA	7	2,7%	1			3		1			1			1					
SPgŠ	7	2,7%			1			1		1		1	1		2				
CVČ	6	2,3%	1	1		1		1		1				1					
SKS	6	2,3%					1			1				1			1	1	1
SVČ	4	1,6%			1							1						1	1
Divadlo	4	1,6%					1					1					1	1	
VŠ	3	1,2%	2																1
SSPTA	2	0,8%														1		1	
ISŠ	1	0,4%	1																
Domov mládeže	1	0,4%	1																
SZŠ	1	0,4%		1															
SSUM	1	0,4%								1									
MKS	1	0,4%														1			
CTD	1	0,4%			1														
Celkem souborů	257	100,0%	19	17	18	16	14	15	14	14	15	15	15	14	14	15	13	15	14

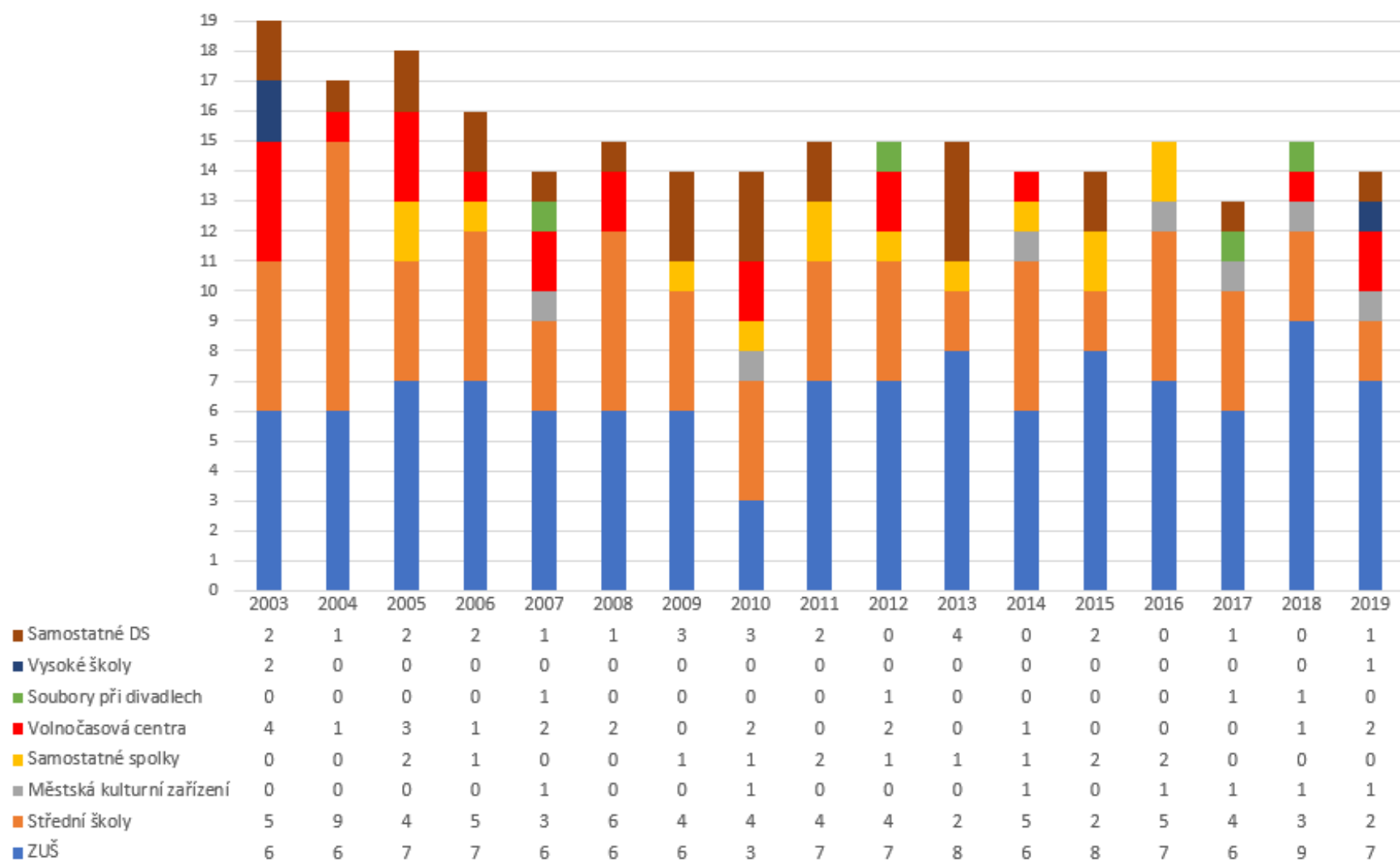
Autorské inscenace	78	5	5	4	6	5	5	5	5	5	3	2	5	6	5	5	2	5	5
---------------------------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ZUŠ	112	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Střední školy	71	6	6	7	7	6	6	6	3	7	7	8	6	8	7	6	9	7
Městská kulturní zařízení	7	5	9	4	5	3	6	4	4	4	4	2	5	2	5	4	3	2
Samostatné spolky	14	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1
Volnočasová centra	21	0	0	2	1	0	0	1	1	2	1	1	1	2	2	0	0	0
Soubory při divadlech	4	4	1	3	1	2	2	0	2	0	2	0	1	0	0	0	1	2
Vysoké školy	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0
Samostatné DS	25	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	257	2	1	2	2	1	1	3	3	2	0	4	0	2	0	1	0	1

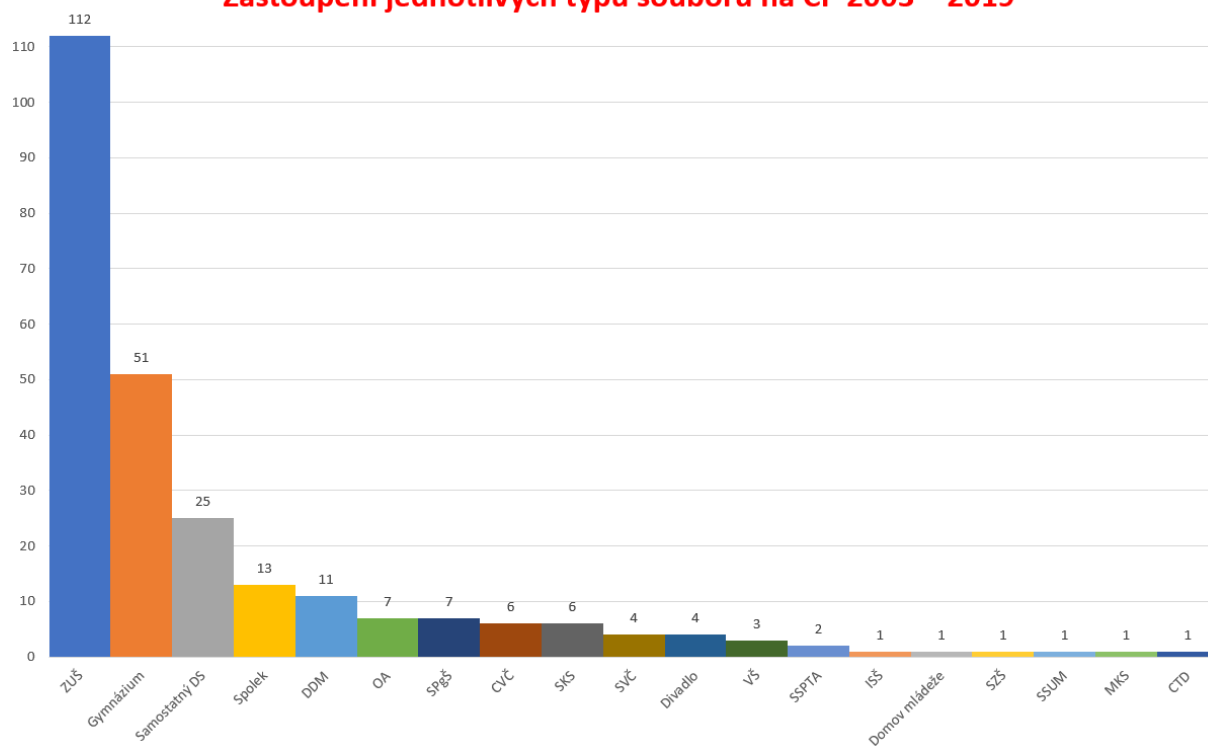
Místa působnosti souborů na CP 2003 – 2019

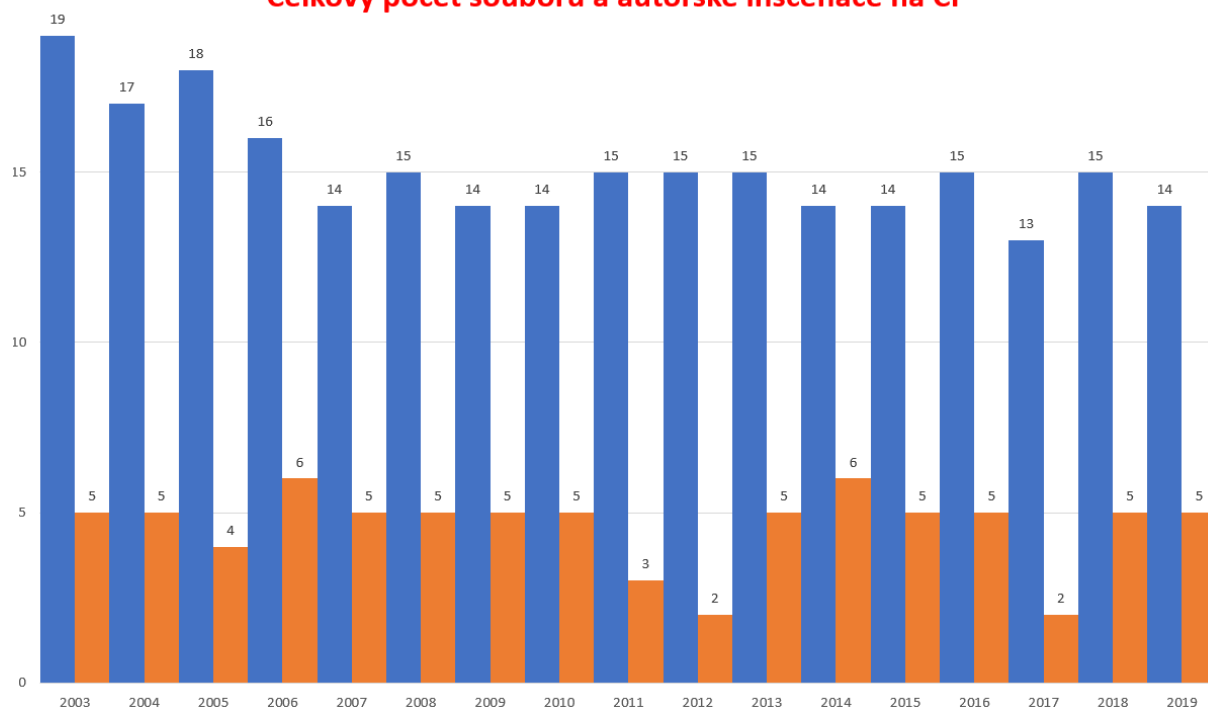
Zastoupení typů souborů na CP 2003 – 2019

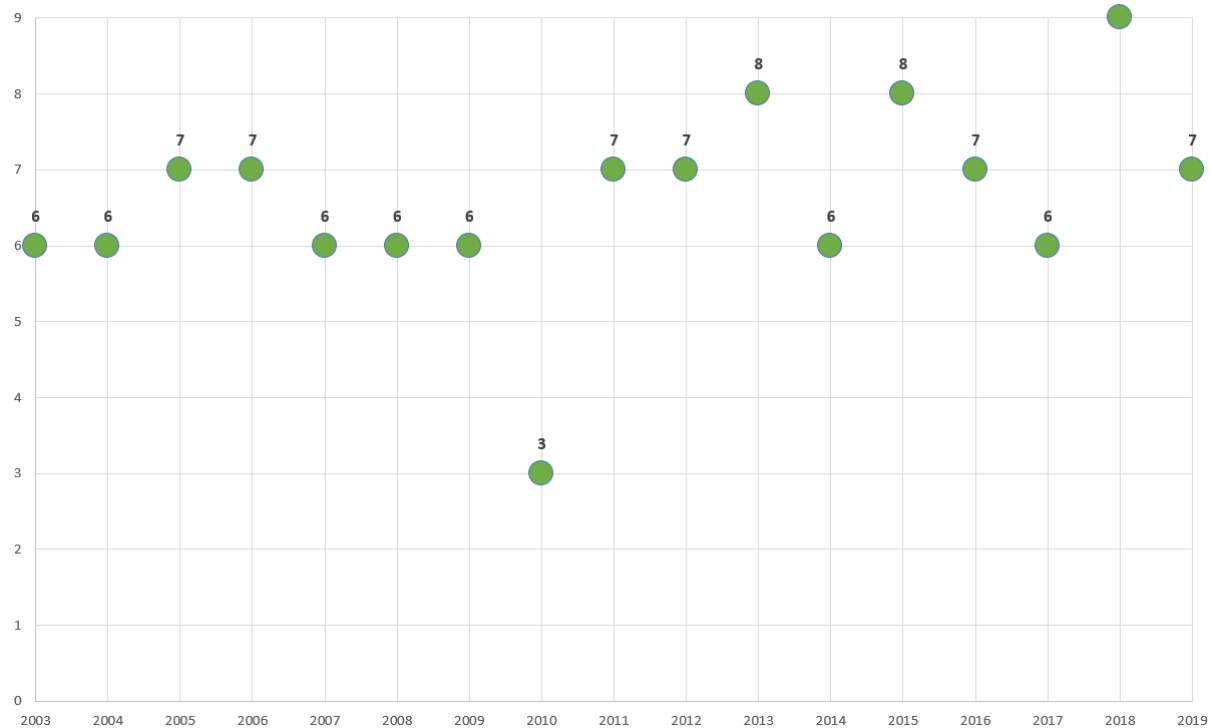
Zastoupení jednotlivých typů souborů na CP 2003 – 2019

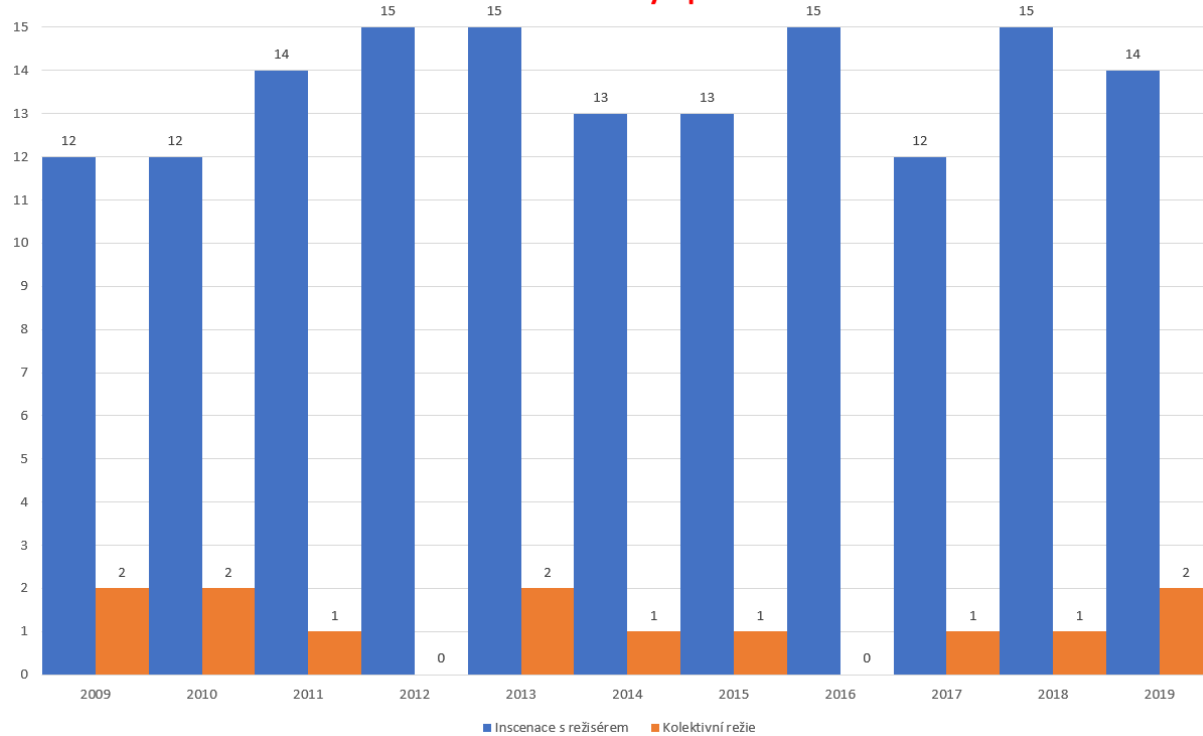
Celkový počet souborů a autorské inscenace na CP

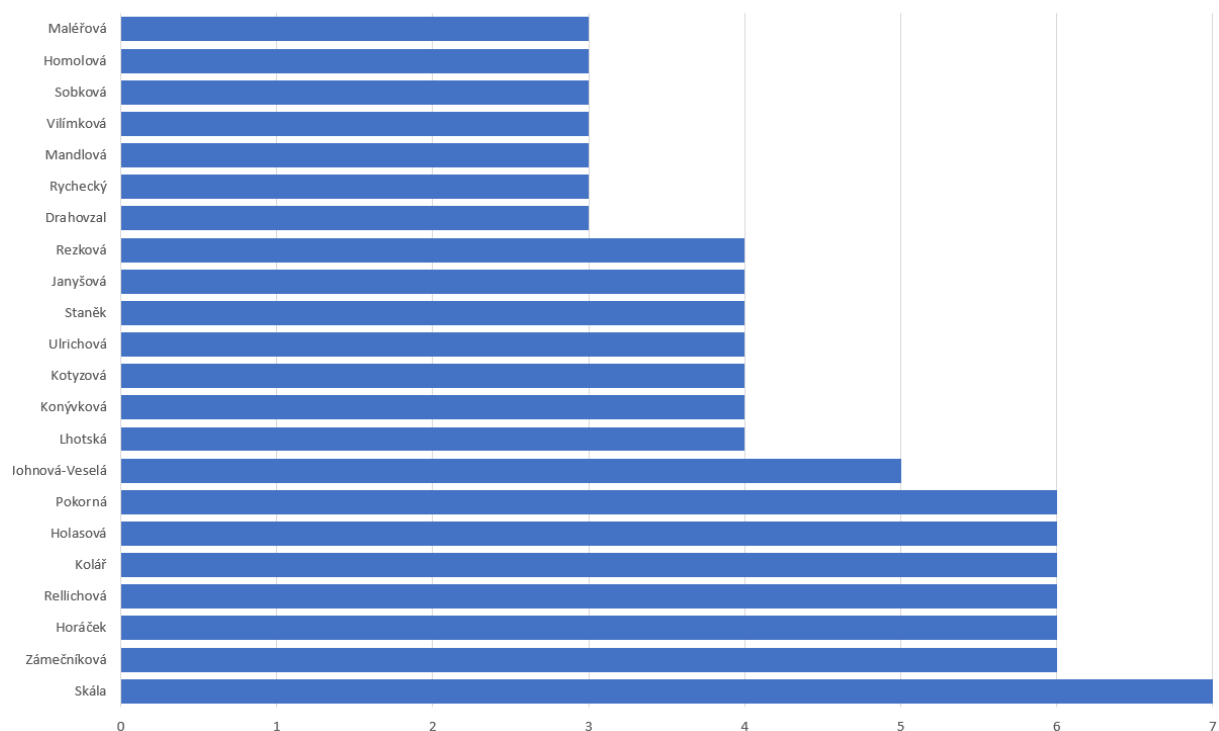
Účast ZUŠ na Mladé scéně 2003 – 2019

Inscenace Mladé scény z pohledu režie

Zastoupení vedoucích a režisérů se třemi a více inscenacemi na CP 2003 – 2019

Příloha 5 – Přehled lektorů a seminářů Mladá scéna 2009 – 2019

2009

J jako jée animace, J jako Jana – Pojd'me dávat věcem, tvarům, fotkám... duši – pojd'me animovat – Jana Machalíková

H jako hudba, H jako Honza – Co jste ještě neřekli hudbou – Jan Matásek

E jako exkluzivní žurnalistika, E jako Eva – Jak se píše zpravodajům? – Eva Brhelová

G jako glosář scénického čtení, G jako Gábina – A co takhle číst na jevišti? – Gábina Sittová

P jako příběhy fyzického básnictví, P jako Petr – Fyzické básnictví aneb Pohybová a hlasová cvičení, která může dělat kdokoliv. – Petr Váša

F jako fatální síla dechu, F jako Feng-yün Song – Dýchání a život umělce

V jako vhodné světlo, V jako Vladimír – Jasno se světlem - Vladimír Burian

2010

M jako Mim a M jako Michal aneb Beze slov - Michal Hecht

J jako Jéeé improliga a J jako Jana - Jana Machalíková.

H jako Hra a H jako Hanka - Hana Galetková, asistentka Irena Iškiová.

E jako Esa novinářská a E jako Eva - Eva Brhelová

A jako A už si odpočineme a A jako Anka – Anna Caunerová

2011

HaF – Ha jako Hana, F jako Franková – Když si člověk zbude sám, když chce být sám, když je sám...

MaV – M. Vacková a P. Hudeček – Věřím tomu, že tělo má paměť

MáČ – Má jako Máša. Č jako Černíková Slam poetry – Saam slam open. Seminář

Ebr – E jako Eva, Br jako Brhelová Od myšlenky k činu aneb redaktorem na pár dní

PeV – Pe jako Petr, V jako Váša Fyzické básnictví aneb Pohybová a hlasová cvičení, která může dělat kdokoliv

LáK – Lá jako Láďa, K jako Karda Improvizace aneb Překvapovat sám sebe

Seminář HaV – Ha jako Hana, V jako Voříšková Divadlo na papíře

JaM – Ja jako Jana, M jako Machalíková Trenérské „jamování“ v improlize.

2012

Žonglování – Adéla Kratochvílová

Hudební seminář hudební improvizace! – Zuzana Vodičková a Alexandr Dvořák

Jak se píše zpravodajům? aneb Ke strojům! – Martin Kolář

Hlasový seminář – Eva Spoustová-Málková

Pohybový seminář – Veronika Vaculíková

Improvizace – Láďa Karda

Sám v pohybu – Honza Malík

2013

Co všechno je „divadelní“ hudba? – Miloš Orson Štědroň

Magie masky – Hana Galetková

Od nápadu ke scénáři – Martin Kolář

Za hlasem – Eva Spoustová-Málková

3D impro – Láďa Karda

Herecko-situační – Petr Hašek

2014

Site-specific – Adam krátký

Scénografie – Renáta Pavlíčková

Hudebně-poetický – Zuzka Vodičková

Pohybový-aneb Střed-Vertikála-Spirála-Horizontála – Jiří Lössl

Herecký – Hana Franková

Hlasový – Martina Longinová

Ladění pohybem a tancem – Lenka Jišová

2015

Divadlo místa a paměti – Roman Černík

Tvůrčí psaní – Gabriela Sittová.

Vypravěčské dovednosti – Jana Machalíková

Strukturovaná improvizace – Ladislav Karda a Michaela Raisová

Tělo a pohyb – Andrea Popovská

Hlasování – Anna Friedländerová.

Setkání s Janou Pilátovou (odpočinkový seminář pro pedagogy)

2016

Utajené (hudební) sny – Miloš Orson Štědroň

Fyzické básnictví – Petr Váša

Jak na začátky a konce & to ostatní mezi tím (seminář psaní) – Martin Kolář

Neutralita versus exprese (herecký seminář) – Halka Třešňáková

Pohybový seminář – Veronika Vaculíková

Site-specific – Roman Černík

Dramaturgie vznikajícího příběhu (odpočinkový seminář pro) – Vladimír Fekar

2017

Neutrální maska, pohybový workshop vycházející z metody Jacquesa Lecoqa – Veronika Poldauf Riedlbauchová

Zvuk – Tělo – Prostor – Heidi Hornáčková

Improvizace – Skok do neznáma – Jana Machalíková

Pohybový seminář – Veronika Vaculíková

To si piš! – seminář tvůrčího – Adame Doležal

Tělo, dech, hlas, emoce, myšlenky, slova... (seminář pro pedagogy) – Eva Spoustová

2018

Z bodu nula kamkoliv – Petr Marek

Nový cirkus – Bára Bartoňová

Na vlnách flow-hudební impro – Jan Mrázek

Základy tvůrčího psaní – Eva Suková

Zevnitř ven aneb interpretace textu – Jana Machalíková

Seminář pro pedagogy – Tomáš Žižka

2019

Základy tvůrčího psaní – Radek Malý

Dokumentární divadlo – Linda a Mathias Straubovi

Fotografický seminář – Daniel Vojtíšek

Tarzani – Eliška Brtnická

Dialog s utajeným partnerem – Hanka

Zvukonstrukce a hudbamaturgie aneb zvuk a hudba jako organická složka divadelní – Matouš Hekela

Herecký seminář – Michaela Váňová